

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

BS

325

G77M4

1868

UC-NRLF

\$B 286 688

HĀ TIBOSA

TENE MATAIO NU Ē KINEĒ.

Bible

LIBRARY

OF THE

University of California.

No. ....

9853

Division .....

Range .....

Shelf .....

Received .....

Dec. 19th 1872

PRESENTED TO THE

Library of the University of California,

— BY —

Amer. Bible Society

A. D. 1872

Bible N.T. Matthew, Grebo,
" "

THE GOSPEL ACCORDING TO

S T. M A T T H E W,

TRANSLATED INTO

THE GREBO TONGUE,

BY THE

RIGHT REV. JOHN PAYNE, D.D.,

MISSIONARY BISHOP OF THE PROTESTANT EPISCOPAL CHURCH AT
CAPE PALMAS AND PARTS ADJACENT, ON THE
WESTERN COAST OF AFRICA.

NEW YORK:

PUBLISHED BY THE AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR 1816.

1868.

BS 325
G77M4
1868

M. C. M.

HÃ TIBOSA
TENE MATAIO NU E KINEE.

HÃ TIBOSA
TENE MATAIO NU E KINEE.

LU I.

JESU Kraise a tibwa kinede, hono mona Davide no mo Abraham a yu.

2. Nē Abraham koda Aiseke; nē Aiseke koda Jakobo; nē Jakobo koda Judase ko o bebuno he;

3. Nē Judase ko Tamar he no koda Fares ko Zara he; nē Fares koda Esrom; nē Esrom koda Aram.

4. Nē Aram koda Aminadabo; nē Aminadabo koda Naason; nē Naason koda Salmon;

5. Nē Salmon ko Rakab he koda Bo-oz; nē Bo-oz ko Rute he koda Obed; nē Obed koda Jese;

6. Nē Jese koda Davide no mona kin; nē Kin Davide ko nyono Uràise duda he no koda Solomon;

7. Nē Solomon koda Roboam; nē Roboam koda Abia; nē Abia koda Asa;

8. Nē Asa koda Josafat; nē Josafat koda Joram; nē Joram koda Oziase;

9. Nē Oziase koda Joatam; nē Joatam koda Akaz; nē Akaz koda Ezekias;

10. Nē Ezekias koda Manases; nē Manases koda Amon; nē Amon koda Josia;

11. Nē Josia koda Jekoniã ko o bebuno he, tine o gbɛdade Babilone:

12. Nē tē o yēdade Babilone Jekoniā kōda Saletiel; nē Saletiel koda Zorobabel;

13. Nē Zorobabel kōda Abiud; nē Abiud kōda Eliakim; nē Eliakim kōda Azor;

14. Nē Azor kōda Sadok; nē Sadok kōda Akim; nē Akim kōda Eliud;

15. Nē Eliud kōda Eleazar; nē Eleazar kōda Mattan; nē Mattan koda Jakobo;

16. Nē Jakobo kōda Josefe, nō mōna Maria a nyebeyo hono kōda Jesu nō o dededa Kraise.

17. Kre e ne, nyebo a kpudi bo wode Abraham, be nyinede Davide mō e nu kpudi pu-ne-nō kpudi hā; nē be wode Davide be nyinede tine o kbeedade Babilone e nu kpudi pu neno kpudi hā: nē be wode tine o kbeedade Babilone be nyinede Kraise mō, e nu kpudi puneno kpudi hā.

18. Nē Jesu Kraise a kokoe kre e ka nena: Tē Josefe duda o de Maria, kre o yedao tede dō pe, hede o yida ne, tē o nena Neko Šiu kudi.

19. Nē tē o nyebeyo Josefe mōna hā nyebwe, o ne ida bō poda nō twē yibwa nō kre nyebo ye, nē o woro tida ne, e mō, bō hada nō huru hudika.

20. Nē tē o yida te ne nede wore mō nō hic, yi Koo a Angele tededa nō odui ye kre yeye kudi, o pono, mō Davide a yu Josefe, na pi hwanō bé du nà nyine; kore kudi nō kō Neko Šiu nō tu nō.

21. Nē o mi nyebe-yu komo, nē mi nō Jesu nyine tudimō: tenepono, o mi o nyebo wamō ko wa kpone kukwi mō.

22. Nē de neno a popleyingo e nuēnao, te ne Nyesoa tuda profete wono be munao yade, o pono,

23. Yi, bwebe mino kudi nemo, o mino nyebe-yu komo, nē o mino nō Emanuel nyine tudimō hene da-wora mō Nyesoa nede amo mō.

24. Nê tē Josefe heeda nyino, o nuna tene angele nuna o leleda, nê o duda o nyine;

25. Kre o yeda no ibo, pledo o koda o tede nyebe-yu; nê o tudida no Jesu nyine.

LU II.

1. Nê tē Jesu koedade Judia a Betlehem, kre Kih Herode a ti idi, yi, to-ko wodade idu-lu o didade Jerusalem,

2. O pono, nyono o koe bo nu Juwe a Kih nu, tē o nee? Emo à yi o hneye ne kre idu-lu, nê à di no mo bedemo.

3. Nê tē Kih Herode wōna te neno, e poda o woro yeu, o ko Jerusalemwe a popleyino he,

4. Nê tē o kwedade nyebo a pristebo hwe ko kineo he yibwa no, o yedada no no tēbe Kraise bo koeede.

5. Nê o poda no ye, kre Judia a Betlehem; emo kre profete nu e kinee

6. Nê mo Judia a Betlehem, ná te ye kwa fee kre Judia a nye-tediabo nyē; tene pono kre mó mo Gomla mide womo, hono mi ná nyebo Israele wī ke komo.

7. Hede Herode tē o dada to-ko hudika, o yedada no no hāka, e mo, tibe no hneye wedade.

8. Nê o tedade no Betlehem, o pono, bá mu, á mu pano no po hāka; nê bá yi no, á mu mò e sā ya, tē na di, mu no mo bede, yi.

9. Tē o wōna Kih a wī o wodao; nê yi, hneye ne o yidade idu-lu, e nena no nya, e nyinanao tene pano nena, lu.

10. Nê tē o yida hneye, o nuna sāu a de hwe.

11. Nê tē o pada kai biyo, o yida pano ko o de Maria

he, o pinao bro mo, o bededa no mo; nē te o krada wa wudi-ble ye, o hnyina no teble; e mo, seni, ko frakin-sense he, nē mur yini.

12. Nē te Nyesoa leleda no kre yeye kudi, e mo, o na munade Herode mo kede, o wodao o munade wa bli do.

13. Nē te o wodao, Koo a angele tededda odui Josefe ye, kre yeye kudi, o pono, du ye, nē be du pano ko o de he, nē kwidi, bé mude Ijipe, nē bé nede, be tedo mó wī ya; Kore Herode mi pano no pōmo, bo munō no la.

14. Nē te o duda ye, to o duda pano ko o de he, o wodao, o munade Ijipe:

15. Kre o nenade e yeda Herode a koe: wī ne Nyesoa tuda profete wono be munao yade, e mo, kre Ijipe ne dade ná yu.

16. Nē Herode te o yida ne, e mo Magi boeda no, hede o peda yero baka, nē o tedade nyebo, hyeyiru a popleyino no nenade Betlehem ko e ble a popleyino ke no, he, e mo, nyono o nuyede sō ko nyono o yeda ne ke ye, he, be wode tine o yedada Magi wa te no hāka, bo muna no la.

17. Hede te ne tuidade Jeremaia wono, e yadedao, o pono,

18. Kre Rama wī wāenade, e mo, pobowudi, nē wiwe, nē dumotue yini, Rakel no wī o yiru a ta, o ne wē nyo bo kē o ware, tenepono, o ye tede ne.

19. Nema te Herode koda ne yi Koo a angele no o tededda odui Josefe ye kre yeye kudi kre Ijipe,

20. O pono, du ye, gba pano ko o de he, nē be mude Israele a bro ke; emo nyono pēna pano no, bo muna no la o ko ne.

21. Nē o duda ye o gbada pano ko o de he, nē o didade Israele a bro ke.

22. Nema te o wōna ne, e mo, te Akeleos a be nu kin-

de kre Judia ko o buo Herode pẽ, o pida hwanõ bo munade; kẽ, tẽ Nyesoa leleda no kre yeye kudi, o wodao tide idi, o munade do kre Galili a wae mo;

23. Nẽ o didade, o tinade orõ no o nyine mo Nazarete kudi; te ne tuida profetebo wono, be munao yade, e mo, o mi no dademo Nazerete-pe.

LU III.

1. Kre nyenayede neno idi, Jone baptiseo didao, o priyidade Judia a wa kudi,

2. O pono, ba hie a wore mo; emo Yeu a dible kwa-mo.

3. Emo, hono o te profete Esaia tuda no o nede, o pono, nyebwe te o wi o wiede wa kudi, e mo ba pa Koo a tide, ne ba sini o tide ye.

4. Nẽ Jone nono o diepode o nunena ne kamle-pimle, ne o peda de-kõ woro-kpra mo, ne o dibade mo kwom-bo-kodia, ko wa do he.

5. Hede Jerusalemwe a popleyino, ko Judia he, ne ble a popleyino ne gradedade Jodan no yidi, o wodade wa ble no, o munao no mo.

6. Nẽ o baptisedade no Jodan, te o wēnena wa kpone kukwi ye.

7. Nema te o yida Faresibo ko Sadsibo he odo poplande, o dida o baptisem a te ke, o poda no ye no, o ámu sida-nyebo no nede, nyono o heya ámo ke no, o lele ámo, e mo ba kwidie yero no mi dimo, ye?

8. Nee, ba po bui, be wo nyono o wore hie mo, ye:

9. Ne a wore na pono ne, e mo, Abraham mo a buo; kore ne lele ámo, Nyesoa boade bo du sie ne nede, bo mu ne Abraham a yiru mo nu.

10. Nē ti neno ke twe bwiseda ti a zeni lu no, ye; nee ti gbiye ne e ne po hā bui, nē e hlee ne, be mu to poee.

11. Hāte na nyebwe-tu ne baptaisede ámo ni ko woremo nohie a ta; nema nyono o ne mò kede o di, o ne kpwē o hio mó, hono o wiswbe yede-we be bli: no mide ámo Neko Šiu ko na he baptaisemo.

12. Hono o gmase nede no kwa, nē o mi o bo hmlene-mo hāka, nē o mi o bla o tokai kudi kwedemo: nema e todi o mino ne na ne e na mo ne, sinemo.

13. Hede Jesu woda Galili, o didade Jodan wīye kre Jone mo, bo muna no baptaisemo.

14. Nema Jone, kada no ye, o pono, mo no mie mo baptaisemo, ple ne didē mò mo?

15. Nē Jesu tuda no ne, o pono, wē be neno, pledō; kore à blede ye bà nu hā kpone a popleyingo. Hede o wēne no ne.

16. Te Jesu baptaiseeda ne wōdō a ta o wodade ni mo; ne yi yeui kyada wono, o yida Nyesoa a Šiu e tededao, e ne hwō horobwe, o nena no lu.

17. Nē yi, wī wodade yeu, e pono, Nyō no nede, no mo nà nowane Yu hono ni nà woro baka.

LU IV.

1. Hede Šiu naenade Jesu wā wudi; ku bo muna no te.

2. Nē te o yeda me hine nyenyede a wore sō ko toye-de a wore sō he, hede kanō nu no ne.

3. Nē te tudoo didao no mo, o pono, ne nu Nyesoa a Yu, bé po wī, sie ne nede be mu fro plede.

4. Nema o tuda no ne, o pono, e kīnge ne, e mo, fro dō e na tudi nyebwe konō ne, kē wī a popleyingo ne wede Nyesoa a wono; ne mi ne numo.

5. Hede ku gbadade nò ñeko orõ kudi, o tudade nò temple a kebwe,

6. Nē o poda nò ye nò, ne nu Ñyesoa a Yu, bé pode dui honõ, emo e kinee ne, e mo, o mi o angelbo lelemo ko ná ta; bo mu mó kwa bli, ne tedo bo siõ hlade, tede a tede.

7. Jesu poda nò ye nò, E kinee ne di, e mo, Ná te ná Koo o mo ná Ñyesoa, ne.

8. Nē di ku gbadade nò tebwe nò hloya baka a lu, nē o tededá nò konõ a dible a popleyino ye e ko wa te a yiboæda, he.

9. Nē o poda nò ye nò, ne pio ne bede mò mo, hede de neno a popleyino ne hnyie mó ne mo we.

10. Hede Jesu poda nò ye nò, bé wode teno Satan; emo e kinee ne, e mo, Koo nò mo ná Ñyesoa mo, nē o dõ be tu yimo.

11. Nē hede ku sedao nò, nē yi, angelbo didao o tida nò yimo.

12. Nē te Jesu wõna ne, o poda Jone jě, o wodao o munade Galili;

13. Nē o sedao Nazerete, o didao o tinade Kapurneo, nò nede nitie wıye, kre Zabulon ko Neptalim he a hnonã;

14. Wi ne profete Esaias tuda, be munao yade, o pono,

15. Zabulon a bro, ko Neptelım a bro he, e nede nitie waa mo kre Jodan neneke, kre Dako a Galili;

16. Nyebo no nenade heide o yi pebe hwe; nē ko nyo-no nenade ko-e a tede a hidibo mō, pebe wo ta nò.

17. Wode ti neno ke Jesu towana prityida, o podano, á wore be hiemo; kore yeu a dible e kwamo.

18. Nē Jesu nanenade Galili a nitie waa, o yida bebu-no sō, o mo Saimon nò, o dadedá Petro ko o bebu Andru he, o yida teda pe kre nitie nono mo: kore o mo hnipoq nenaõ

19. Ně o poda no ye no, bá kwę mò mọ, bè mu ámo hnipoo mọ nu, ko nyebo mọ.

20. Ně wődō ą ta, o sedao wa tede, ně o kwęda nọ mọ.

21. Ně tę o yidao teno we, o yida bebuno te sō, o mọ Zębedi ą yu Jakobo, kọ o bebu Jone he, o nenade kobotō wudi, o kọ wa buo Zębedi he, o yida wa tede ńmē: ně o dąda no.

22. Ně wődō ą ta, o sedao kobotō kọ wa buo he, ně o kwęda nọ mọ.

23. Ně Jesu węda Galili ą popleyino lu, o twędedade nọ wa sinęoge biyo, o prityida dible ą hātibosa, o pęyāna kekrade ą kplikpli a popleyino, kọ kwęde ą kplikpli ą popleyino he kre nyebo nyē.

24. Ně o nyine węda Siria ą popleyino lu: ně o yadao nọ mọ krao ą popleyino e mọ nyono kwęde ą kplikpli kọ kēnede nede fe nọ he, ně nyono kwi yida yidi, ně nyono hāe nuna, yidi, ně nyono hnibabwe nu, yedi: ně o pęyāna no.

25. Ně powa ą de peplande o wodade Galili kọ Dekapolis he, ně Jerusalem yedi, ně Judia yidi, ně Jodan ne-neke yedi, o kwęda nọ mọ.

LU V.

1. Ně tę o yida powa o munade tebwe lu; ně tę o ne-nao, o monao didao nọ mọ.

2. Ně o dudao o wī, o tōdeda no, o pono,

3. Nyono o pō ne, kre wa šui mọ, o kọ krubwe: kore no kọ yeu ą dible.

4. Nyono o wore ware ni o kọ krubwe; kore no mi woro kudi tudięmọ.

5. Nyono plọ o kọ krubwe; kore no mi bro kọmọ.

6. Nyono hã kpone a kauõ kò e to he ni, o kò krubwe : kore o mi pumo.

7. Nyono kò (nyebo a) ware, o kò krubwe ; kore o ware mi yidoemo.

8. Nyono o wore we hine o kò krubwe ; kore o mi Nyesoa yimo.

9. Nyono mo tegao o kò krubwe : kore o mi no dademõ Nyesoa a yiru.

10. Nyono tie swẽ ko kã kpone a ta o kò krubwe : kore no kò Nyesoa a dible.

11. A kò krubwe nyebo bo yi ámo wle hle, bo yi ámo swẽ ti, bo yi ámo se ke nõ pe, bo yi ámo te krẽ a popleyingõ lu nõ pe ko nã ta.

12. Bá nu saũ, nẽ á ple be ble baka : kore á peeda boae ne kre yeu : kore kre o nuna profetebo no nena ámo nya, wa swẽ tue.

13. Á mo bro a ta no : ke ta be wã e kinũ, de mi nõ ta pomo, di? E ye de ye kwẽe di, kẽ be poe wã, nẽ nyebo bo mu ne ke nõ na.

14. Á mo konõ a pebe no. Orõ be tuiede tebwe lu, nẽ e na hudie ne.

15. Nẽ nycho o ne de mlãtedu, o ne po ne krisenanede biyo, nẽma o tide ne mlatedu a ke-tude ke, nẽ e pe nyono o popleyingõ no nede kai biyo, pebe ye.

16. Kre bá nu á pebe nyebo a ye poe, bo mu á hã nude yi, nẽ bó mu á Bũo nõ nede yeu a te yi boae.

17. Á wore na ponõ ne, e mo, ne di tede õ profetebo a wĩ hamõ : ye ne hamõ di, ke be nu ne be muo yade.

18. Kore hãteno ne lele ámo, ple yeu kò bro he be tedo we, e de bwĩ e mo e de kĩmede, e na we nõ, pledõ e popleyingõ be munõo yade.

19. Neeka be nyõ be o wora tedi neno bã e de kĩmede, nẽ o nu nyebo e todeda nõ, nẽ o mi dademõ nye kime-

de, kre yeu a dible mo : kē be nyo be o tu ne yimo, nē o tode ne, nē o mi nye hwe dadeemo kre yeu a dible mo.

20. Emo ne lele ámo, á hã kpone be yeo kineo ko Faresibo a ha kpone hi, nē a na pade yeu a dible nyē ne iduidu.

21. Á wō ne ne, e mo, kre hwombo a ti, te o pono, na la nyo ; nē nyo bo la nē o mide te hlada mo gbeemo ;

22. Kē ne lele ámo, be nyo be o pode o bebu yero no putputuka, nē o mi tehla da mo gbeemo : nē be nyo be o po o bebu ye Raka, o mide buldobo mo kbeemo : kē be nyo be pono, mo kupebu no, nē o mide hele a na nyē gbeemo.

23. Neeka, ne yao ná hnyiede olta mo. nē be bide mó kudi, te bebu ko blidi kre mó mo :

24. Bé sede ná hnyiede olta ye, nē be mu : ko bebu he bá wona ni, pledō, bé mu ná hnyiede hnyi.

25. Ko nyo he ba ko te, nē ba wona ni dō-dō te á te á ne tide idi ; nyo nono o ne di mó tehla o kwa po, nē tehla o ne di mó hobote kwa po, nē bo mu mó jē po.

26. Hateno, ne lele ámo, na wodo-de iduidu, be ye wudi a popleyino pee, pledō.

27. Á wō ne ne, e mo, kre hwombo a ti, bo hlida bo pono, na pa nimle :

28. Kē mo no lele ámo, e mo, be nyo be o tao nyine mo no o woro bo yi no sidade, ne kre o woro kudi, o pa no ye,

29. Nē ná dida yie, be kae mó nē be hade ne, mue ne dui a yi ha ; emo, e nu hã de kre mó mo, ná fe a waa be a be hie gbwi e hio, ná fe a popleyino a be poede hele.

30. Nē ná dida sō be kae mó nē čeo ne, bé hao ne dui yie : emo e nu hã de, kre mó mo, ná fe a waa be a be hic gbwi e hio, ná fe a popleyino a be poede hele

31. O tu ne ne, e mo, be nyo be o ha o nyine huru, ne bo hnyi no huru-ha a kincede :

32. Nema, ne Lele ámo, nyo bo ha o nyine huru, be ye wraure a ta, ne o nu no o pa nimle ; ne be nyo be o du nyono o heee huru, ne o pa nimle.

33. Ne, a wo ne ne, di, e mo kre hwombo a ti, o pono na podede Nyesoa se, ke te ne podede Koo, ne be nu :

34. Nema ne lele ámo, a na pode de te, iduidu ; ba yeu ; kore nene mo Nyesoa a kenede :

35. Ba, bro ; kore nene mo o bo-ketude : ba Jerusalem, kore nene mo Kin hwe a oro.

36. Ne na pode na lu, yi, kore yede ne we be nu e pimle-ye do, be plu o-o be idigbo.

37. Nema a wi be nu, awi, awi ; o-o, o-o ; kore be tebe c hi tene nede lu no, ne kpone kukwi nu ne wede.

38. A wo ne ne, te o pono, ye ke ye mo, ne nyē ke nyē mo.

39. Nema ne lele ámo, a na hwō nyono nu ámo de kuku mo ye : ke nyo bo pode mó de dida gaba mo, ne be hmeē no komla gaba ye, di.

40. Ne nyo bo gbade mó tede be mu te ha, bo ha mó yidi-daro kwa, ne wo no mo bo gba ná mokpera daro yi.

41. Ne nyo bo gba mó tide idi krāka, be mu no maile do nya gba, ne be gba no maile so.

42. Nyo bo idade mó de, ne be huyi no, ne nyo bo pono o gba krā waa na hao no yibwa mo.

43. A wo ne ne te o pono, bé nowane blipe, ke be nyā ná nyāo.

44. Nema ne lele ámo, Ba nowane a nyāo, ba po nyono gididi ámo no krubwe mo, ba nu nyono nyā ámo hāka, ne ba bede ko nyo nono mo, hono nyine ámo no, ne o ti ámo swē :

45. Te a na nu a Buo, no nede yeu a yiru ; emo o ni

o wē e wede ko nyebo kukwi kō hā nyebo he mō, nē o ya nū e teo, ko nyono o ne wora te kō nyono o wore te he mō

46. E_mo, be tee bá nowane nyono o nowane ámo dō, peeda beē á kōe di? ple wudi-kweo o ne nu de dō neno?

47. Nē bá po bebuno dō wio, e debe no á ni e hio bi-no? ple wudi-kweo o ne nu de dō neno?

48. Nee á nene be wede ye nō tene á Buo nō nede yeu, o nene ne, e wede ye nō, yi.

LU VI.

1. Bá mayio á ne di swē-yio teble nō hnyi, ko nyebo ye, bo mu ámo yi a ta; be nee nō, hede á ye peeda kō kre á Buo nō nede yeu, mō.

2. Nee, ne yi swē-yio teble nō hnyi, na bi nāmo, tene yeyedao ni ne kre sinogoge biyo, nē kre tide idi, nyebo bo mu wa te yi boae yi a ta. Hateno ne lele ámo o kō wane peeda.

3. Kē ne yi swēyio teble nō hnyi, ná komla-sō e na ibo denē ná dida ni ne;

4. Na swēyio-teble a hnyiede be mu nu hudika; nē ná Buo, nō yi hudika, o nyebwetu bō mu mó pee, kre pebe.

5. Nē ne yi bede, na wo yeyedao ye: kore bo yi bede, nē o nowane ne ne, e mō bo nyinade sinogoge biyo, nē kre tide gaba idi, nyebo bo mu no yi a ta. Hāteno ne lele ámo, o kō wane peeda.

6. Kē ne yi bede, bé pade kai gburu kudi, nē ne ka ná meyu, bé bede ná Buo nō nede hudida, mō nē ná Buo nō nede hudida, kre pebe o di mó peemo.

7. Nē bá yi bede, á na hli_da nō tene dako ni ne: kore wa wore ye ne, o wī mi wōemo tenepono ē ho a ta.

8. Nee, á na wo no ye; kore á Buo no nede yeu, ibo dene á ide, pledō á mi no idademō

9. Nee, kre bá nu o mo bededa: Á Buo mo no nede yeu, ná nyine be Koñe.

10. Ná dible be di. Ná woro be nuiede konō mo, tene e niede yeu.

11. Hnyi àmo nyenayedo nono ene dibade.

12. Nē bé po àmo hwiso ko ná tibi ne nede àmo mo a ta, tene à ni à pe nyono o bli a tibi kwa, hwiso yi,

13. Nē na wo àmo mo, à na bide tudotu nyē; nema bé ha àmo ku ye; Emo mó kō dible, mó kō e kpwē, mó komaa e teayiboaeda ti gbiye: Amen.

14. Kore bá po nyebo hwiso ko wa tewora a ta, nē á Buo no nede yeu, o po ámo hwiso ko á tewora a ta, yi.

15. Kē bá yi, á ne po nyebo hwiso, ko wa tewora a ta, nē á Buo ye ámo hwiso po ko á te-wora a ta, yi.

16. Ebe no di bá yi ádui kanō pe, á na wo yeyedao ye hono nene ware yibwa: kore no nene ware yibwa, nyebo bo mu ne yi, te o po wadui kanō. Hāteno ne lele ámo, o kō wane peeda.

17. Nema ne yi dui kanō pe, be prru ná lu no, nē bé yeda ná yibwa no:

18. E ne di nu e mo nyebo bo mu ne yi, te pe dui kanō, kē ná Buo no neo hudida, bo mu ne yi a ta; nē ná Buo no yi hudida, kre pebe o di mo pemō.

19. Á na kwe woro-ye kūnede yibwa no kre konō mo, tene mote kō ta he e hie ne gbwī, nē tene yidio wē *kiya* o yidi:

20. Kē bá kwedede á wore-ye-kūnede yeu; tene mote kō ta he e ne hie ne gbwī, nē yidio ne wō *kiya*, o ne yidi.

21. Emo, tene á woreyekūnede nede, kreno á wore mio nemo, yi.

22. Fe a pebe nene mo yie; nee ná yie be we hine nē na fe gbiye pebe no we

23. Kē ná yie be nyineyino nē hede heide yidide mó fe no. Nee, dene e moe ná pebe be nu heide, hane heide neno die bemo?

24. Nyō ye ne boade bo nu koo sō a wī; kore o mi obe nyāmo, o mu obe nowane; ō-o o mide obe mo amēmo, o mu obe lu no yi. Á ye ne boade ba tu Ōyesoa ko mamon he yimo.

25. Neeka, nē lele ámo, e na pepa ámo wore no, á hōnō a ta, e mo, be de á mi dimo, ō-o be de á mi namo: ō-o ko fe a ta, be de be á mi no pomō. Ple hōnō a te yeo fe a te hi, nē fe yeo diepode a ta hi?

26. Bá yi yeu a neble: emo e ne do *teble*, kre e ne če ne yi, e ne kwede ne to-kiya yibwa no yi: nēma á Buo no nede yeu o klede ne. Ple á te yeo wa te hi?

27. Nē á nyō be noe, bā o pepa odui woro no, o mu odui a fe kynbete dō ke pode?

28. Nē deeka á pepa ádui wore no diepode a te, di? Bá tao blla ne nede mobo mo no bayi: hane e ni kūe: e-ne nu kōwa e ne nyine gise yi;

29. Nēmase ne lele ámo Solomon bā-a o poda o yinono pedede a popleyino no, o ne pededa hwō dene nede e yee ye.

30. Nee Ōyesoa bo yide mobo a pidi ne nede mobo no pede, hene neo nyena, nē nyena be nya e poede kudi-pi-ya kudi, ple e na wore no ne, e mo, bo hnyi ámo diepode no, o ámu no o hātepoē kime?

31. Neeka, á na pepa ádui wore no, á na pono ne, e mo Dene mi dimo? O-o dene à mi namo? O-o diepode bee à mi no pomō?

32. (Kore dene e popleyino ne nede Dako pē no) emo á Buo no nede yeu ibo ne te á ide dene nede we.

33. Kē ba pō Nyesoa a dible, kō o hā kpone he no pledo, nē hede dene nede e hnyie amo ne mo we.

34. Neeka á na pepa ádui wore no nyenadiade a te; kore nyenadiade mia e ne woremopepa te yamo. Nye-nyayedo dō e ne kide ho ne, ko ne mo.

LU VII.

1. Á na be ñe, á ne di ñe bee.

2. Kore tene á ni bino a ñe bebe, kre o mi á ñe bebe numo yi: nē tene á ni de a senanena ko bino mo, kre o mi á de a senanena numo di.

3. Nē deeka, mo yi kōdeye ne nede bebu yie, kre ne tu tu ne nede dui yie, yimo?

4. O-o hane mie bebu a ye poe, bō mò, bè hade mó kōde-ye yie; nē yi, tu nede dui yie?

5. Mo yeyedaō no, tede-kene bé hade tu dui yie, nē hede te no pee, be mude bebu kōdeye yie ha.

6. Dene kōñe á na hnyi ne gbwī, nē á na poo á purle botye ye, e ne di ne ke no na, e ne te mo ye hme di, e ne te mó mli

7. Bá ida no, nē e mu amo hnyie; bá pōno, nē á mi ne no yamo; bá beno, nē e mi amo ye kreemo:

8. Kore be nyō be, o ide no nē o yi ne ne; nē be nyō be o pē-no, nē o yi ne ne; nē be nyō be, o be nē e kree no ye.

9. Nē á bae be no neeo, hono o yu bō idade no dibade, o mu no siō hnyi.

10. O-o bō idade no e hne o mu no siō hnyi?

11. Nē, ámu no mo nyebo kukwi, bé yi ne ibwe, e mo, bá hnyi á yiru hā teble no, hane e woreda mie numo, e mo, á Buo no nede yeu nyono o idede no hā teble, bō mu no hnyi yi!

12. *Nee*, dene e popleyino, á pono, nyebo bo nu ámo mo ne bá nu no mo, yi: kore ne mo tede ko profetebo, a wi.

13. Bá padeo kīnu nō kīme idi nō: kore kīnu ne boa wunō nō, nē e tide boa ke nō, hene minede gbwīhiena, nē nyebo poplande o mideo ne idi:

14. *Nē* teneponō, e kīnu kīme idi nō, nē e tide kīme ke nō, hene minede hōnō tēde, nē e nyebo kpra no yi ne.

15. Ba mayio ko seko profetebo mo, hono o pe blable a diepode o dide ámo, sebade kre no kudi o ne hwō krā-no wolfe ye.

16. Wa popo-bui ne á mi no yidodemo: Ple nyebo hede kēwe a bui wi-i-ti ya, hē buē bui kre wiiblele ya.

17. Kre ne ne, hā ti a popleyino e pe hā bui; kē tu krā e pe bui krē.

18. Hā tu e na po bui krē, kre tu krā na po hā bui ne yi.

19. Ti a popleyino ne e ne po hā bui, e hlee ne nē e poee to.

20. *Nee*, wa popo-bui ne á mi no yidodemo.

21. E ye nyono o popleyino, o pono Koo, Koo, no o mide yeu a dible pamō: kē nyono o ni ná Buo nō nede yeu a lu.

22. Kre nyenayedo nono idi nyebo poplande mino pomō, à yeade ná nyine profesaie? à yeade ná nyine kwi hede? nē à yea gedide a de peplande ná nyine nine?

23. Nē hede miwa no lelemō pee, ne yea ámo ibwe: bá wode mò mō, ámu no ni kpone kukwi.

24. *Nee*ka be nyō be o wō nà wī ne nede, o yi ne ni, pe nō tōkoo mō, honō podao o kai siō ke;

25. Nē nū bidao, nē yiyini didao, nē duduidu duidao, e beda kai nono ye; kre e yeda bro wora; teneponō e tui-edaō siō ke.

26. Nē be nyō be o wō nà wī ne nede, kre o ne nu ne, o mi kupebu mo poemo, hono podao o kai peso ke;

27. Nē nū bidao, nē yiyini didao, nē duduidu dudao, e beda kai nono ye, nē ē worada bro; nē e gbwīhie e boadakpwē.

28. Nē kre ne nena, te Jesu wēda te ne nede a tue mo, nyebo gedidade o todete a ta:

29. Tenepono o todeda no wī-ke-koo ka, nē e yeda kineo a de ye wo.

LU VIII.

1. Te o tedao tebwe-lu, powa a de peplande kwēda no mo.

2. Nē, yi, hīnanuo didao no mo o bededa no mo, o pono, Koo né wē, né pēyā mò ne.

3. Nē Jesu soroda o sō o toda no no, o pono, nè wē ne; bé pēyāēe. Nē wōdō a ta o hīnā pēyēena.

4. Nē Jesu poda no ye no, Maio, ne di nyebwe te lele; kē be mu, nē mu dui priste ye tede, nē dene Mosese pono be hyiee yidodede a ta be mu no hnyi.

5. Nē te Jesu pada Kepurneom, Senturion-pe didao no mo, o badeda no,

6. O pono, Koo nà leyu no pede bli-kai biyo, o kre hni-babwe ni e hee no ku.

7. Nē Jesu poda no ye no, mi no pēyāmo dimo.

8. Nē Sentyurione tuda no ne, o pono, Koo yede ne we, bé dide bli kai biyo; kē né po wī, nē nà leyu pē-yēe ne

9. Emo nà nyebwe-tu di kpwēyie, ne koo soyebo wī ke; nē ne lele obe ne pono, mu, nē o mu ne; nē obe Di, nē hede o di ne; nē, nà leyu, Nu dene nede, nē o nu ne ne.

10. Tē Jesu wōna te ne nedē, e gedidade nō, nē o poda, nyono kwēda nō mo, ye nō, hāte no lele ámo yea hāte-poe ne nedē yi, bē bē nō, ō-ō, bā kre Israelbo nyē.

11. Nē lele ámo ne, nyebo poplānde minode idu-lu kē nisede hē wodemo, o kō Abraham hē, nē Isake, kō Jakobo hē yidi, o munōo yeu a dible nyē tede dō ne.

12. Kē dible a yiru minode hede ne nedē diye tuimo; kreno e minode wiwe kō nyē-die hē kōmo.

13. Nē Jesu poda sentyurion ye nō, mue; nē tene nu e hāte poe, kre bē nuieo ko mo mo. Nē o leyu pēyāee-na kre aua dō nōno idi.

14. Nē Jesu padade Petro a kai biyo, o yida o nyine a de, o pedao, o krēda khē nenade nō fe.

15. Nē o toda o kwa nō, hede khē wedade nō fe ne: nē o duda ye, o tida no yimo.

16. Nē tē wide tuda hede o yadade nō mo nyebo poplānde no kwi nenade fe; nē o hadedade kwi o wī, ne o pēyāna krao a popleyino:

17. Tē wī, ne Esaia tuda e na yadeo, e pono, o nyebwe-tu du anē kwēde, o pode anē kekra odui fe.

18. Nē tē Jesu yida powa ado poplānde, o leleda o monao o ko no hē bo wodao, bo bidedade ni nene kē

19. Nē kineo te didao nō mo, o po-no, Koo wene be kwē mó mo, be tebe ne mide.

20. Nē Jesu poda nō ye nō fokse kō bidi, nē yeu a neble kō hli; kē to-nyebo a Nyebe-Yu tene o mi o lu pemo o ye ne kō.

21. Nē o monao be poda nō ye nō, bo mò be muo buo ha pledō.

22. Kē Jesu poda nō ye nō, kwē mò mo; nē koo bo hao wa koo.

23. Nē tē o bidade kobotō kudi o monao kwēda nō mo.

24. Nē, yi, kyekyeidu kyedade idu ke, e nu de e budida kobotō lu nō; nēma o mona nyīno

25. Nē o monao didao nō mō, o hada nō nyīno, o pono, Koo ha àmo konō; à kwe ne.

26. Nē o poda no ye nō, dee á kō hwanō dī o ámu no o hātepoē kīme? Hede o dūda ye, o hlīda duduidu kō idu hē mō; nē e nuna gbwe, wē.

27. Nēma e gedidade nyebo nono ne, o pono, nyebwe a kpru be nō neede, e mō bā e nu duduidu kō idu hē nē e ni o wī.

28. Nē te o didade ni a waa be mō, kre Gadarinwē a bro kē nyebo sō no kwi nenade fe, o kō nō hē mwainena, o wodade wudidi kudi, o beda baka, kre nyō yedade wē bō hinenao te neno.

29. Nē, yi, o yaedade wī o pono, te be kō ámu hē à koe Jesu mō Nyesoa a Yu no? Didede be mu àmo ku ha pledō, à ti bē munoe nyīne.

30. Nē botye a de peplande a ju, nenade, e hlōdao mō, e yida dibade di;

31. Nē kre e nena, kwi badeda nō o pono, ne hade ámo bō àmo bà bide botye a ju nyē.

32. Nē o poda no ye nō, bà mude. Nē te o wodade, o bidade botye a ju nyē: nē, yi, botye a ju a popleyino, e gbadade kwidida tene e beda wudi, e bidade idu, ni lada ne.

33. Nē nyono tida ne yimō, a kwidida o munenade orō, o mlina te a popleyino wē, e kō denē e nuina nyono kwi nenade fe hē.

34. Nē, yi, orō a popleyino o wodade a dida Jesu nya bedemo; nē te o yida nō, o badeda nō, bō munade wa blē tede wo.

LU IX.

1. Nē o bidade kobotō kudi, o tana ni, nē o didade o ne orō.

2. Nē, yi, o yadao nō nyebwe mō hono hnibabwe nina, o pēdao bēdo kē; nē tē Jesu yida wa hatepoe, o poda nyono huibabwe nina ye nō; nà yu, ná plo bē ble; ná kpone kukwi poe hwiso.

3. Nē, yi, kince te, o hlide wadui kudi nō, e mō nyebwe nō nede, o frē Nyesoa ne.

4. Nē tē Jesu iboda wa te ne o hiena wore mō nō, o pono, dee ámu hie te kukwi wore mō nō di?

5. Ple, e de be woree e mō be pono, ná kpone kukwi a te poe hwiso; hēe be du, ye be na?

6. Kē bá mu ne ibo e mō, tē to-nyebo a nyebe-yu, o kō kpwē kre bro mō bō po kpone kukwi hwiso (hede o poda nyono huibabwe nina ye nō,) du ye, gba ná bēde, nē be mude bli kai ye.

7. Nē o duda ye, o wodao, o munade o bli kai ye.

8. Nē tē powa yida ne, hede o gedidade nē o boaeda Nyesoa a te yi, hono hnyina nyebo kpwē tu neno.

9. Nē tē Jesu yidade tē neno we, o yida nyebwe o nyine mona Mataio, o nenao kustom kai ye: nē o poda nō ye nō, kwē mò mō. Nē o duda ye, o kwēda nō mō.

10. Nē kre ne nena, tē Jesu nenaō dibade mō, kre kai biyo, yi, wudi-kweo a do poplande kō nyebo kukwi hē, nē o monao yidi, o nenaō nō mō.

11. Nē tē Faraisibo yida ne, o poda o monao ye nō, Deeka á Todeo, di dibade kre wudi-kweo kō nyebo kukwi hē mō?

12. Nema tē Jesu wōna ne, o poda no ye nō, nyono ne hāka o ne ida deyo, kē nyono o kre.

13. Nema, bá mu, á mu dene wí ne nede hēne, nō yido, e mō, ne ide ware-kōe, ye lee-teble ida: emo ye hā nyebo woro-mō-hie damō di, kē nyebo kukwi nō.

14. Jone a monao didao nō mō, o pono, hane e nuē à kō Faresibo hē, ti peplande, à ne hine-me, kē na monao, o ne po wadui kanō.

15. Nē Jesu poda no ye nō, ple blepaō-a gburo a yiru mi dumo-tumo, blepaō bō te bō nede no mō: nēma e nyenayede minōo nyinemo, tine blepaō minōo hēemo, nē hede o na hinenome ne.

16. Nyō ne n̄māne dāro čau de dāro daa: *be nue ne*, hede dene e poee, bē mue ne n̄mā, e heya ne ye, nē e kekinede bidi kē nō.

17. Nē nyebo ne pode wēē idaede sodi daa kudi nō, yi; be nuē ne hede sodi wē ne, nē wē-ē woreo, nē sodi hie gbwī: nēma o pede wē-ē idaede sodi idaede kudi nō, nē e tae sō neede hāka.

18. Tē o yida te ne nede ti, yi, wīkekōo te didao, o bededa nō mō, o pono, nā nyine-yu ko ne, ne nede; nēma né dide, né poo nō kwa fe, nē o ne konō.

19. Nē Jesu duda ye, o kwēda nō mō, kre o monao nuna, yi

20. Nē, yi, nyine te honō gī nunenao yede punosō e čēda nyino nō, nō dideda nō kede, o toda o raure a meā nō;

21. Kōre kre odui kudi o hlida ne, e mō ne to o raure nō, nē ne ne hāka.

22. Nema Jesu hiena odui mō, nē tē o yida nō, o pono, Nyine-Yu ná plo bē ble; na hātepoē ne nu mó ne ne hāka. Nē nyine, nena hāka wodao aua neno idi

23. Nē tē Jesu didade wīkekōo a kai biyo, nē tē o yida bleo kō nyebo be hē o yida hede pe,

24. O poda no ye no, ba wode, nyine-hya o ye ko, o mo ne. Nē o kyadedada no kwēe.

25. Nema te o podade nyebo diye, o padade, o blida o sō kwa, nē nyine hya duda ye.

26. Nē o nyine wēda bro nono a popleyino lu.

27. Nē te Jesu wodade tēno do so kwēda no mo, o yaedade wī, o pono, mō Davide a yu, à ware bē nu mó.

28. Nē te o pada kai biyo do didao no mo; nē Jesu poda no ye no, ple, á pe ne hāte, e mo, ne wēde dene nede a nuē? O poda no ye no, Awī, Koo.

29. Hede o toda wa yi no, o pono, tēne á hātepoe ne, kre bē ne ko ámo mō.

30. Nē wa yi kreedaye; nē Jesu leleda no, o pono, bá mayio nyebwe te o na ibo te nenō.

31. Nema te o wodao o gbēda o nyine ble a popleyino nenō ke no.

32. Te o yidade we, yi, o yadao no, ne-po-wī-nyebwe mō, hono ku nenade fe.

33. Nē te ku wodade no fe, hede ne-po-wī-nyebwe nono poda wī: nē e gedidade powa no, o pono e yea ye kre Israele.

34. Nema Faresibo no o poda no Beelzebube no mō kwi a lu, no o hedede kwi.

35. Nē Jesu nena wa orē hwe kō orē yō hē ke no, o twēdeda no kre wa sinēgoge biyo no, o prityeda dible a hā-tibosa, o pēyāna kekrade a kpli-kpli e kō kwēde a kpli-kpli hē ne nenade nyebo nyē, wē

36. Nema te o yida powa, wa ware nina no wē, tēno pono o wōda, nē o gbōgbēda no, o ne hwō blable ne e yi yitū kō.

37. Hede o poda o mōnao ye no, hāteno čēda boa ne, kē kōwa-nuo mabo no:

38. Bá bede čeda a Koo mo, bo mude kōwanuo be o čeda ya.

LU X.

1. Nē te o dada o monao punosō, o hnyina no kpwē ko šui kukwi mo, bo munade ne nyebo fe ha, bo muna kgrade a kpli-kpli, ko kwēde a kpli-kpli he, pēyā.

2. Ne Aposlebo punosō kre o nyine nena; wa tede do, mo Simon, hono o dededa Petro, ko o bebu Andrea he; Zebedaio a yu, Jakobo, ko o bebu Jone he;

3. Filipe ko Batolomaio he; Tomase ko wudi-kweo Mataio he; nē Alfaio a yu Jakobo, ko Lebaio he, hono o seye nyine mo Tadaio he;

4. Kananpe Simon ko Judas Iskariote, hono poda no o nyāo kwa, he.

5. O punosō nono Jesu tedade, o leleda no, o pono, á na mude Dako tede no, nē á na ya Samarewe a orō te, yi.

6. Kē dene mo e hā de ne mo, bá mude Isreelbo a nablewe a blable no o wā, mo.

7. Nē ba yi mi, bá pritye, á mu no po yeu a dible e nyineo ne.

8. Bá pēyā krao, bá ha hīnanuo hīne, bá ha koo konō, bá hade nyebo kwi fe no; putuputuka, e hnyiee ámo ne mo, putuputuka bá hnyi ne nyebo no, yi.

9. Á na pō seni no ke silva-wudi, ke brase ke á wudible mo;

10. Ke kediwu ko á daba mo, ke yidi-dare sō yi, ke wjsube, ke kodu; emo kōwa-nuo blede o dibade ye.

11. Nē be orō hwe be no, o be orō bwī be kudi ne, á yade, bá yeda no, nyono o neede o mo á hā nyebwe; nē kre no mo bá neede, bá tedode te neno wo.

12. Nē bá pa kai te biyo, bá bisi e nyebo.

13. Nē kai nono ā nyebo bo nu á he nyebo, nē áne kru-
bwe be dio no mo: kē bo ye á hā nyebo nu, nē á kru-
bwe be didē ámo mo kedi.

14. Nē be nyō be, o ye ámo ye krre, o ye o ye á wī
wō, bá yide o kai biyo we, bā e orō, nē ba hade e pubwi
be nō.

15. Hāteno ne lelee ámo, e mie hāka nemō ko Sodom
ko Gomoro he mo te-hla nyenayedo a ti, hio orō nono.

16. Ba yi! nē tēde ámo, e ne hwō blable, e bide wolfe
nyē; nee bá ne na hwō sīda, nē bá plo hwō hunubwi.

17. Kē bá mayio ko nyebo mo; kōre o mide ámo te-
hlada mo gbamo, o mu ámo bi kre wa sinogoge biyo.

18. O mi ámo gomlabo ko kinbo he ye gbamo, e mu
yidodē nu ko no mo, o ko Dako he.

19. Kē bo poo ámo nyebo kwa, á na hie ne wore mo,
e mo, hanc, ō be te be ne bá tu; kōre ko aua dō nono
idi e mi ámo hnyiemō, e mo te ne bá tuwa.

20. Emo e ye á nyebwetu no mi ne hlimō, kē á Buo
a Šiu, nō hlidede ámo fe.

21. Nē bebu mi bebu komō temō, nē buo o yu: nē
yiru mi ye dumō ko wa krihao ye, bo mu no komō te.

22. Nē nyebo a popleyingō mi amo nyāmō ko na ta;
nema be nyō be o woro o blīmaa ne kwa, ke o seda idi,
nē o minō wamō.

23. Kē bo yi ámó swē ti kre orō be kudi, bá gbade obe
kwidida mo: kōre hāteno ne lele ámo, á na wēdo Israele
a orē lu nō ne, pledō nyebo a nyebe-yu munō di.

24. Monaō o ne hio o tōdeo, nē leyu o ne hio o kōo,
yi,

25. E wemō, monaō bo wo o tōdeo ye, nē leyu bo wo
o kōo ye. Bo dade kai a buo Beelzebube, o nablewe a
de na boa nee?

26. Nee, á na pie wa hwanō : emo de na kae ye kre e na bido pebe ; nē de na hudiee kre e na iboewa ne, yi.

27. Te ne lele ámo kre heide, neno bá tudede pebe ; nē tene á wōnede noã, neno bá tudede kai-lu.

28. Nē nyono o le fe, kre o ye ne boade bo la siu, á na pie wa hwanō : kē nō a hwanō bá pie, hono boade bo la siu ko fe he kre ku a tede.

29. O ne pru sebia sō ko kōba-ye mō : nema e ye dō e na bio bro mō ne, kre á Buo na ibo e te ne :

30. Nema ádui a lu-hwīnyaie e hīdee ne we.

31. Nēeka, á na pi hwanō, á te hio sebia a de peplande a te.

32. Nee be nyō be o wēne nà te ye kre nyebo ye, nō o te mino ye wēnemo kre nà Buo nō nede yeu, ye.

33. Kē be nyō be o gade nà te ye kre nyebo ye, nō o te mino ye gademo ko na Buo nō nede yeu ye.

34. Áh wore na pono ne, di worowore yamo kre konō mō : yede worowore konō mō yamo di, kē pliye.

35. Emo, ne di nyebwe ko o buo he kyidida heidi pomō, nē nyine-hya ko o de he, nē baade ko do he.

36. Nē nyebwe a nablewe mi o nyāo numo.

37. Be nyō be o nowane buo bā de hio mò, o ye mò ye blēde : nē be nyō be o nowane nyebeyu bā nyineyu hio mò, nē o ye mò ye blēde.

38. Nē be nyō be o pono o ye o krosee ye du, o ye mò mō kwe, nē o ye mō ye blēde.

39. Be nyō be o pē o hōnō nō nē o wāe ne ne ; nē be nyō be o wāe o hōnō ko nà ta nē o mi ne yimo.

40. Be nyō be o krre ámo ye, nē mò o krre ye yi ; nē be nyō be o krre mò ye, nē nyono o tede mò, nō o krre ye, yi.

41. Be nyō be o krre profete ye ko profete a nyine a ta, nē o yido profete a peeda : nē be nyō be o krre hā

nyebwe ko hã nyebwe a nyine a ta, nẽ o yido hã nyebwe a peeda.

42. Nẽ be nyo be o hnyi de yo nono neoro kobo dõ, ko monao a nyine a ta, hãtenõ ne lele ámo, o na wãe o peeda ne.

LU XI

1. Nẽ kre ne nena te Jesu weda o monao punosõ a leleda mo, o wodao teno, bo munade wa orẽ kudi tode nẽ bo muna pritye yi.

2. Nẽ te Jone nenade jẽ, o wõna Kraise a nunude a te, hede o tedade o monao te sõ,

3. Nẽ o poda no ye no, ple mo no te nyono mina dimo no, hẽ bà fo o te ?

4. Jesu tuda no ñe o poda no ye no, Bá mu tene á wõ ko dene á yi he á mu Jone e te lele :

5. E mo, te doo te no, nẽ diegyidao ne no, hinnanuo pẽyãe ne, nẽ sũo wã te no, koo hee konõ no, nẽ ko swẽyio mo hãtibosa prityee ne.

6. Nẽ nyo nono o ko krubwe hono ne pie nà twẽ.

7. Nẽ te o yidao we Jesu towanae powa a mo hlihle ko Jone a ta, o po no, De á muna wã wudi á mu yimo di ? Ple keniye ne duduidu seke ?

8. Kẽ de á wodao á muna yimo di ? Ple nyebwe no o diepode blee ? Bá yi, nyono o pe blee diepode o nede kũbo a kiya biyo no.

9. Kẽ dene á wodao á muna yimo di ? Profete ? Awi ne lele ámo no, o te hio profete a te, yi.

10. Emo no mo nyo o te kinee, e mo, Yi, nè tede nà tedenoteo bo mude mò nya ne, bo mu nà tide hmlene ko mò ye.

11. Hãteno, nè lele ámo, ko nyono nyino ko nyẽ, e nyo

yea ta we, o yea Jone Baptaiseo hi: nemase nyono o kime hio o bino kre yeu a dible mo, no o te boae yi o hio o te.

12. Ne wode Jone Baptaisee a ti idi be ye ti neno ke, o krre yeu a dible ye bebaka, ne beo gbe ne huwaka.

13. Profetebo a popleyino nono ko Tede he profesaieda ple e ye Jone ke.

14. Ne ba we ba po ne hate, no mo Eliase no, hono mina dimo.

15. Be nyo be o ko noe e yi te wo, ne bo wo ne.

16. Nema de be be pode nyebo kpru no nede mo? E wo ye te hyeyiru no nede maeye, ne te ote o na da wa bino,

17. Te o na pono, a bie amo bibide, kre a yea wora yi: a tue amo dumo, kre a yea we.

18. Emo te Jone dida, o ne tada o ne nana no, pledo o pono, ku nede no fe.

19. Te nyebo a Nyebe-yu di o te ne, o ne ne, pledo o pono, Yi nyebwe no ko krano, o mo nonuo no, o mo wudi-kweo ko nyebo kukwi he wa beyu. Ke to hnyi o yiru ne ne.

20. Hede o towana ore ne e kudi o nunenade o gedide baka, yero no podeda, tenepono o yeda wa wore mo hie.

21. O pono, Mo ko kide Korasin! Mo ko kide Betsaida! Tenepono gedide hwe ne neede amo kudi be nuide Turo ko Sidon he kudi, ne seeda o muna wa wore mo hie o muna swe-dare yidi o munao pumo nye ne.

22. Ke ne lele amo, e mino ha de numo te-hla nyenayedo idi ko Turo ko Sidon he mo hio amo.

23. Ne mo, Kapurneom, no o yaede e yeu; o minode hele tuimo: tenepono gedide hwe ne nuide amo mo, be nunenade Sodom kudi, ne o te neede konu mo.

24. Kē nè lele ámo, e mino háka nemo te-hla nyenayedo idi ko Sodom mo hio mó.

25. Kre ti neno idi Jesu tuda ñe o ponõ, nè bisi mó ne, O Buo, mó no o te yeu ko bro he a Koo, tenepono né hudide te ne nede tōkoo ko naneo he yi, nema né tede ne pane ye.

26. Kre be ne, O Buo, te e nu há de ko mó yie.

27. Teble a popleyino Buo pode mò ne mo kwa, we : nē nyo ye Nyebe-yu ibo, kē Buo ; nē nyo ye Buo ibo yi, kē Yu, ko nyono Yu mi no ye tedemo he.

28. Ba didē mò mo, ámu dewe a popleyino no we ku, teble mā no, te na hnyi ámo foda.

29. Bá po ná yoke lo, nē ba khe ná te : emo ne plo nē ne tee dui a woro ne ; nē á mi foda yimo ko á šni mo.

30. Emo ná yoke waineo ne, nē ná biblede fee-kwa.

LU XII.

1. Nē ti neno idi, te e nuna Sabate nyenayedo, Jesu beda ibo gbõe tie, nē te kanõ nuna no, o monao towana ibo a gede, o dida ne.

2. Nema te Farisibo yida ne, o poda no ye no, yi, ná monao ni dene e ye tee nyo bo nu Sabate a nyenayedo idi.

3. Nema o poda no ye no, Ple á yea ne kinede ke hide, e mo, dene Davide nuna, te kanõ yida no ni, o ko nyono o nenaõ no mo he ;

4. Hane o nuna, o padade Nyesoa a kai biyo, nē o dida yetede-fro, hene e yeda tee nu bo dida, ke nyono nenade no mo yi, kē pristebo dõ dida ne ?

5. Nē á yea ne tede ke hide yi, e mo, te pristebo wore Sabate kre temple biyo, kre e ne nu blidi ko no moe ?

6. Nema ne lele ámo, kre tede neno, e ko nyo o nede hono o te boa yi, o hio temple a te.

7. Kē bá iboe ne denē wī neno hēne e mo, idē ware-koē, ne ida sakrefaisee, hede a yee hā nyebo nē ha.

8. Emo, nyebo a Nyebeyu o koo sabate nyena wī ke, yi.

9. Nē tē o wodao teno o munade wa sinegoge biyo.

10. Nē, yi, nyebwete nenade o sō wode. Nē o yedada no no, o pono, ple e ye nēko be pēyā sabate nycnayede idi? tē o na yeeda no te.

11. Nē o poda no ye no, e nyebwe be no nede ámo nyē, bo ko blable dō, nē be bide bidie wudi sabate-nyene, ple o na gbao kwa, o na hade no ne?

12. Nē ple nyebwe a te e ye yi boa e yeo blable a te hi bakae? Nee e ye nē ko, be nu hā de sabate nyene.

13. Hede o poda nyebeyu ye, no, soro ná sō. Nē o soroda o sō, nē e bida kpwē di, e wo e bae ye.

14. Hede Farisibo wodao, o tida o sida e mo, hane bo nuna o lela.

15. Nema tē Jesu iboda ne, o wodao teno yi; nē nyebo peplande kweda no mo, o pēyāna no ne wē.

16. Nē o leleda no baka, e mo o na mlinena o te nyebo ye;

17. Wī ne profete Esaiase tuda be munao yade, o pono,

18. Yi na leyu no ne hade; o mo nà nowaneo, hono o seye o ni ná woro: mide no nà Siu fe pomō nē o mi dako tehlila a te ye tumo.

19. O na ple ne, o na yi hli, o na yaede wī ne; nyo na wōnede o wi tide idi ne, yi.

20. Wowā keniye o na gida ne; nē wike ne pe nasino o na moe ne, o te-hlila be tedo seya pledō.

21. Nē Dako mi o nyine woro ye kune.

22. Hede o yadao no nyebwe hono ku nenade fe, o

doda, o ne poda wī; nē o pēyāna no, nē nyono o do, o ne poda wī o poda wī nē o tada no yi.

23. Nē nyebo a popleyino o gedidade we, o pono nyo no nede o ye Davide a yu?

24. Nē te Faresibo wona ne, o pono, nyo no nede o ne hade kwi no, Beelzebube dō o mo kwi a lu o hedede kwi.

25. Nē te Jesu iboda ne tene wa wore tida, o poda no ye no, dible a popleyino, be gra be nu wae nē e bata ne: nē orē gbiye bā kai, be nu wae ko edui mo, nē e na nyinao ne:

26. Nē Satane bō hade Satane nē o nu wae ko odui mo; nē hede hane o dible mi dienyenyina numo di?

27. Nē nanyebwetu ne yide kwi Beelzebube hade, nyono á yiru hedeede ne di? Nee no mie á te hlao numo.

28. Nema be tee ne hedede kwi Nyesoa a Šiu, nē hede Nyesoa a dible, e didē amo mo;

29. Nē di, hane nyo miede kpwēneo a kai biyo pepa numo, bō mu no o kai a kponene teble kwa fla, bō ye kpwēneo moane pledo? nē hede o kpūnu o kai ne.

30. Nyo bō yeo mó mo ne, nē o hwō mó ye; nē be nyo be o ne kwedede mó teble mo, nē o gbobā ne no.

31. Nee ne lele ámo, kpone kukwi a popleyino ko fofre he, e mi hwiso poemo ko nyebo mo; kē Neko Šiu a fofre e na poewa hwiso ne ko nyebo mo.

32. Nē nyo bō tu Nyebo a Nyebe-yu wī ye, e mi hwiso poemo ko no mo: kē be nyo be o tu Neko Šiu te ye, nē e yedo hwiso poee ko no mo, bā kre konō no nede mo, ke konō be no nede nya yi.

33. Bá nu tu hā tu mo, e bui be mu hāka ne: ō bá nu tu be nyineyino e ko e bui he: Emo ti a popleyino e bui yidoede ne.

34. O ámu sīda-nyebo kpru no, kore á nu nyebo kukwi,

hane á mie há te a tue numo di? emo te ne hode nyo a woro kudi neno o wono ti.

35. Há nyebwe kre o há woro yibwa-no-kwede, o hede há te; né nyebwe kuku kre o woro a de krē a yibwa-no-kwede o hede de krē.

36. Nema ne lele ámo wī bate a popleyino ne nyebo mi tumo o mino e te no yedeemo kre te-hla-nyenayedo.

37. Emo ná wī mino mó ne hnyimo, ō ná wī mino mó ne hamo.

38. Hede kineo te ko Faresibo he, o tuda no ne, o pono, Todeo à ide bà yi yidodede kre mó mo.

39. Nema o tuda no ne o poda no ye no, nyebo kukwi, o mo nimle-pao a kpru no pē yidodede no, nema yidodede te e-na hnyinoe no ne kē profete Jonase a yidodede dō.

40. Emo tene e nuna Jonase hinade nyenayede tā ko tōyede tā he tudu kudi: kre Nyebo a Nyebeyu mi numo, o mude bro wudi nyenayede tā ko tōyede tā he hi.

41. Nineva a nyebo o ko nyebo a kpru no nede he mino nyinamo kre te-hla-nyenayedo, o munu no ne ha: tenepono o hiena wa wore mo ko Jonase a prityeda a ta; kē, yi, nyono o te hio Jonase a te, no nede.

42. Gide no woda idu-kedi o ko nyebo a kpru nono he, mino nyinamo kre te hla nyenayedo, o munu no ne ha: tenepono o wodade bro a seda bo muna Solomon a tō-te wō: né, yi, nyono o te hio Solomon a te no nede.

43. Šiu kuku bo wode nyo fe, hede o nenede mema tede no, o pē foda no, kre o na yi ne.

44. Hede o peno, mide nene kai biyo mumo tene wodade di; né bo di, o yedeo e fro, e yie biyo no, e kpō-nee.

45. Hede o mi o gbe šui te hmlesō tide idi, o nyine kpone hio o nyebwe-tu, né o pede, o tide; né nyebwe

nono a diebodede e nyineyino hio o tede de. Kre e mi numo ko nyebo kukwi kpru no nede mo.

46. Nē te o yida nyebo mo hli, yi, o de ko o bebuno he o nyinenade diye, o idada bo hlida no mo.

47. Hede nyebwe te leleda no o pono, ná de ko ná bebuno he o nede diye o ide na mo hlile.

48. Nema o tuda nyono leleda no ne, o pono nyono moe de? nē nyono moe bebuno yi?

49. Nē o soroda o sō ko o monao mo, o poda no, yi, ná de ko ná bebuno he!

50. Kore be nyo be o mi ná Buo no nede yeu a woro nono tee ná bebu ko ná de a nyine-yu he, nē ná de no yi.

LU XIII.

1. Nē nyenayedo dō nono idi Jesu wodade kai biyo, o nena idu wiye.

2. Kē powa a do poplande o kwededa no mo, pledō o munade kobotō wudi, nē o nena; nē powa a popleyino nyinenao gbobo ye.

3. Nē o leleda no te peplande kre dadegbē wudi, o pono, Yi, doo wodao o muna kpnde domo.

4. Nē te o doda ne ebe bidas tide idi, nē neble didao, e worada ne wono:

5. Nē ebe bidao sie-bro ke, tene e yeda bro ko baka. Nē worewore e mena, te e bro yeda wudi hlo;

6. Nē te wē wodade, e siena ne; nē tenepono e yeda zēne ko, e yedoda ne.

7. Nē ebe bida witia nyē: nē witi kūna, e nyowana ne no:

8. Kē ebe bidao hā bre ke, nē e peda bui, ebe wore-hm, ebe wore tā, ne ebe woronopu.

9. Be nyo be o ko noě, be mu te wo, ně bo wo ne.

10. Ně monao didao ně o poda no ye no, Dee mo pedee no dadekpě ye?

11. O tuda no ne o poda no ye no, tenepono, e hnyiee ámo ne, bá ibo yeu g dible g hudite, kě ko nyo nono mo, e ye no hnyie.

12. Emo be nyo ko de, de mi no hnyiemo, o mu e de peplande ko : kě be nyo be o ye de ko, one de ne o ko, e mi no kwa heemo.

13. Neeka ne pe no dadakpě ye no; tenepono o yi no te kre o ne yi de; ně o yi te no wá, kre o ne wo te, ně kre o ne gbwaide ne no, yi.

14. Ně kre no mo nya-po-wi ne Esaiase tu e yadeo ne, e mo, o wo ne wo, ně kre á na gbwaide ne ne; ně o tano ta-a kre á na yido ne no ne.

15. Emo nyebo no nede wa wore teble ne, ně wa noě kukwa ko te g wowe mo, ně wa yi kee ne; wa yi e ne te no no ta, ně wa noě ne te te wo, ně wa wore ne te te gbwaide, o ne te mo hie; ně ne te no pěyá.

16. Kě ne lele ámo, á yi ko krubwe kore e teno, ně á noě kore e wo te no.

17. Kore háteno ne lele ámo, profetebo g do poplände ko há nyebo he o idada ne bo yida dene a yi, kre o yeda ne yi; ně bo wona te ne á wá, kre o yeda ne wo.

18. Nee bá wo doo g dadekpá.

19. Nyo bo wo dible g wi, ně bo ye ne no yido, hede nye kuku di ne, o fle dene doede o woro kudi. No mo nyono o gbude doo kre tide idi.

20. Nema nyono o gbude doo kre sie-bro ke, no mo nyono wáe wi ně wondogta, o krre ne ye sáuka;

21. Kre o ye zene ko ko odui mo, ně o honaneo debwi-ka; nema kuwoe o swetue be wota kowi g ta, ně woreware e twě nu no ne.

22. Nē nyōnō o gbude doēo kre witia nyē yi, nō mo nyōnō wāe wī; nē konō nō nede a yimo-tue, e kō pēma a yeyede hē, ne nyowa wī nō, kre o ne po bui.

23. Kē nyōnō gbude doēo kē kre hā bro kē, nō mo nyōnō o wā wī, nē o gbwaide ne; honō o pe bui yi, nē o we teble, ebe wore hm, ebe wore tā, ebe woronōpu.

24. Dadekpā be ne o poda no ye di, o pono, yeu a dible e wo ye te nyebwe dodade hā gbude kre o ge:

25. Nema te nyebo yida moe, o nyāo didao o dodade buwa-bla bla nyē, nē o muna ne.

26. Nema te e mena, te e mwanena, hede buwa-bla woda ta yi.

27. Hede kai-buo a leyiru didao o poda no ye nō, Kōo yedade hā gbude ge do? tene buwa-bla be woe di?

28. O poda no ye nō, Nyāo nō nu dene nede: leyiru poda no ye nō, Ple ide bà mu ne yibwa nō kwe?

29. Nema o podano, ondu; bá yi buwa-bla yibwa nō kwe, á ne di e kō bla huru ha.

30. E kpru sō neno be kūnco tede dō čee-ti be tedoo nyine; nē čee-ti idi mino čeo ye no pomō, tede kene bá kwe buwa-bla yibwa nō, nē ba moa e pūni bá mu ne to po: kē ba kwedede bla na to-kai biyo.

31. O poda no dadekpā be ye nō di, o pono Yeu a dible e wo musta a ye, ye, hene nyebwe gbada, o dodade o ge;

32. Hene e kime e hio yo a popleyino we; nema be kū, e boa e hio dodode a popleyino we, nē e ni tu, nē yeu a neble e dio e fedede e babe biyo, nō.

33. O poda no dadekpā be ye nō di; Yeu a dible e wo leven ye, hene nyine duda o hudida ne fro pumo a sena-ne-wē tā nyē, e nu leven e wēda ne lu we.

34. Te e popleyino ne nede Jesu tudeda dadekpā kre

powa mō; nē o ne sedao dadekpā kede o ne tuda no te de ye:

35. Wī ne profete tuda be munao yade, o pono, mide nà wī dade hademō; te ne hudiede wode konō a hurutuda neno ne mi tumō.

36. Hede Jesu leleda powa bo wodao, nē o munade kai biyo; nē o monao didao nō mō, o pono, bé heyae ámo ge a buwa-bla a dadekpā a te ke nō.

37. O tuda no ne, o pono, nyono o doe há gbude nō mō Nyebo-a Nyebe-yu.

38. Ge nō mō konō; há gbude ne mō dible a yiru; kē buwa-bla ne mō nye kuku a yiru.

39. Nyāo nō dōda ne, nono mō ku; čee ne mō konō a lu-gideda; nē čeo no mō angelbo.

40. Nē tene e ne buwa-bla kweeda yibwa nō e siedade to; kre e mino numo ke konō a lu gideda.

41. Nyebo-a Nyebe-yu minode o angelbo temo, nē teble a popleyino ne nede o dible nyē ne ye te a wowora, ko nyono o ni kpone kukwi he, o mino ne yibwa nō kwemo o munode ne ha,

42. Bo munode ne wonene na nyē po: kreno wiwe ko nyē-a-die he minode nemo.

43. Hede há nyebo mino fema hwō wē kre wa Buo a dible nyē. Be nyo ko noē be yi te wā, nē bo wo ne.

44. Nē di, Yeu a dible e wo wudi ye e hudiede bro biyo; hene nyo bo yedeo, nē o hudi ne, nē te e nie nō sãu, o mi, nē o prie o teble a popleyino, te o na to bro de neno.

45. Nē di, Yeu a dible e wo pãno-poo ye o pē há purle nō;

46. Hono, te o yeda purle dō ne e peda wudi baka ke, o muna, o pruda o teble a popleyino, o tona ne.

47. Ně di, Yeu a dible ē wo teda ye, hene o podade idu mo, ně o podedade hni a kpli-kpli :

48. Hene, te e yididade, o gidididao gbobo ně o nena, o kwededade e hã de tede dō, o podade ne de wudi nō, nema o poda e de krē wã nō.

49. Kre e mino nemo kono a lu-gideda: angelbo mino ta womo, ně o mino nyebo kukwi ko hã nyebo he gramo,

50. Bo munode no wonene na nyē po; kre te neno wiwe ko nyē a die he minode nemo.

51. Jesu poda no ye nō, te e popleyino neno, ple á gbwaide ne ne? o pono, awi Koo

52. Hede o poda no ye nō, Nee kineo gbiye nō todee yeu a dible a te, o ne hwō kai-buo, hono o hede de idade ko de daa he o teble a kweda, o ye ne.

53. Ně kre ne nena te Jesu weda dadekpē neno e poe mo, o wodao teno.

54. Ně te o didade o bli tede kre wa sinegoge biyo o todeda no, e nu no o gedidade, ně o pono, Tene nyo nō nede dudge tō, ko kpwē neno he?

55. Nyono nede o ye kai-poo a yu? O ne dade o de Maria? ně o bebuno o yé Jakobo ko Joses he, ně Simon ko Judase he yedi?

56. Ně o noworobo, o yede amo mo ne? Ně tebe nyo nō nede dudge te a popleyino neno?

57. Ně o pida o twē. Nema Jesu poda no ye nō, profete wemaa nyine nema kre one bli dō e mo kre one nablewe nyē o ne nu ne.

58. Ně o ne nunenade seyanede baka tenepono, o ne poda nō hãte ke, a ta.

LU XIV.

1. Kre ti neno idi Titrake Herode wōna Jesu a nyine,
2. Nē o poda o leyiru ye nō, Nyō nō nede o mō Jone Baptaiseō : nō wo konō : nē neeka seyandede niede nō fe
3. Kore Herode kroda Jone, o moanena nō, nē o poda nō jē ko Herodiase, nō mō o bebu Felipe a nyine, a ta.
4. Tenepono Jone poda nō ye nō, E ye tee be du nō.
5. Nē te o mina nō lamo, o pida nyebo a hwanō, tenepono o nuna nō profete mō.
6. Nema te Herode a koe-nyenayedo nyinenao, Herodiase a nyinoyu yidida no ye, o nina Herode a woro.
7. Neeka o podade Nyesoa, o pono, be de be o idade nō nē o hnyi nō ne.
8. Nē nono te o de poda nō na o pono bé yade Jone Baptaiseō a lu kre fuo kudi, bé hnyi mò ne mō.
9. Nē e nuena kin ware : nema te o podade Nyesoa, nē ko nyebo no kō nō he nenaō dibade ke, wa ta, o pono, bo hnyina nō.
10. Nē o tedade nyebo, o čeda Jone a lu kre jē-kai biyo.
11. Nē o yada o lu kre fuo wudi, o hnyina ne nyine-hya nono : nē nō yadao ne o de mō.
12. Nē o monao didao, o duda o kooku, nē o hadao nō, nē o muna o leleda Jesu.
13. Nē te Jesu wōna ne, o wodao teno o bida kobotō wudi o dō munade yeba tede ; nē nyebo wōna ne, o wodade orē kudi nō, o nana o kweda nō mō.
14. Nē Jesu wodao, o yida puwa hwe, nē wa ware nina nō, nē o pēyāna wa krao.
15. Nē te wide tuda, o monao didao nō mō, o pono, yeba tede nō nede, nē to hwō ne ; lele powa bo woo, bo mude orē kudi nō, nē bo mu dibade to ko wa-dui mō.

16. Nema Jesu poda no yē nō, o na wode, ámu bo hnyi no dibade.

17. Nē o poda nō ye nō fro-kli hm, kō hni sō he dō, ne nede ámo mō.

18. O pono, bá yade mò ne mō.

19. Nē o leleda powa, bo nena pidi ke nō, nē o duda fro-kli hm, kō hni sō he, o worada o yi yeu, o poda ne krubwe mō, o wōda ne, o hnyina ne o monao, nē monao hnyina ne powa.

20. Nē o popleying o dida dibade o puna; nē o duda e plamele ne sedao, e yididade tebac pu-nō-sō kudi.

21. Nē nyebēbo no dida dibade o nuna tausene wē hm, pledō nyino kō hyeyiru he nena, yi.

22. Nē wōdō a ta Jesu nuna o monao o bidade kobotō kudi, te o na munade nō nya kre ni a waa be mō, nē o nyebwe-tu o te o nena o nuna nyebō bo wodao nō fe.

23. Nē te o nuna nyebō o wodao nō fe, o nyebwetu o munade tebwe lu, o badaye o muna bedemō: nē te wide tuda o dō nenade.

24. Nema kobotō nenade idu heidi, idu hēde nō ku; te duduidu weda nō nya.

25. Nē to a wōtye hā idi Jesu nena idu ke o munao no mō.

26. Nē te monao yida nō, o yida idu ke ne, e pebeda no wore nō, o pono, e mō šiu no: nē o plana hwanō a ta

27. Nema wondōata Jesu hlida no mō, o pono bá tuide woro kudi; mò no; á na pi hwanō.

28. Nē Petro tuda nō nē o pono, be tee mó be lele mā, be mu ni ke nane, be mude mó mō di.

29. Nē o podano, Be di. Nē te Petro tedade kobotō wudi o nena ni ke o minao Jesu mō.

30. Nē te o yida duduidu e kyedade, o pida hwanō; nē te o towana pepa o plana, o pono Kōo ha mò konō.

31. Nē wondōata Jesu soroda o sō, o kroda nō nē o poda nō ye nō, O mō no o hātepoē kīme, dee mó pee kpre di?

32. Nē tē o yadade kobotō wudi, hede duduidu wedade ne.

33. Hede nyono nenade kobotō wudi o bededa nō mō nō, o pono, hāteno mō Nyesoa a yu no

34. Nē tē o tana e didade Genezerete bro ke.

35. Nē tē bro nono a nyebo iboda o te ne, hede o tedade nyebo o munade bro nō a popleyino nō gradedade nō kudi, o yadao nō krao a popleyino mō :

36. Nē o badeda nō, bo toda nō nō bā o rauro a meā dō no; nē nyono o popleyino o toda ne nō, o pēyēda ne we.

LU XV.

1. Hede kīneo ko Farisaibo hē hono kodade Jerusalem didao Jesu mō o pono.

2. Hane e nue ná monao worē kpone ne nyekbade dude buono mō? E mō tē o ne yeda kwe nō ple o mu ta.

3. Nema o tuda no nē o poda no ye nō hane e nue anyebwetu worē Nyesoa a tedi ko á kpone ne á dude buono mō a ta?

4. Emo Nyesoa po e tede, e mō, Tuo buo ko de hē : nē be nyō gidide o buo ke o de nē bō ko e koē.

5. Nema ámu pono be nyō po o buo ke o de ye, e mō nà de ne mie mó hnyimo bē mue mó hee e koñe;

6. Nē kre o ne tuo o buo ke o de; Kre e ne, áne kpone ne á dude á buono mō, ne a ni á hede Nyesoa a tedi nō.

7. Ámu yeyedao no, hãte no Esaia profesaieda á te, o pono,

8. Nyebo no nede o ni o woni e kwane mò mò nò, nē o ni o wono-gbobi e tio mò ; ke wa wore hlode mò mò no.

9. Nema putu ptuka o bede mo mò, hono ni kpone ne o dude nyebo mò wa todete mò.

10. Nē o dāda powa, o poda no ye nò, bá wó te, nē ba gbwēde ne.

11. E ye dene pedeo wono idi, e ne pede nyebwe kain fe nò ; ke dene wede nò wono nene pode nò kain fe.

12. Hede o manao didao o poda nò ye nò, ye ne ibo, te Farisaibo wōna wī neno, e poo no twē yibua nò ?

13. Nema o tuda no nē o pono dodode a popleyino ne buo yea doe e mi huru heemo.

14. Bá wo no mò ; o mò doo a doo-nyapoo no. Nē doo bo yi doo nene nē o sō nono bide bidia wudi.

15. Hede Petro tuda nò nē o pono, dadegbā ne nede bé heya àmo e te kenò.

16. Jesu pono ple á ne gbwēde ne yi ?

17. Ple á ye ne gbwēde ne e mò dene pede wono idi e bide nò kudi, nēnē kre sieke e wede ?

18. Nema te ne wede nyò wono nē e wede o woro kudi ; nē nené pe nò kain fe nò.

19. Emo kre woro kudi te krē a woro monohie wede, nē nyelela, mimlepepa no, nyino-mo-nena no, yidie no, sekenopoe no, nē fofre-wī no ;

20. Dene nede nene pe nyò kainfe nò ; kē nyò a be yi te, o ne yeda kwe nò e ne poo nyò kain fe.

21. Hede Jesu wodade teno o munade Turon ko Sidon he a ble ke nò.

22. Nē Kanane a nyine te wodade ble neno ke, o yaedade wī o poda nò ye, nà ware be nu mó, o Koo mò nò te Davide a yu ; nà nyine-hya nò ku tie swē baka.

23. Nema o yeda no nyine du iduidu; Nē o monao didao no mo o pono, lele no bo mu, emo o wi amo mo.

24. Nema o tuda no ne o pono yeede seya nyebo mo tee, blable ne wā ne kode Israelwe a nablewe nyē ne mo teede.

25. Hede o didao o bededa no mo o pono Koo hee mo.

26. Nema o tuda no ne o pono e ye tee nu, e mo bè du hyeyiru a dibade nē be poo ne gbwī ye.

27. O pono hāteno Koo kre e ye se gbwī di plamle ne blio Koo a teble ke.

28. Hede Jesu tuda no ne o pono o nyine ná hātepoē boaene: dene ide, be nue mó mo: nē wode aua nono idi o nyine-hya pēyēda.

29. Nē Jesu wodade teno o didao o kwanena Galili a nitie waa mo: nē o munade tebwe lu o nnao teno.

30. Nē powa a do poplande didao no mo nē diegīdao, doo no, nē nepowī nyebo no, nē gbābio no, nē seya nyebo a do poplande yedi no o yada tide idi, o podao no Jesu be honō: nē o pēyāna no.

31. Nē e nu powa o gedidade, te o yida nepowī nyebo o poda wī, nē gbābio o nena hāka, nē diegīdao o nena, nē doo o tēda no; nē o boaeda Israele a Nyesoa a te yi.

32. Hede Jesu dada o monao, o pono powa a ware ni mò ne, tenepono o hinede mò mo wē ta, kre o ye dibade ko: nē ne ida, kanō be yi no ni, be lele no, bo wode o ne di tide idi wo.

33. Nē o monao poda no ye no, tene bà dude dibade peplande kre wā kudi ne nede, be mu powa hwe nono puie?

34. Nē Jesu poda no ye no fro kli tie ne á ko e? Nē o vono, e hmlesō ko hūi mabode he.

35. Nē o leleda powa bo nenaō bro mo.

36. Ne o duda fro kli hmlesō ko hni hē, nē o bisida, o wōda ne, o hnyina ne o monao nē o monao hnyina ne powa.

37. Nē o popleyino dida ne, o puina, nē o duda e plamle ne seo, nē e yididade tebae hmlesō.

38. Nē nyono dida dibade o nuna nyebebo a tausene wē hā hao nyino ko hyeyiru hē,

39. Nē o leleda powa bo wodade, nē o bidade blebwe wudi o didade Magdala a wae mo.

LU XVI.

1. Nē Farisaibo ko Sadukaibo hē didao o tena no o pono o idada no bo tededa no yidodede ye ne wede yeu.

2. O tuda no nē o pono wide be tu á ye ne nyena mia bimo ; tenepono yeu huru ne.

3. Nē nyenairu, nyena mie nyinemo tenepono yeu huru nē nukpwē idibo. O ámu yeyedao no, á gbwēde yeu a yibwa, kre á ye ne boade, ba gbwēde ti ne nede a yidodede ?

4. Nyebo kukwi, o mo nimlepao a kpru nono o pē yidode no ; nē yidodede e na hnyiee no ne, ke profete Jona dō a yidodede no. Nē o sedao no o wodao.

5. Nē te o monao didao waa be mo e hinuna no mo bo gbada dibade.

6. Nē Jesu poda no ye no, bá mayio bá tu ádui yimo ko Farisaibo ko Sadukaibo a leven a ta.

7. Nē o dō hleđa ne o pono tenepono a ye dibade ya no.

8. Te Jesu yidoda ne no o poda no ye no, o ámu no o

hātepoē kime, deēka á hlede ádui nyē e mō teneponō á ye dibade ya, di?

9. Á ye ne gbwēde ke e yede ámo kudi nō ne, e mō fro kli hm kō nyebo a tausene wē hm hē nē tebae tie á tēda nō.

10. Kē fro kli hmlesō kō nyebo a tausene wē hā hē, nē tebae tie á á tēdanō?

11. Hane e nue kre á ne gbwēde ne e mō tē yeda ámo dibade a te tu, tē ponō bá mayio ko Farisaibo kō Sadukaibo hē a leven a ta?

12. Hede o gbwēdeda nē ne, tē o yeda no lele, e mō bo tuda wadui yimō ko fro a leven a ta, kē ko Farisaibo kō Sadukaibo hē a tode te a ta.

13. Tē Jesu didade Kaisarea Filipo o yedada o monao nō, o ponō, Ple mō nō te Nyebo a Nyebeyu nyōnō nyebo ponō moe?

14. Nē o ponō obe ye Jone Baptaiseō; ote Elia no, nē ote Jeremia, ō-o profete te no.

15. O poda no ye, nō nema ámu di, á ye, moe nyō be noe?

16. Nē Simon Petro tuda nō nē o ponō mō Kraise o mō konone Nyesoa a nyebeyu no.

17. Nē Jesu tuda no nē o poda nó ye nō, kō krubwe, mó Simon Ba-Jona; emo fe kō nyīnō hē e yea mó te ne nede nō yidoee ke ne Buo hōnō nede yeu.

18. Nē ne lele mó mō Petro no, nē kre siō nō nede ke ne tudeo nà Cūe: ne hele a meya e na seya nō ne.

19. Nē mi mó yeu a dible a gbade hnyimō; nē bedebe ne moane kre bro mō, nē e moanēnōde yeu: nē bedebe ne worēdede kre bro mō nē e worēdēdōde yeu, yi.

20. Hede o leleda o monao, e mō o na leleda nyebwe te, tē o mō Jesu nō mō Kraise no.

21. Wode ti neno idi Jesu towana o monao a leleda e mo bo munade Jerusalem, ne nyegbade bo tuda no swē o ko pristebō hwe he, ne kineo yedi, ne bo leeda, ne bo wodao konō nyenayede tā a wēda.

22. Hede Petro blida no kwa o towana o yero no podeda, o pono dene nede, e na yede nunue ko mo mo.

23. Nema o hmena ye, o poda Petro ye no, bé hinede mó kede Satan; mó poo te e pono be ka mò ye; emo te ne mo Nyesoa a te, ye ne gbwēde, kē te ne mo nyebo a te.

24. Hede Jesu poda o monao ye no, nyo bo pono o kwe mò mo, ne bo la woro, bo du o krose ye, o mu mò mo kwe.

25. Kore be nyo be o pono o wa o hōnō ne o wāe ne ne: ne be nyo be o pono o wā o hōnō ko nà ta ne o yiwa ne ne di.

26. Emo de e mio nyo pomo, bā o ko teble a popleyi-no ne nede konō mo pledō bo wā odui a šiu? hē de nyo mie šiu o ye tumo?

27. Emo nyebo a Nyebeyu. minode o Buo a teyiboaeda nyē didemo ko o angelbo he; ne hede o mino nyebo a poleyino peeda hnyimo tene wa nunude nenō.

28. Hāteno ne ti ámo ye, nyebo te no nyinaoda, hono na te koē wono no ne pledo bo munō nyebo a Nyebeyu yi, bo munode o dible nyē di.

LU XVII.

1. Ne te e poda wē hmlēdō Jesu gbada Petro ko Jakobo he ne o bebu Jone yedi; ne o yaedade no yahlo tebwe lu o badaye,

2. Nē o pipledano ko no ye; nē o yibwa fena hwō wē, nē o diepode pluda hwō pebe.

3. Nē yi nyebo sō o mo Mose ko Elia he wanenao o ko no he mlina.

4. Hede Petro tuda no he o poda Jesu ye no, Koo e nu ha de ba neede: ne wē, ba mu peme ta po; ebe ko me mo, ebe ko Mose mo, nē ebe ko Elia mo.

5. Te o yida hli nukpa plu e budida no lu-no; nē yi wi wodade nukpa nyē e pono. Nyo nono no mo na nowane Yu; hono mo na woro neo baka; ba wō o wi.

6. Nē te monao wōna ne o podeda wa yibwi huru, o pida hwanō baka.

7. Nē Jesu dida o toda no no o pono ba dūye, nē á na pi hwanō.

8. Nē te o worada wa yi yeu o yeda nyo yi, nema Jesu dō no.

9. Nē te o wodade tebwe lu, o dida honō Jesu leleda no o pono, á na lele nyebwe te dene á yi, nyebo a Nyebeyu bo tedo konō wo pledō.

10. Nē o monao yedada no no o pono, hane e nue kineo ye ne Elia tede kene bo di?

11. Nē Jesu tuda no he o poda no ye no, háteno Elia tede kene mi dimo nē o mi teble a popleyino hmlenemo:

12. Kē ne lele ámo ne, Elia dine neno, kre o ye no ibo, nema o nu no mo dene o nowane; kre o mi numo bo mu nyebo a Nyebeyu swē tu, yi.

13. Hede monao yidoda ne no te-e nu Jone Baptiseo o hēna nyine.

14. Nē te o didao powa mo nyebwe te dida no mo, o podao o kone huru ko no mo, nē o poda no,

15. Koo na nyebeyu a ware be nu mó; kore hē ni no e he no ku, nē ti peplande e ni no o pinede na nyē o bie ni no.

16. Nē ne yadao no ná monao mo, nē kre o yeda o pēyāe boade.

17. Hede Jesu tuda no nē o pono o ámu nehātepoeko nyebo o kwī wīe, hane e ti miē temo be mude ámo mo ne? hane e ti mie temo be mu ámo woro ke no lade? bá yade no mò ne mo.

18. Nē Jesu hliða ku mo, nē o wodao no fe: nē wo aua nono idi hya pēyāena.

19. Hede monao didao Jesu mo o dō badaye, nē o podano, deeka kre à ye ne boade, bà hade no?

20. Nē Jesu poda no ye no, áne nehātepoē a ta no: emo hāteno ne lele ámo, bá ko hātepoē bā e ko musta-de-ye he e wainene, nē á mi tcbwe-no nede ye no pomo, bé wotano, be bidede nya, nē e mu tanowo; nē dede te na du ámo ne.

21. Nemase de kpru neno e ne wode be ye bededa ko kanōpoē he ko pledō.

22. Nē te o te o nenade Galili Jesu poda no ye no, nyebo a Nyebeyu mi nyebo kwa poemo;

23. Nē o mi no lamo, nē wē tā a ta, o mi kono heemo di. Nē e ware nuna no baka.

24. Nē te o didade Kapurneom, nyono kweda kiñ-wudi, o didao Petro mo o pono, ple á Todeo ne pee kiñwudie?

25. O pono Awi. Nē te o pada kai biyo Jesu tede hada ne ta, o pono Simon, hane ná woro pee? Nyo o mo, bro a kiñbo dude kustom o kiñ-wudi? Kre wadui a yiru mo hēe kre dabwe mo?

26. Petro poda no ye no, Kre dabwe mo. Jesu poda no ye no, hede yiru o yeede ne mo ko.

27. Nema á ne te no krā wudi yae, be mude ni wīe, bé mu wē ni pode, nē bé du tede hne mi lamo; nē ne kra o wono ye, nē mide wudi-ye yedemo; ne be gba be mu no hnyi ko mo he a ta.

LU XVIII.

1. Nē ti neno idi, monao didao Jesu mo, o pono, nyo o te boayi kre yeu a dible nyē.

2. Nē Jesu dadao no hya bwī mo, o tudao no no heidi,

3. Nē o podano hātemo ne lele ámo, bá yeemohie, bá ye hyeyiru bwī ye wo, nē á na pade yeu a dible ne.

4. Nee be nyo be o teo odui hwō hya bwī no nede ye, no o te hio, kre yeu a dible nyē.

5. Nē be nyo krrē hya kpru bwī nono ye, ko nà nyīne a ta, mò o krrēye.

6. Kē be nyo nu do yo no nede, o pe mò hāte ke, a nyo bō hla be ye, e nu hā de ko no mo, mīle siō be poede no lo, nē bō sede idu a wudo.

7. Kouo kō kide ko bomohlade a ta, kore kre e mi nemo, e mo, bomohlade be munō konō bimō; nema nyono seye kō kide, no mo nyono minō bomohlade yamo.

8. Neeka ná sō bā ná bo be yio mó tide idi he, çe ne be mune wā po; e nu hā de be bide hōnō nyē, bā gideno o be gbā e hio be kō swē sō o be sō, pledō be tuidede konose na nyē.

9. Nē ná yie be yio mó tide idi he, hade ne, nē be mu ne wā po: e nu hā de be bide hōnō nyē bā kō yie dō, e hio be tuidede hele a na nyē.

10. Bá mayio á ne te de yo no nede fre; kore ne lele ámo, kre yeu, ti gbiye wa angelbo teo nà Buo no nede yeu a yibwa mo no.

11. Emo nyebo á Nyebeyu no di nyono wāna wamo.

12. Hane á wore pee? Nyo bō kō blable a wore hm, nē obe dō bō wā ple o ne seo worehānopu-punosiedō, nē o ne mude tebwi lu no, o ne pō dō no wānee?

13. Nē be tee bō yi no, hāte ne lele ámo o. nu sāu

ko do nono a ta e hio, worehānopu-punosiedō ne e yeda wā.

14. Kre ne nee, e ye á Buo nō nede yeu a woro, e mo de yo no nede wa bae te dō bō hie gbwī.

15. Nē ebe no di, ná bebu bō nu mó dede mo, bé muo nō mo, o kō mó hē bá neo, be mu nō o de kuku lele; bō wō ná wī nē hede, ya bebu a woro kede.

16. Ke bō pono o ye ná wī wō, nē hede be gba nyebwe te dō, ō nyebo sō, nē te e mi numo nyebo sō, nyebo tā a wī, te a popleyino be muo hāte nu

17. Nē bō pono o ye no wē, nē bé lele čue; kē bō pono o ye čue we, nē hede bō nu hwō todaope ke wudikweo kre mó mo.

18. Hāteno ne lele ámo, bedebe á moane kre bro mo nē e moenede yeu, nē bedebe á teno kre bro mo nē e teede yeu nō.

19. Nē ne lele ámo ne di, á sō bá po á wore tede dō, ko denē o mi idamo a ta, nē ná Bao nō nede yeu mí ne numo ko ámo mo.

20. Kore betebe nyebo sō nyebo tā kweo yibwa nō ko ná nyine a ta, hede mo nede no nyē.

21. Hede Petro didao nō mo o pono, wē tie bebu bō nu mó de mo bè mu nō hwiso po? Ple wē hmlesōe?

22. Jesu poda nō ye nō ye mó lele e mo be nu wē hmlesō; ke bá e nu woretānopu e wē hmlesō.

23. Nee yeu a dible e wo kīā te ye hono ida bō hīda o leyiru a wudi.

24. Nē te o towana wudi a hehīde o yadao nō nyebwe te mo, nē o tiba ne nyō nono blīda kwa e nuna talente a tausene wē pu.

25. Nē te o yeda ne kō bō pee ne o Koo pono bo pru da nō kō o nyine hē nē o yiru yini, o kō o kokode a popleyino hē, o tiba be muna hee.

26. Neeke leyu pinao bro mo, o badeda no o pono Koo lade mò woro ke, nē mu mó e popleyino pee

27. Hede leyu nono o Koo yidoda o ware o teda no no, nē o pono o tiba a popleyino e te be weda.

28. Nema leyu dō nono o muna o yededa o bae leyu hono blida o tiba e mo pense a wore hm kwa; nē o kroda no o blida o mlamlo kwa o pono ná tiba ne bli kwa bé pee mò.

29. Nē o bae leyu pinao o be hono o badeda no o pono lade mò woro ke, nē mu e popleyino pee.

30. Nē o yeda wē; nema o muna o podao no jē bo teda o tiba ha.

31. Nē te o bino leyiru yida dene nuina e ware nuna no baka, nē o dida o leleda wa koo dene e popleyino e nuina.

32. Hede o koo, te o dada no, o poda no ye no, O mo leyu kuku no, ne poda mó wore mo no ko ná tiba a popleyino ne blida kwa a ta, tenepono ne badeda mò a ta:

33. Ple ye ne yeblede be yido bae a ware, teue ne nu ne yido ná ware yi?

34. Nē o koo bida yero, nē o poda no jeyituo kwa, one tiba a popleyino ne o blidakwa bo teda ne pee.

35. Kre ná Buo no nede yeu o mi ámo numo yi, e mo, kre á wore kudi, á popleyino bá ye á bebuno hwiso po ko wa kpone kukwi a ta, yi.

LU XIX.

1. Nē kre ne nena te Jesu weda te ne nede e tue mo o wodade Galili, o didade Judia a wae ne ne Jordane ne-neke.

2. Nē powa a do poplande kweda no mo nē o pēyāna no kre tenō.

3. Nē Farisaibo didao no mo yi, o tena no o poda no ye no, ple e nu tee nyebeyo bo ha o nyine huru ko de gbiye a taē?

4. Nē o tuda no nē o pono á yea ne hīde, e mo, te nyono nuna no tede kene o nuna no beyo ko gbā he mo.

5. Nē o pono, ko dene nede a ta, nyebeyo bo seo o buo ko o de he nē bo mu o nyine mo ma: nē o sō mu fe dō nu.

6. Nēeka o ye sō di, ke fe dō. Nee dene Nyesoa nīmā nyebwe na heya ne ye ne di.

7. O poda no yeno, nē hane e nue Mose po e tede, e mo, bà hnyi huruheya-kinede pledō bá mu no huru ha?

8. O poda no yeno, Mose ko á wore a yakrāda a ta woda ámo mo á hada á nyino huru: kē tede kene e yeda none.

9. Nē ne lele ámo, be nyo be o ha o nyine huru be ye nīmle a ta, nē bo du obe nē o pa nīmle; nē nyono hee huru nyo bo du no nē o pa nīmle.

10. O monao poda no yeno, nyebeyo ko o nyine he wa ka be nee no e ye háka ne bo dudi.

11. Nema o poda no ye no, nyebo a popleyino yede ne we bo nu wī ne nede kē nyono e hnyiee ne no dō no.

12. Emo e ko yunoke o neeno wode tene o wodade wa de kudi no; nē e ko yunoke be no nyebo nu yunoke mo: nē e ko yunoke be no o nu wadui yunoke mo ko yeu a dible a ta. Benyobe boade e nue, nē bo nu ne.

13. Hede hyeyiru bwī yeedao no mo te o na poda no kwe lu no nē bo muna bede: nē o monao podeda no yero.

14. Nema Jesu podano, bá wo hyeyiru mo á na ka no

ye be didē mò mō; emo nyono kōde Nýesoā g̃ dible nyē kre wa ka ne.

15. Nē o podao no kwe lu nō, pledō o wodao tēnō

16. Nē yi ote didao nō mō o ponō Todeō hā de bee be nue ple bé mu konose hōnō kō?

17. Nē o poda nō ye nō, hane nue ne dade mò hā nyebwe? e ye hā nyō kō kē Nýesoā dō; nema ne ponō be bi hōnō nyē ne bé tu tedi yimō

18. O poda nō ye nō, e de bee? Jesu ponō na la nyō, na pa nīmle, na yidi, na po bae se ke.

19. Tuo buo kō de he; nē be nowane bae tē ne ni dui g̃ nowanena.

20. Nē nyebwe idaede poda nō ye nō, de neno g̃ popleyino ne ne tu yimō wode ne hya nyena: de be no ne ide di?

21. Jesu poda nō ye nō, ne ponō bé wedeyenō bé mu, pru dene kō, nē bé hnyi ne swēyio nē mu hā yibwa nō-kwede kō kre yeu; nē be di mò mō kwē.

22. Nema tē nyebwe idaede wōna wī neno, o wodao ware ka: tēneponō o kokode hoda.

23. Hede Jesu poda o monao ye nō, hāte ne lele ámo, e di krāmo, e mō pāo bō pade yeu g̃ dible.

24. Nē ne lele ámo ne di, e di woremo, e mō kamele g̃ be be diye g̃ yie tie hio pāo g̃ be pade Nýesoā g̃ dible.

25. Tē monao wōna ne e gedidade no baka nē o ponō nyō mie wamō di?

26. Nema Jesu tadao no mō nō, nē o poda no ye nō, ke nyebo mō e ye ne boade nema ko Nýesoā mō de e popleyino e ibo ne ne wē.

27. Hede Petro tuda nō ne o poda nō ye nō, yi à seo teble g̃ popleyino, à kwē mó mō; nē dene à mie komō di?

28. Nē Jesu poda nō yenō hātenō ne lele ámo, e mō ámu no kwē mò mō ne nede, diehmlenena g̃ ti idi Nyebo

á Nyeboyu bo nenoo o teyiboaeda kinkenede ke, á muno kinkenede punoso ke ne yi, á muno Israele á tibwi punoso á te hla.

29. Ne nyebo á popleyino no seo kiya ke bebuno ke de á nyinoyiru ke buo ke de, ke o nyine ke yiru, ke bro ko ná nyine á ta, ne o yi e de á wore hm ple bo muno konose hono ko.

30. Nema odo poplande no ne nya o mino hi no bodemo, ne nyono bodelino o muno nya ne.

LU XX.

1. Nee yeu á dible e woye, te kaibuo muna nyensira sesene o muna kowanuo kumo ko o kewe-gburo.

2. Ne te o ko kowanuo he o gidada pene á te ko nye-nayedo mo o tedade no o kewe-gburo.

3. Ne aue tá á aua, te o wodao, o yededade nyebo te, o nyinanao maeye honoka.

4. Ne o poda no ye, no bá mude kewe gburo yi; ne bedebe no e nu tee ko ámo mo ne hnyi ámo ne. Ne o muna.

5. Ne aue hmledo á aua o wodao di, ne kre aue siedo á aua yi o nuna ne di.

6. Ne aue punodo á aua á ti o wodao o yedade obe o nyinanao honoka yi, ne o poda no ye no deeka á nyinadede nyenayedo gbiye honoka?

7. O puno tenepuno nyo ye ámo ku. O poda no ye no, bá mude kewe gburo yi; ne bedebe e nu tee ko ámo mo, ne á mi yimo.

8. Ne te wide tuda, kewe gburo á koo didao o poda o tyo ye no, da kowanuo mu no wa peda hnyi, kwede wa lingbodeq mo be ye tede do ke.

9. Nē nyono o k̄na: ane panodō ā aua ā ti te o didao o popleyino yida peneye yi

10. Nema wa tede nyebo te o didao, wa wore ye ne o de minao kimo; nema o yida peneye dōdō yi.

11. Nē te o blida ne kwa, hede o plēda hā kai-buo mo,

12. O pono o linobodeo no nede no nu kōwa aua dō, ple ne nu no o kō àmu hē à waine, àmu no kōwa ma, wē nu nyenayedo gbiye.

13. Nema o tuda wa bas te dō nē, o pono, Beyu ye mó de mo nu, á ye pene ā te gida?

14. Be du nene nē mu ná muē: dene hnyi mó ne mi linobodeo hnyimo yi.

15. Ple e ye tee, dene kō bè nu ne dene nowane ne? ná yig nyinyimo tenepono no kponee?

16. Nee linobodeo mi nya nemo, nē nyaneo mi li no bōdemo; kore nyebo poplande depono kē o do mamode heede.

17. Nē Jesu yidao Jerusalem mi o gbadao o punosō, o dō badaye kre tide idi, nē o poda no ye nō,

18. Yi kre à mide Jerusalem; nē o mi nyebo ā Nye-beyu pritebo hwe kō kineo hē kwa pomo, bo mu nō nē ha bo mu nō la.

19. Nē o mi nō Dako kwa pomo bo mu nō wono senane o mu nō bi, nē o mu nō krusefaie; nē nyenayedo ta ā weda o mi kono womo di.

20. Hede Zēbadaio ā nyebeyiru ā de kō o nyebeyiru hē o didao nō mo o bededa nō mo o pono o dida nō de de idademo.

21. Nē o poda nō ye de ide? O poda nō ye nō, be wē e mo, ná nyebeyiru sō no nede obe bō nenede ná dida waa mo, nē obe kre ná komla waa mo ko ná dible nyē.

22. Nema Jesu tuda no nē o pono á ye ibo dene á ide.

Ple kobo mi namo á wede e nena ne, nẽ baptisem ne mi baptiseemo wede e baptiseda ne? o pono á wede ne ne.

23. Nẽ o poda no ye, hãteno á mi ná kobo namo, nẽ baptisem ne baptisee, ne á mi baptiseemo yi; kẽ bá nenede ná dida waa mo ko ná komla waa he ne yede ne mo ko bè hayi nyo, kẽ nyo nono á ta Buo gida ne ne nono e mino hnyiemo.

24. Nema te o pu wõna ne, o podeda bebuno sõ yero no,

25. Nema Jesu dada no, nẽ o podano á ibo ne ne te Dako á kpwẽyedio koo no wĩ ke, nẽ wa nye hwebo pee no tedi ye.

26. Nema kre ámo mo e na nenone: kẽ nyo bo pono o nu wikekoo kre ámo mo, nẽ bo nu á leyu;

27. Nẽ nyo bo pono o nu nye hwe kre ámo mo, nẽ bo woye áne nyebaero.

28. Tene nyebo á Nyebeyu nu o ye e te ke di, e mo nyebo bo mu o leyude nu á ta, kẽ bo mu nyebo á leyu de nu, nẽ bo hnyi o hõõ o do poplande á tehadede á ta.

29. Nẽ te o wodade Jeriko powa á de hwe kweda no mo.

30. Nẽ yi doo sõ nena tide gaba idi, te o wõna ne, e mo, Jesu hina ne o yaedade wĩ o pono, O Koo mo no te Davide á yu, á ware be nu mó.

31. Nẽ powa podeda no yero no, o pono bo poda kpwe: nema o podeda ne ke o yaedade wĩ di o pono O Koo, mo Davide á yu á ware be nu mó.

32. Nẽ Jesu nyinanao o dada no, nẽ o podano, dene á ide bè nu ámo mo?

33. O poda no ye no, Koo, á yi be kreeye.

34. Nẽ Jesu yidoda o ware o toda wa yi no; nẽ wondõ-ata wa yi tedano nẽ o kweda no mo.

LU XXI.

1. Nē tē o kwanena Jerusalem mō nō, nē tē o nyine-nade Betpagi kre Olive a tebwe hede Jesu tedade monao be sō,

2. O poda no ye nō, bá ya orō nō gbwede ámo ye, nē dōdō á mi kásera yedemō kō o yu hē; bá wore nō, bá mu mò ne mō yade.

3. Nē nyō bō tu ámo te de ye, á munopo, Koo nō ide nō; nē wondōata o mi ne notemō.

4. Dene nede we e nuina ne, te ne profete tuda be munao yade, o pono,

5. Ba lele Zaion a nyine-hya, yi kre ná kiñ dide mó mō, o plone o neo kásera a bōdō kē.

6. Nē monao munao o nuna dene Jesu leleda no.

7. Nē o yada kásera kō o yu hē o poda ne wa raure kē, nē o tudao nō.

8. Nē powa hwe o brada wa diepode o podao ne tide idi; obe beda ti a babe ti ya nō, o brada ne tide idi nō.

9. Nē powa no nena nya kō nyono kweda nō mō hē, o yaedade wī o pono, Hosana ko Davide a yu mō; hono dide Koo a nyine bō zee; Hosana be hio.

10. Nē tē o didade Jerusalem orō a popleyino minade, o pono, nyō be noe?

11. Nē powa podano, nyō nono mō Jesu nō mō profete o wode Galilai a Nazarete no.

12. Nē Jesu munade Nyesoa a temple biyo, nē nyone e popleyino o pruda, o tona teble kre temple biyo o poda no diye, nē nyono hinena wudi kenō o pruda hunubwi o worada wa teble bro mō kō wa kenede hē.

13. Nē o poda no yeno, e kingene e mō, Nà kai mi bede kai numō; pledō á nu ne yidio a bidie mō.

14. Nē dōo kō babio hē o didao nō mō kre temple biyo; nē o pēyāna no.

15. Nē tē pristebo hwe kō kīneo hē yida gedide hwe ne o nuna, nē hyeyira o yeedade wī kre temple biyo o pono Hosana kre Davide a yu mo! e yaeda no krā wučī.

16. Nē o poda nō yē nō, hene nyono nede ti wāne nee f Nē Jesu poda no yē nō áwī; á yea ne hīde, e mō, ne nu pane kō nyono nye hē a woni e po mó nyīme háka?

17. Nē o sedao no, o wodade orō, nē o munade Betana, nē o pedade.

18. Nē tē nyena nyana tē o yida orō kede mi kanō ni-na nō.

19. Nē tē o yida buš-tu kre tide idi o didao ne mō kre o yeda de tu fe yeda, kē hwīya dō, nē o poda nō yē bwi te na kūo mó yi dī iduidu. Nē worewore buš-tu yedoda.

20. Nē tē mōnao yida ne o gedidade o pono Hane buš-tu nu yedoe a woreda!

21. Jesu tuda no nē o poda no yē nō, háte ne lele ámo, bá kō hátepoē bá yi bá ye kprē kō, dene naie buš-tu nō nede mō, á na nu e dō, kē bá po tebwe nō nede yē bé wo ta nō, nē bé tuiede idu mō, nē e muē ne.

22. Nē de a popleying ne á mie yedamō, bá yi bede ba yi háta pe nē á yi ne ne.

23. Nē tē o didade temple biyo, pristebo hwe kō nyebo a nyegbade hē o didao nō mō tē o yida twede nē o podano, hane nue ne kōde ne mō, bé nu dene nede hē ayō nu mó ne kōde ne mō?

24. Jesu tuda no nē o poda no yē nō, te dō no mi ámo nō ne yedamō yi, ne bá lelemò, nē hede mi ámo lelemō yi nyōnō nu mò ple ne ni dene nede.

25. Jone a baptisem dī, tene e woē? e wode yeu, hē e wode nyebo mō? Nē o pededa ne nō o pono, bà pono,

e wode yea o mi ámo ye nō ponō, nē hane nue kre á ye ne hāte ke po di?

26. Kē bā ponō e wode nyebo mō, à pi nyebo a hwanō : kore nyebo a popleyino dede Jone profetepe.

27. Nē e tuda Jesu nē o ponō à na hli ne ne. Nē o poda no ye nō, na lele ámo yi, e mo nyonō nu mò ple ne ni dene nede.

28. Nema hane á wore pee? Nyebwe te nō koda nyebeyiru sō; nē o didao o tede dō mō o ponō, nà yu be mude nà kēwe gburo, be mu kōwa nu.

29. O tuda nō nē o ponō ye wē, ke o bōdeda li nō o hiena o woro mō o muna.

30. Nē o didao obe be mō o leleda nō yi. Nē o tuda nō nē, o ponō, wēne nē kre o yeda mu.

31. Nēe, o tac sō nono, wa bae nō nuna o buo a woro di? O poda nō ye nō, wa tede nyebwe no. Jesu poda no ye nō kin-wudikweo kō wraure-nyino he o mide Nyesoa a dible nyē pamō pledō á mude pa.

32. Emo Jone didade ámo mō, o poe ámo hā kpone a tide, kre á yeda nō hāte ke po : nema kinwudi-kweo kō wraure nyino he o peda nō hāte; nē ányebwetu te á yida ne, e diebodede á yeda á wore mohie, bá muna nō hāte ke po, yi.

33. Bá wō dadegbā be a te : Kaibwo te nena o dōda kewē-gburo o hadao o gbí nē o bruda wēc-gbō o podao e foo-kai o poda nē gelonuo kwa, o munade mōhlo bro te ke.

34. Nē te bui-po ti kwanamo o tedade o leyiru gelonuo mō bo muna e poode kwa bli.

35. Nema gelonuo kōda o leyiru, o bida obe, o lada obe o bideda obe sie.

36. Nē di o tedade leyiru te o ho o hio wa tede do :

nē dene o nuna wa tede nyebo mo, ne o nu nyono nede mo, yi.

37. Nē e diebodede o tedade o nyebeyu, o pono o mi nà nyebeyu yiepimo.

38. Nema te gelonuo yida nyebeyu nono, o pededa ne no, e mo, Nyono nede o mo kudekoo no : bá di, bà la no, nē ànyebwetu mu o kude gba.

39. Nē o kroda no o hadade no kēwe-gburo o lada no.

40. Nee te kēwe-gburo a koo mie dimo, hane o mi gelonuo nono numo di?

41. O poda no ye no, o mi nyebo kukwi nono lamo swēka, o mi kēwe-gburo seya nyebo hnyimo hono mi no e poode hnyimo kre ene ti idi.

42. Jesu poda no ye no, á yea ne hide kre Kinede ke, e mo, sio ne kaipoo poda wā neno e nu seō a sio hwe : dene nede ne mo Koo a nunade, nē e nu gedide kre ámo yie?

43. Neeka ne lele ámo, Nycsoa a dible mi ámo kwa heemo, nē e mi hnyimo dako no mi e buri pomō.

44. Nē be nyo mi sio no nede ke pimo o mi gideemo : ke be nyo e bi lu, nē e wō no ne pedepede.

45. Nē te pristebo hwe ko Farisaibo he wōna o dadegbē o yidoda ne, nono o hēna nyine.

46. Nema te o pēna ne no, e mo hane bo nuna o kwa fe gboba o pida nyebo a hwanō, tenepono o dededa no profetepe.

LU XXII.

1. Nē o tuda no ne o poda no dadegbā ye o pono,

2. Yeu a dible e wo kiā te ye hono pina blepa dibade ko o nyebeyu mo.

3. Nē o tēdade o leyiru, nyono o deede blepa dibade mo bo muna no da: nē o pono o yedao di.

4. Nē o tēdade leyiru be di, o pono nyono deee, ba lele no, yi, ne hmlene ne dibade, nā blle kō fenonedē be he leene, nē teble a popleyingo wemo; bá didē blepada.

5. Nema o pededa ne me ke, o muna wane tede no, obe munade o ge, obe muna o pāno a te ke.

6. Nē obe no nēno o kroda o leyiru, o tuda no swē, o lada no.

7. Nē te kiñ wōna ne o peda yero; nē o tēdade o tākli, o lada nyelao nono, o poda wa orō to.

8. Hede o poda o leyiru ye no blepada wemo kre nyono dee o ye ne yeblede.

9. Nē bá mude tidi hwe idi, nē be nyebo be á yede bá dade no blepada.

10. Kre leyiru nono nuna o munade tidi kwe idi no, nē nyono o popleyingo no o yededao, o kweda no yibwa no, e mo nyebo kukwi kō hā nyebo he: nē blepada a dabwe wedade ye no.

11. Nē te kiñ didade kai biyo, bo muna dabwe yi o yededade nyebwe te hono yeda blepa rauro po:

12. Nē o poda no ye no, Beyu, hane nue ne didē teno, kre ye blepa rauro po? Nē o yeda wī kō.

13. Hede kiñ poda leyiru ye no, bá moane o swē kō o be he, bá hade no, bá mude no heide ne nede diyē tune; tene o mino wemo o mino wa nyē dimo.

14. Kore nyebo poplande dee, kē o do kpra heede.

15. Hede Farisaibo muna o tuda e sīda, e mo hane bo nuna o wī moane.

16. Nē o tēdade no wa monao kō Herodianbo he mo o pono, Todeo à ibo ne ne te ti hāte, nē te twede amo Nyesoa a kpone a tee, nē ne yi nyo a wī de; kore ne tu nyo a fe dō a te yimo.

17. Neg bé lele àmo hane ná woro pee ple e nu tee bà hnyi Kaisa kiñwudi, hē e ye tee nu?

18. Nema Jesu yidoda wa kpone kukwi nō; nē o poda-no, Deeka á tee mò di, ámu yeyedao no?

19. Bá tede mó kiñ-wudi yee ye. Nē o yadao nō pene mō.

20. Nē o poda no ye nō, nyo a kusebwe ko kineede he nede?

21. O poda nō ye nō, Kaisa a de no. Hede o poda no ye nō, Bá hnyi Kaisa dene Kaisa ko: nē bá hnyi Ñyesoa dene Ñyesoa ko.

22. Te o wōna te neno, e gedidade no ne, nē o seda nō, nē o muna wa mue.

23. Nyenayedo dō nono Sadukaibo didao nō mō hono o pono, e ye konowoe ko, nē o yedada nō nō,

24. O pono Todeo Mose ye ne, nyebwe bo ye yiru ko, nē o bebu bo du o nyine bo mu yiru ko ko o bebu mō.

25. Nē bebuno hmlesō nena; nē wa tede nyo te o du-da o nyine o koda nē te o yeda yiru ko o sedao o nyine o bebu mō;

26. Nyono wedade o sō, nē wa tá, kre o nuna e yeda wa hmlesō, yi.

27. E diebodede nyine koda ne yi.

28. Nee kre konowowe a ti, nyo a nyine o mino numo, yi? emo o popleyingo duda no, wa.

29. Jesu tuda no ne o podano, á kane te á ye Kinede ko Ñyesoa a kpwe he a te ibo.

30. Emo kre konowowe mō, o ne dudide o ne hnyi nyino bo du no yi, kē o wo Ñyesoa a angelbo no nede yeu ye.

31. Nema ko koo a konowowe a te, á yea ne hīde, e mō, te ne Ñyesoa tuda ámo ye, o pono,

32. Mō te Abraham ko Isake he, nē Jakobo a Ñyesoa

yedi. Nyesoa o ye koo a Nyesoa, kē kononeo a Nyesoa no.

33. Nē te powa wōna te neno o gedidade o todete a ta.

34. Nema te Farisibo wōna ne, e mo Jesu a be nu Sادكاibo bo poda gbwe o kweda yibwa no.

35. Hede wa bae te no mona tehlae yedada no te no, teneka, o podano,

36. Todeo, dene mo tede hwe kre tedi nyē?

37. Jesu poda no ye no, Bé nowane ná Koo Nyesoa ke ná fe a popleyino mo ko ná šiu a popleyino he, nē ná woro a popleyino yedi.

38. Dene nede mo tede tede, e mo tede hwe yi.

39. Nē dene e kweo, e wo ne ye, e mo bé nowane bae, tene ni dui a nowanena.

40. Tedi a popleyino ko profetebo a popleyino a wī he kre e pede tedi sō ne nede kudi.

41. Te Farisibo kweda yibwano Jesu yedada no no,

42. Hane á wore pee Kraise a te? Nyō a yu o mee? O poda no ye no, Davide a yu no?

43. O poda no ye no, nē hane e nue Šiu nu Davide o dade no Koo, o pono,

44. Koo poda ná Koo ye, bé nenede ná dida sō mo bè tedo ná nyāo ná beketude mo nu?

45. Nee Davide bo yi no Koo dede hane e nue o nu o yu di?

46. Nē nyebwe te yedade ne we bo, tuda no ne te di, nē wode nyenayedo nono, mo nyō yedade ne we bo yedada no te de no di.

LU XXIII.

1. Hede Jesu hlida powa ko o monao he mo,

2. O ponō kineo kō Farisibo hē neo Mose a kenede ke;

3. Nee bedebe o lele ámo ba tu yimo nenō bá tuyimo, nē ba nu ne : kē á na nu wa nunude ; teneponō o ti te kre o ne nu ne.

4. Emo o moane biblede ne e kūkwa, e kraa nyō bo bli, nē o peo ne nyebo hwāe ke : kre wa nyebwetu o ne wē bo gba gie bo to ne nō.

5. Nema wa nunude a popleyingō o ni ne, nyebo bo mu ne yi a ta ; o boae wa filaktere nē o boae wa raurebo a mē ke nō,

6. Nē o nowane tede nena kre dibade dida nē kenede hwe kre sinegoge biyō nō,

7. Nē wīpoe kre māeye, nē nyebo bo dade no Rabi, Rabi.

8. Nema á na wē, e mō, nyebo bo dade ámo Rābi teneponō á kō wīkekōō dō nō mō Kraise ; nē á popleyingō mō bebuno.

9. Nē á na dade nyebwe te Buo kre bro mō ; teneponō á kō Buo dō nō nede yeu.

10. Nē á na dadee wīkekōō, teneponō á kō wīkekōō nō mō Kraise.

11. Nema nyono o te mi yiboaemo kre ámo nyē nō bo nu á leyu.

12. Nē be nyō yaede odui nē o mide teemo ; nē be nyō teede odui, o te mi yiboaemo.

13. Nema á kō kide, ámu kineo kō Farisibo hē yeyedao á ! teneponō á ke yeu a dible ko nyebo mō : emo ányebwetu ne pade, ple nyono o ponō o pade á ke no ye yi.

14. Á kō kide amu kineo kō Farisibo hē yeyedao a ! teneponō á wora tiko nyino a kiya a teble wonō nō, nē ko o boeda ta á hlōe á bedewī ye : nee á blidi minō boamo.

15. Á kō kide ámu kineo kō Farisibo hē yeyedao a !

tenepono á we idu kọ bro he lu nọ, bá mu proselite dọ nu : nē bá nue nọ, hede o nu hele a yu o hio ányebwetu wē sō.

16. Á kọ kide ámu dọo-nyapoo no ! ámu no ponọ nyọ bọ pode temple e ye de nu ; kẹ nyọ bọ pode temple a see hede de nọ pode.

17. Amu boo, ámu dọo no yi ! Emo e de be ne hio ple see hēe temple nọ ni see e kọnẹ

18. Nē nyọ bọ pode ọlta, e ye e de nu ; kẹ nyọ pode hnyiede ne neo ne ke, nē hede de nọ pode.

19. Ámu boo ámu dọo no yi ! Emo e de be no hio, ple hnyiede hēe ọlta nọ ni hnyiede e kọnẹ ?

20. Nee nyọ bọ pode ọlta, hede ọlta nọ pode kọ teble a popleyinọ ne neo ne ke he.

21. Nē nyọ bọ pode temple, hede nono o pode kọ nyọnọ o tinde nọ biyo he.

22. Nē nyọ bọ pode yeu, nē Nyesoá a kińkenede nọ pode kọ nyọnọ o neo ne ke he.

23. Á kọ kide ámu kineo kọ Farisibo he yeyedao á ! tenepono á pee mĩnte kọ anise he nē kumĩne yedi e wae pu a waa, ple kre á ne tu tedi a de hwe yimo, e mo há tehlila, woremọnọpọe nē hátepoe no : de neno ne á mie numo, kẹ ebe ne neo e na se tide idi yi.

24. Amu dọo nyapeo no o dede nate nọ ple o mle kamle.

25. Á kọ kide ámu kineo kọ Farisibo he yeyedao á ! tenepono á hmlene kọbo kọ plede he a kẹ nọ, nema kre kudi á yidide bebade kọ nyinyine de he.

26. Mo dọo Farisaibe no ! tede kene be hmlene kọbo kọ plede he a kudi, pledo e kẹ be munọ hine wē yi.

27. A kọ kide ámu kineo kọ Farisibo he yeyedao no ! tenepono á wo wudididi pli ye hene e kẹ noyino, kẹ e yidide koo a dekré nọ kọ teble kukwi a kplikpli he.

28. Kre ne nee ko áne fe á ne hwō hā nyebo ko nyebo yi, nema kre ámo kudi á yidide yeyede ko de kukwi he,

29. A ko kide ámu kineo ko Farisaibo he yeyedao no ! tenepono á pe profetebo a wudidi, nē á kpone hā nyebo a wudidikiya.

30. Nē á ponō ba nena konō áne buono a ti idi, nē á yeda no ke bi, á yeda profetebo la.

31. Nee á po ádui bo no, te á mo nyono lada profetebo a yiru no.

32. Bá yidide á buono a kpone kukwi a senanede.

33. Amu sīda, ámu plidi a kpru ! hane á mie hele blidi a ke taneng numo !

34. Nee yi, ne tedede ámo profetebo ko tōkoo he mo, nē kineo yedi : nē á mi obe lamō á mu no krusefaie, nē á mu obe bi kre á sīnegoge biyo, á mu no swē tu, e mu nu, wode orō be kudi nē kre orō be kudi.

35. Hā nyebo a popleying no leeda kre bro wode hā Abel be nyinede Zakeraiase o mo Berekaiase a yu mo hono á ladedao temple ko olta he hedi, te wa nyino a blidi e na bide ámo lu no.

36. Hāteno lele ámo, de e popleying ne nede mi nyebo kpru no ne kono ne nede lu no bimo.

37. O Jerusalem, Jerusalem mo no le profetebo o pe nyono teede ámo mo sie mo no, ti peplande ne ida ne e mo be kweda ná yiru yibwa no, tene habekpā ni o gidi o yiru ke o pede ne o pobwi biyo kre á yeda wē.

38. Yi, á kai seeo ámo mo debaka.

39. Kore ne lele ámo wode ti neno ke á na yi mò ne bá tedonpo, Nyō nono ko krubwe hono dide Koo a nyine mo.

LU XXIV.

1. Nē Jesu wodade temple biyo, o munao : nē o monao didao no mo bo muna no temple a kiya ye tede.

2. Nē Jesu poda no ye no á ye de a popleyino neno yi ? hātenó lele ámo, siō te dō o na seo o bae lu hene na poee honō ne.

3. Nē te o nena Olive tebwe lu, monao didedao no mo, o dō, o pono be lele ámo tibe dene nede mio bimo, nē dene be dido ná didie ko konō a lugideda he a yido-de numo ?

4. Nē Jesu tuda no ne, o pono, bá mayio nyo ne tedo ámo boe.

5. Kore nyebo poplande mino ná nyine didemo, o munonopo mò Kraise no ; nē o mu nyebo poplande boe.

6. Nē á mi tā te wōmo ko tō a nyine he ; bá tu ne yimo á ne di hwanō pi ; kore de a popleyino neno be bidoo no, nema e na nu e lu gideda pledō.

7. Kore dako mino dako yehmemo, nē dible ko dible he ; nē e dido numo kanō, kwē krē no, nē bro a dihnie kre tede peplande.

8. De e popleyino neno e mo ware a hurutuda no.

9. Hede o mino ámo nyebo kwa pomō bo mu ámo swē tu bo mu ámo la : nē dako a popleyino o mino ámo nyā-mo ko ná nyine a ta.

10. Hede nyebo poplande o mino be ye hlamō o mu o bino wa nyāo kwa po o mu wa bino nyā.

11. Nē se profetebo a do poplande mino tanowomo o mu nyebo poplande boe.

12. Nē te kpone kukwi mino ke no bidimo o do poplande a nowanena mino wonenemo.

13. Nema benyobe lamaa woro kre e lugideda mo, nē o wawa ne.

14. Nē dible a hā tibosa neno, be tuiede konō a popleyinō kudi, be mu tekenoheyada numō ko dako a popleyinō mo, nē hede e lugideda mino nyinemo.

15. Nee bá yido diebobā a nyinonyinede, hene e te profete Daniel ti, be nyinade nekō tede (be nyō yi hīde bō yido ne nō)

16. Nē hede nyono nede Judia bō gbadede kwidida tebwe lu;

17. Nē nyono neo kai ke o na tedode teble ne nede o kai biyo bō mude ne ha a ta;

18. Nē nyono nede ge, o na di kede, bō mu o raure gba yi.

19. Nē nyono mino kudi nemo, o o mino yiru nyamo kre nyenayede neno idi o kō kide!

20. Nē bá bede e mo, á kwidida, e ne dido khe a ti nu ke sabate nyena.

21. Kore ti neno idi, kuwowe hwe mino bimo hene yeao bi, wode konō a hurutuda be yede ti neno ke, o hene na bidō ne di yi.

22. Nē nyenayede neno, be yi e ne kwaenoyene, nē tōnyebwe te dō o na wado ne: nema ko nvono heede a ta nyenayede neno mino yekwaemo.

23. Nē hede nyō bō podō ámo ye nō, Yi Kraise nō nede, o kre tenō; á na po ne hāte ke.

24. Kore se Kraisebo mino tanowomo kō se profetebo he nē o mi yidode hwe kō gedide hwe he tahamo, nē be ibo ne, nē o munō nyono heede o nyebwetu boe.

25. Yi ne heya ámo ke nō pledō.

26. Nee bo po ámo ye nō, yi o nede yeba tede á na mude, yi o nede kai a gburo á na po ne hāte ke.

27. Kore tene e ne, yeu be yi yie pe e wedede idulu

waa, ē fe e bidede nisede waa, kre nyebo a Nyebeyu a didie a ka mino nemo.

28. Emo tene seode peo, kreno meme minode yibwa no kwemo.

29. Nyenayede neno e kwowe be hino hede wondota heide mino we fe bimo, ne hobo na podu o pebe ne, ne hneyo minode yeu bledemo, ne yeu a kpwenede mino sekemo.

30. Ne hede nyebo-a Nyebeyu a yidodede, mino tawomo kre yeu; ne hede bro a dako a popleyino mino wemo, ne o mino nyebo a Nyebeyu yimo o mino yeu a nukpa nyē didemo, o mino kpwe ko teayiboada hwe he yamo,

31. Ne o mino o angelbo tedemo, o mino wono-fona e wi boa bimo, ne o mino nyono o hade yibwa no kwemo, e mo tene duduidu ha wedeno, be wode yeu a mea be, be nyinede ebe mo.

32. Ne, ba wo buetu a dadegba: o baho be nu e de cau ne bu tobu, hede a ibo ne ne, te yedeba kwamo.

33. Ne kre ne ne, ba yidu de e popleyino neno, be yidu tanowe, hede ba ibo ne te o kwamo, e mo kre hwaidi.

34. Hateno ne lele amo, nyebo kpru no ne kono ne nede o na weone pledo de a popleyino ne nede be muno yade.

35. Yeu ko bro he mino himo, ke na wi na hino ne.

36. Nema nyenayedo nono do aua nono nyo ye ne ibo, ba angelbo no nede yeu ke na Buo do.

37. Ne tene e nena Noa a nyenayede idi kre nyebo a Nyebeyu a didie a ka mino nemo, yi.

38. Kore tene e nu nyenayede ne nena pledo yini minao bimo, o yida te, o yida ne, o yida nyino dui o vida

no nyebebo nō hnyi bo muna no du, e yeda nyenayedo
nō Noa bidade ake kudi, ke,

39. Kre o yeda nē tōde, pledō yini didao e hadao wa
popleyiņō; kre nyebo ą Nyebeju ą didie minō nemo.

40. Nē hede nyebo sō minode ge dō nemo; o be mino-
de heemo obe munode se.

41. Nyino sō minō mīle dō grainemo: obe minode hee-
mo, obe munode se.

42. Neeka bá fo; kore á ye ibo aua be nō idi á Koo
minō dimō.

43. Kē denē nedē bá ibo, e mō kai-buo bō iboda ne
wotyē be nō idi yidiō mina dimō nē o feda nō ne, nē o
yedaō nō mō wo bō muna o kai wō.

44. Neeka bá wemo yi, emo aua nō o idi á na tōdeo ne
ne, nyebo ą Nyebeju minō dimō.

45. Nē hede nyō moe há leyu nō kō tō honō o koo tu
o nablewē kwa, bō mu no wane dibade hnyi kre ene ti
idi?

46. Leyu nōno o kō krubwe, honō o koo bō dido o ye-
de kōwa neno e nuna.

47. Hāteno ne lele ámo o mi nō numō o munō o ko-
kode ą popleyiņo wi ke kō.

48. Kē leyu kuku nōno, kre odui kudi bō yi ne nō ti, e
mo, Nā Koo ą didie honane kede;

49. Nē bō towa obino leyiru ą bibie, bō yi te nē o kō
nōnuo hē bo yi nē,

50. Leyu nōno ą Koo minō dimō nyenayedo nō o idi
e te yede nō kudi no ne, nē kre aua nō o idi o ye ne
tōde,

51. Nē o minō no tie čemo, o mu nō nō o peeda hnyi
kre yeyedaō nyē: kreno o minō wemo o minō nyē
dimō.

LU XXV.

1. Hede yeu a dible miyewomō bobo pu no o duda wa mlatedia o muna blepaō nya bedemo.

2. Nē o tae hm kōda tō, nē obe hm boda.

3. O nyono boda o duda mlatedia kre o yeda kenā tide idi gba;

4. Nema nyono kōda tō o poda kenā de wudi nō o gba-da wa mlatedia tide idi.

5. Te blepaō hongnenade kede, o popleyinō nyinō bida-de no yie o mōena.

6. Nē tō hedi, hede woredao, o pono, yi blepaō nō dio: bá mu nō nya bede.

7. Hede bobo a popleyinō dudaye, o beda wa mlatedia.

8. Nē hede boo poda tōkōo ye nō, bá hnyi àmo áne kenā de: à mlatedia mone.

9. Nema tōkōo tuda no nē, o pono, ōo; hede e ye ho, ko á kō àmo hē mō; á nyebwetu bá mude nyono pri ne mō, bá mu ne tō ko ádui a ta.

10. Nē te o yida ne tounō mi hede blepaō didane; nē nyono wedamō o kō nō hē padade blepada; nē hede me-yu keedao.

11. Hede bobo be didao o pono Kōo, Kōo, kre amo ye.

12. Nema o tuda no nē o pono, hāteno ne lele ámo, ye ámo ibo.

13. Neeka ba fo, emo á ye ibo be nyenayedo be aua be idi ne nyebo a Nyebeyu minō dimō.

14. Nee yeu a dible e woye te nyebwe mide tede pedu daba nō, nē o dāda o leyiru nē o poda no o teble kwa nō.

15. Nē o hnyina obe talente hm, nē obe sō, nē obe dō:

o popleyin_o o aod_o, dene e yimotue o wedade, nē wōn-
dōata o muna daba.

16. Hede nyon_o gbada talente hm, o muna o podeda ne
pāno o yida talente be hm di.

17. Nē nyon_o gbada sō, nono yida ebe sō di.

18. Nema nyon_o gbada dō, o muna o bruda bidie kre
huru o hudida o koo a wudi.

19. Nē te e gbada wē peplande leyiru nono a koo dida
o ko no he bo muna o wudi a te tu.

20. Nē kre e nuna nyon_o o gbada talente hm o didao o
yada talente be hm o pono, koo hnyina mò talente hm;
yi ne yi talente be hm di.

21. O koo poda n_o ye n_o, hā de ne nu, mó hā leyu
neeo o pe te huru: m_o po de kimedede a te huru, mi mó
num_o be mu teble peplande wī ke k_o: bé dide ná koo a
sau nyē bi.

22. Nyon_o gbada talente sō didao, nē o podano koo
hnyina mò talente sō, yi ne yi talente be sō di.

23. O koo poda n_o ye n_o, hā de ne nu, m_o hā leyu
neeo o pe te huru; mó po de kimedede a te huru; mi mó
num_o be mu teble peplande wī ke k_o.

24. Hede nyon_o gbada talente dō didao, o podano ibo
mo ne te te kine koo, ne çe dene ye d_o, nē dene ye bro
ke po ne e de ne pono kwe yibwa n_o:

25. Nee, ne pida hwanō ne muna ne hudidade ná ta-
lente huru; yi ná de ne ko ne nede.

26. O koo tuda n_o nē o pono, m_o leyu kuku neeo, o
honā, emo iboda ne te çe dene ye d_o, nē dene ye bro m_o
po, neno ne kwe yibwa n_o:

27. Neeka mie ná wudi wudikenohineo hnyimo, te mie
dim_o be mue ná wudi yi ko e kepodede he.

28. Nee bá hade n_o talente kwa, ba mu ne nyon_o ko
talente pu hnyi.

29. Kōre benyobe o kō de, de mi nō hnyiemō bō mu e de peplande kō: kē be nyō ye de kō one de nō kō mi nō kwa heemō.

30. Nē leyu nō o ne be de bá tude nō heide ne nede diye; tene o minō wemō o minō nyē dimō.

31. Nyebo a Nyebeyu bō didō kre o teyiboeda nyē kō o nekō angelbo a popleyinō hē hede o minō o kiñkenede kē nemo:

32. Nē dakoe a popleyinō minō yibwa nō kweemō ko nō ye: nē o minō no gramō tene blableyituo ni o heye blable kō wuda hē mō nō:

33. Nē o minō blable o dida sō mō podemo, nema wuda kre o komla sō mō.

34. Hede kiñ minō nyono nede o dida sō mō yenopomo, Bá dide mò mō, ámo no Buo po krubwe mō, ðible nō o wemaamō ko ámo mō pledō konō tuiedao huru bá mu nō kō:

35. Emo kanō yida mò ni, á hnyina mò dibade; ninato yida mò ni, á hnyina mò nenade; mona dabē á paeda mò:

36. Ne čedawodenō, nē á hnyina mò diepode; ne kreda nē á dida mò tedemō: nenade jē nē á didao mò mō nē.

37. Hede hā nyebo minō nō nē tumō o munopo, Kōo tibe no à yida, kanō yida mó ni, à hnyina mó dibade? ōo ninato yida mó ni à hnyina mó nenade?

38. Tibe no à yida mó mona dabē à paeda mó! Oo ne čedawodenō à hnyina mó diepode?

39. Oo tibe no à yida mó ne kreda, ōo ne nenade jē à dida mó mō nō?

40. Hede kiñ minō no nē tumō o munopo hāteno ne lele ámo, teneponō á nu ne nà bebuno no nede mō, bā e nu wa dō kimedē, nē mo no á nu nē mō.

41. Hede nyono o neo o komla waa mō o minō no ye

no pomò yi, Bá wode mò mò, ámu no gididié, bá bide konose na nyé hene wedamò ko ku ko o angelbo he mò ;

42. Teneponò kanò yida mò ni, nē á yeda mò dibade hayi, nē ninato yida mò ni, nē kre á yeda mó nenadé hnyi :

43. Mòna dabé nē kre á yeda mò pae ; ne cédawodeno, nē kre á yeda mò diepode hnyi : ne kreda, nenade jé nē kre á yeda mò tedemò di.

44. Hede o minò nò ñe tumò o munopo, tibe no à yida mó, kanò yida mó ni, òo ninato yida mó ni, òo mòna dabé, òo ne cédawodeno òo ne kreda òo ne nena jé, nē kre à yeda mó yimòta.

45. Hede o minò no ñe tumò o munopo háteno ne lele ámo, teneponò á yeda ne nyono nedé wa do kimedé mò nu nē á yeda ne mò mò nu yi.

46. Nē nyono nedé minòde konose kyidida nyé bimò : kē há nyebo munòde konose hñò nyé bi.

LU XXVI.

1. Nē kre e nena te Jesu weda te e popleyinò ne nedé e tue mò o poda o monao ye nò,

2. Á ibo ne ne e mò wé sò be hi, hede luhinedibade a ti nyineo ne, nē nyebo a Nyebeyu poede o nyāo kwa bò munò krusefaiee.

3. Hede pristebo hwe kò kineo he, nē nyebo a nyekpade yedi kweda yibwa kre priste hwe honò o dadedá Kaiáfase a kai mò.

4. Nē o tida e sída e mò hane bo nuna o muna Jesu na nu, bo muna nò la.

5. Nema o podano, e na nu dibade nyenayedo e ne di hedé po kre nyebo nyé.

6. Nē te Jesu nenade Betane kre hinanuō Simon a kai biyo,

7. Nyine te didao nō mō o yada dieprude a alabasta soda, ne e peda wudi baka o woradao nō lu nō te o nēnao dibade a dida.

8. Nema te o monao yida ne o peda yero o pono, dee á hie teble gbwī di?

9. Emo dieprude neno e mie wudi peplande yimo bo mu ne sweyio hnyi.

10. Te Jesu iboda ne o pono dee á he nyine ku di? Emo o nu mó hā kpone mō nō.

11. Emo á kō swēyio o nemaade ámo mō ti gbiye; kē mò á ne kō ti gbiye.

12. Kore o worao mò dieprude ne nede fe nō o nu ne ko nà hada a ta.

13. Hāteno ne lele ámo betebe hātibosa prityeewane kre konō a popleyino mō dene nede nyine nono nu, miñode tuiemo, o te be munode nyebo wore kudi nō ne a ta.

14. Hede o punosō wa bae te, o nyine mō Judas Ískariote munade pristebō hwe mō,

15. Nē o poda no yenō dene á di mò hnyimo be mu ámo nō kwa po? nē o kō nō he gidada silva a woronenopu a te.

16. Nē wodao ti neno idi o pēna ne nō hane bō nuna nō o nyāo kwa poe.

17. Nē nepolevenmō a tede nyenayedo idi, monao didao Jesu mō, o poda nō ye nō, Tebe ne ide bà hmlene luhine dibade bé mu ne di.

18. Nē o pono, bá mude orō kre nyebwe te mō, á mu nō yenopomo, Todeo ye ne, Ne ti nyineo ne; kre blikai biyo kō nà monao he à ye bà didede lahinedibade.

19. Nē monao nuna dene Jesu leleda no; nē o wēda luhine dibade mo.

20. Nē te wīde tuda o ko o monao hē nēnao tede dō.

21. Nē te o yida te o podano hāteno ne lele ámo á bae te mi mò nà nyāo kwa pomō.

22. Nē e ware nuna no baka nē o popleyino towana no yēnopoe, Koo ple mo no ?

23. Nē o tuda no hē o pono, nyono ko mo hē à nyina kwe no kre fuo kudi, nono di mò nà nyāo kwa pomō.

24. Nyebo a Nyebeyu mine tene e nu kinee ko o ta; nema nyo nono ko kide hono mi nyebo a Nyebeyu o nyāo kwa pomō; e mie hā ka nemo ko nyo nono mo bo yeda koe.

25. Hede Judase hono podao no o nyāo kwa, o tuda no nē o pono Todeo mo no ? O podano, ne ne tu.

26. Nē te o yida te Jesu duda fro o poda ne krubwe mo o wōda ne, nē o hnyina ne o monao nē o podano, bá du ne, nē ba di ne: dene nede ne mo nà fe.

27. Nē o duda kobo nē te o bisida Nyesoa o hnyina no o pono, Á popleyino bá na ne:

28. Kore dene nede ne mo yede idaede a nyino hene e woro ko nyebo poplande a kpone kukwi a hwisopoe a ta.

29. Nema ne lele ámo, na nawa kéwe a popode neno ple e nyenayedo be tedo nyine, tine ko ámu hē bá mu-no e de idaede wonongte, kre Buo a dible nyē.

30. Nē te o wēda wora a beblemo o munade Olive a tobwe mo.

31. Hede Jesu poda no ye no, á popleyino mi bohlamo toyedo nono biyo ko nà ta; kore e kinee mi blable yituo de hlamo, nē blable a ju be munō yibwa no nogbobā.

32. Nema ne wodō konō ne munōde ámo nyā kre Galilai.

33. Petro tuda nò ñe o poda nò ye nò, bā nyebo a popleyinò hla bo ko ná ta mọ na hla bo ne idukau.

34. Jesu poda nò yeno, hāteno lele mó, Toyedo nono biyo kowā na hìde ne pledō bé mu nà te wē tā gade.

35. Petro poda nò yeno bā yide mó kwa kwede, ne ye ná te gade. Kre monao a popleyinò poda yi.

36. Hede Jesu kọ no hẹ didade tede ne o dade Getsemane, nē o poda monao yeno, bá nede teno, te na krinde nya be mu bede.

37. Nē o gbada Petro kọ Zebedi a nyebe-yiru sō hẹ tide idi pledō ware towana o nuẹ, nē o fe kūnakwa.

38. Hede o poda no yeno, ware e seye e ni mò baka, e ye be la mò : ba nenede, ba fodede mò mọ.

39. Nē o munade nya debwi o poda o yibwa huru, o pono, O ná Buo be ibo ne, kobo nono bọ hī mò nò! kē ye nò po ná woro, nema ná woro be nuide.

40. Nē o didao monao o yededa no nyinò nē o poda Petro ye nò, Dee! á ye ne boade ba fodede mò aua dō.

41. Bá fo bá bede, á ne te tudotu nyē bi: hāteno siu wēne kē fe wekpwēyano.

42. O kwedao o munade di o bededa ne o pono O ná Buo be ye ne ibo, e mọ kobo nò nede be hī mó nò, ne ye e de na dō ná woro be nuie.

43. Nē o didao o yededa no nyinò di; te wa yi kūnakwa a ta.

44. Nē o sedao no o munade di o bededa ne e nuna wē tā o tuda wī kpuru dō neno.

45. Hede o didao o monao mọ o poda no yeno, nēe bá mọ nyinō bá fọ: yi e aua nyineo ne, nē nyebo a Nyebe-yu poede nyebo kukwi kwa.

46. Bá duyẹ bà mau: yi nyono o di mò ná nyāo kwa pomọ o nyineone.

47. Nē te o yida ne ti, yi Judase o punosō a bae be o

k_o powa hwe he o blida pliya k_o ti he kwa n_o o wodade pristebo hwe k_o nyekbade he m_o.

48. Nē nyon_o poda n_o o nyāo kwa o hnyina no yidodede, o pon_o, be ny_o a won_o mi nyam_o n_o no: n_o ba kro.

49. Nē wondōata o didao Jesu m_o, o pon_o, Nāwio Rabi; nē o nyana o won_o.

50. Nē Jesu poda n_o yen_o Beyu dee diem_o? Hede o didao o gbadao Jesu kwa fe o krōda n_o.

51. Nē yi, nyono o nenade Jesu m_o, wa bae te o soroda o sō o hadade o pliy_e kpō o hlade ne priste hwe a leyu, nē o čeda o noā ye.

52. Hede Jesu podan_o, bé pode ná pliy_e o tede di: kore nyono o popleyin_o o du pliy_e bo mu ne hwōne, pliy_e min_o no lam_o.

53. Ná woro ye ne, ne bede Buo m_o ne nede, nē worowore o ye mò, hono hi angelbo a ligone punosō lu, ya?

54. Nema be neen_o hane kinede wī be muo yadeda nu, e m_o kre be nuie?

55. Kre auā, neno idi Jesu poda powa yen_o, ple á dide mò m_o, hwō yidi_o ye, á ye pliya k_o ti he bá mu mò kro? Emo nyenayede gbiye ne k_o ámu he à nenade temple biyo ne twadema nyebo kre á ye da mò kro.

56. Nema de e popleyin_o ne nede o nuiena profetebo a kinede wī be munao yade a ta. Hede monao a popleyin_o sedao n_o, o kwidida.

57. Hede nyono krōda Jesu o gbadade n_o priste hwe o m_o Kaiafase m_o, tene kineo k_o nyegbade he o kwedade.

58. Nema Petro nena n_o kede o hlōda-mon_o o kweda n_o m_o, kre priste hwe a palase m_o, nē o padade o nena-de nyebaere nyē, b_o muna e lugideda yi.

59. Nē pristebo hwe k_o nyegbade he nē bedepoo yedi,

o pēna nyono bo muna Jesu se ke nō pomo, te o na lada nō:

60. Kre o yeda nyo yi: nē bā sekoo o do poplande wodatano o yeda e nyo yi: e diebodede sekoo sō didade,

61. O pono, nyono nene hīda o pono mi Nyesoa a temple bro woramo nē wē tā a ta be mu nō po dī.

62. Nē priste hwe dudaye, nē o poda nō ye nō, ple ne tu àmo nēe? Te ne nede nyo nono hīde mó yi dī?

63. Nema Jesu yeda wī po. Hede priste hwe hīda nō mō o pono podede mó konone Nyesoa bé heya mò kenō, be nu Kraise o mō Nyesoa a yu no:

64. Jesu poda nō yeno, ne ne tu: nē ne lele mó kre nya minō nyebo a Nyebeyu yimo, o minode Nyesoa a kpwē a dida sō mō ne bō munode yeu a nukpwē nyē dide.

65. Hede priste hwe kīnana o raure o pono o tu Nyesoa fofre wī ye; dee á te á ide teyao? yi, ányebwetu á wō o fofre wī ne.

66. Hane á wore pee? O tuda nē o pono o bīde koē ye.

67. Hede o wonana nō hla yibwa nō, o hlada no kwode nō, nē o hlada nō kpē nō.

68. O pono, profesaie, be mu àmo lele, mō Kraise, e mō, nyono o hla mó de?

69. Nē Petro nenade diye kre palase biyo, nē nyine hya didao nō mō o pono mō nenade Jesu nō wo Galili mō, yi.

70. Nema o gadedda ko o popleyino ye o pono hene ti ye ne nō ibo.

71. Nē te o bidade diye, ote yida nō, nē o poda nyono nena, ye, nyono nede o nenade Jesu nō wo Nazarete mō, yi.

72. Nē dī o podade Ńyesoa o gadedā ne o pono, ye nyebwe nōno ǎ te nō ibo.

73. Nē te e poda wē dī, nyono o nyīnanao, o didao o poda Petro ye nō, hāte mō te wa bae te; emo ná wī yidoe mó.

74. Hede o twana gīdidida, ne, o podeda Ńyesoa, o pono ye nyebwe nō nede ǎ te nō ibo. Nē wōndōata koō hīdeda.

75. Nē wī ne Jesu tuda nō ye, bidade Petro kudi, e mō koō na hidene ple mu ná te wē tā gade. Nē o bidade diye o weda baka.

LU XXVII.

1. Nē tē nyena nyana nyebo ǎ pristebo hwe ǎ popleyi-nō ko nyegbade hē o tida Jesu ǎ te ǎ sīda bo muna nō la.

2. Nē te o moanena nō hede o gbadade nō o poda nō Pontio Pilato nō mō gomla kwa.

3. Hede Judase hono poda nō o nyāo kwa te o yida ne, e mō o gīdada o lele te, e krā yaeda nō wudi nē o yada silva ye e woronopu kede dī ko pristebo hwe ko nyegbade hē mō,

4. O pono ne nu kpone kukwi, tenepono ne po nyono yea te wore o nyāo kwa. Nē, o podano, à kode ne mō? mó bō ibo e te.

5. Nē o poda silva yee hono kre temple biyo, nē o wodao o muna, o podao pediē lo o lada odui.

6. Nē pristebo hwe gbada silva yee neno nē o podano e ye tee bà pode (Ńyesoa) wudikweda, tenepono e mō nyino ǎ pēda no.

7. Nē o tida e te nē o tona ne yemoo ǎ bro de ye, bo munao dabwe hade.

8. Nēeka o dade bro de nono nyino a bro de ko nyenayedo no nede mo.

9. Hede te ne profete Jeremaia tuda e yededao, e mo, Nē o duda silva yee woronopu, e mo nyono a wudi o hlada a wudi, o mo nyono a wudi Israele a yiru hlada;

10. Nē o pruda ne ko yemoo a bro de a ta, tene Koo nuna e gegida.

11. Nē Jesu nyinanao gomla ye: nē gomla yedada no no, o pono ple mo te Juwe a kin? Nē Jesu poda no ye no, Ne ne ti.

12. Nē te pristebò hwe ko nyegbade he hleqeda no te lu no o yeda no ne tu dō.

13. Hede Pilato poda no ye no, Ple ye ne wō, e mo, te ne o hlede mó lu no tene e tii?

14. Nema o yeda no ne tu dō; e nu gomla o gedidade baka.

15. Nē kre dibade neno a ti, e mona ene kpone, e mo, nyebo bo yi ne ide, gomla bo tēda ene jēpoo no, nē o nuna ne ne.

16. Nē o koda jēneo no o nyine wēda ble lu o nyine mo Barabase.

17. Nee te o kwēda yibwa no Pilato poda no ye no, nyono á wore ye bè teno ko ámo mo? Barabase hē Jesu hono o dede Kraise?

18. (Kore o iboda ne, e mo krātudeda a pudo o podade no kwa.)

19. Te o nēnao tehla kenede ke o nyine tēdade no nyebwe mo o pono, Na nu hā nyebwe no nede dede mo; kore nyenayedo nono biyo ne wo ku baka kre yeye kudi ko o ta.

20. Nema pristebò hwe ko nyegbade he o badeda powa o nuna no bo muna Barabase ida o muna Jesu la.

21. Gomla tuda no ñe o poda no ye no ple o sō pono o bac be bè teno ko amo mo? o pono Barabase.

22. Pilato poda no ye no, nē ple hane bè nue Jesu no o dade Kraise. O popleyino poda no ye no bo krusefaie.

23. Nē gomla podano, deeka? de kuku be no nue? Nema o worada hede baka di o pono bo krusefaiee.

24. Te Pilato yida ne, e mo o wī ne beda dede, nema e peda hede di, hede o duda ni o yedada kwe no ko powa ye o pono ye hã nyebwe no nede a nyino a te no ibo; ámu bá ibo e te.

25. Hede nyebo a popleyino tuda no ñe o pono o nyino a te be seo ámo lu ko à yiru he.

26. Hede o teda Barabase no ko no mo; nē te o bida Jesu o podade no no kwa bo muna no krusefaie.

27. Hede gomla a tã nyebo gbadade Jesu (gomla) a kai hwe biyo, nē o kwededa no wa kpã a popleyino lu no.

28. Hede o hada no o raure, o poda no rauro jāu.

29. Nē te o plada wī a kraune o tudao no lu o podade kodu o dida sō kwa: nē o poda wa kone huru ko no ye, o khadeda no o pono náwio Juwe a kin.

30. Nē o wonana no hla fe no, o duda kodu o pededao no lu no.

31. Nē te o khadeda no hede o hada no rauro, nē o poda no odui a rauro o gbada no bo muna no krusefaie.

32. Nē te o yidade we o yededa Sirenepe o nyine mo Simon: nono o nuna o gbada o krose.

33. Nē te o didade tede ne o dade Golgota ne mo deli tede,

34. O hnyina no vinega e čoboda kē a ni yino bo muna ne na; nē te o tena ne wono, o pono o yeda nena.

35. Nē o krusefaieda no o grada o raure, te o podeda

ne čo ke; hene profete tuda be munao yade, e mo o grada nà dare kre wadui nyě, nē o pededa ná rauro čo ke.

36. Nē o nena o feda no.

37. Nē o kina o teyaete ne nede o tudao ne no lu ne mo, *Nyo no nede mo Jesu o mo Juwe a Kin.*

38. Hede yidio sō ko no he krusefaiedao tede dō; obe ko o dida waa mo, obe ko o komla waa mo.

39. Nē nyono hinenaono o hadeda o te no o weda wa li no,

40. O podano mo no o pono o mi temple bro woramo, bo muna no po di nyenayede tā pame be wa dui. Ne nu Nyesoa a yu tede kroze ya.

41. Pristebo hwe ko kineo he o khadedo no yi, o pono,

42. O wada nyebo be! o yede odui a wowa we. Bo nu Israelewe a Kin bo tede kroze ya, pledō à mu no hāte ke po.

43. O kūnena Nyesoa woro ye; no bo ha no konō bo yi ne ide: emo o ye ne, mò Nyesoa a Nyebyu no.

44. Nē yidio no ko no he krusefaiedao tede dō o tida no khade-wi kpru dō neno ye, yi.

45. Nē wode aue hmlesō a aua mo be yada aue siedō a aua ke, heide weda ble lu.

46. Nē te e nuna aue siedō a aua a ti Jesu yaedade wi o pono Eli Eli lama sabaktani? nene mo Nà Nyesoa, nà Nyesoa dee mo seo mò?

47. Nyono o nyinano o dote pono nyo nōno Elia no de.

48. Nē wondōata wa bae te gbada kwidida o duda siqapimle o yididade ne viniga no o tudedade keniye lu, o hnyina no bo muna ne na.

49. Obe pono, be we pledō, ba ne, ba yi, be Elia mi no wamo dimo.

50. Jesu tẹ o yaedade wī dī hede o o mlana hōnō.

51. Nē yi temple a daro kīnena kwede luyē bē nyīnede honō, e nuna kobe sō; nē bro hninanō, nē siē wēda;

52. Nē wudidi kreedayenō, nē nēko nyēbo a do poplānde a kookwi hono moena o dudayē,

53. Nē o wodade wudidi kudi nō, tẹ o woda konō, nē o yada nēko orō nē nyēbo poplānde yida no

54. Nē senturion kō nyono nēnao nō mō hē o feda Jesu tẹ o yida bro a be hninanō kō de peplānde ne nuina hē o pida hwanō baka, o ponō hāteno nyonō nede, o mō Nyesoa a Nyebeyu no.

55. Nē nyīno a do poplānde nenade (o hlōdamō o tādāonō) hono wodade Galili o kwēda Jesu mō nō o tida nō yimo;

56. O nyē Maria Magdalin kō Maria nō mō Jime kō Jose a yiru de hē nenade, nē Zebadi a de yedi.

57. Nē tẹ widē tuda pāo te o nyīne mō Josefe o kōdāde Ara-matia honō a nyebwe tu mona Jesu a monao;

58. Nō munade Pilato mō, nē o idāda Jesu a kooku. Hede Pilato leleda no bo hnyina nō kooku nono.

59. Nē tẹ Josefe gbada nē o moanenade nō hā gisia daro, e wē hīnē, kudi nō,

60. Nē o peedāde nē odui a wudida idaede kudi honō o brudada siō kudi; nē o krubwedao siō hwe nō, o tudao nē wudida kai a meyu yē, nē o wodao.

61. Nē Maria Magdaline kō Maria be hē nenade o nēnao wudida kai yē.

62. Nē nyenayedo nō kwēdao diehmlene nyenayedo mō, pristebo hwe kō Farisibo hē kwēda yibwa nō kre Pilato mō,

63. O ponō, e nede āmo kudi, tẹ yeyēdao nono nēna konō, o ponō Nyenayede tā be hi, nē mi konō womō dī.

64. Nēeka be lele no bo mu wudida-kai yēka hāka ko

nyenayede tã a wēda mo, o monao o ne te no yidimo di to, o ne di no gba, pledō bo mu nyebo lele, e mo o wo kono, nē e ne di ne nu, e diebode boeda ne di yinonyi-ne, e ne di e tede de hi.

65. Pilato poda no ye no, á ko fobo; bá mu dene á boade ba nu á mu ne nu, á mu ne yeka háka.

66. Kre o nuna o muna o kada wudida ye, o tudedao si, o podao no sile ke, pledō o tudao fobo.

LU XXVIII.

1. Nē te sábate hina, te wie a tede nyenayedo nyana, hede Maria Magdaline ko seya Maria he didade wudida tedemo.

2. Nē yi bro no hnie hwe bidao: kore Koo a angele tedade yeu, nē si no tudedao wudida ye o krubwedao ne no, o hadao ne, nē o nena no ke.

3. Nē o yibwa wonena hwo te yeu pe yi, nē o diepode pluda hwō sno.

4. Nē hwanō a te foo a fe hninano, o nena hwō koo ye.

5. Nē angele tuda nyino ne o poda no ye no, á na pi hwanō; emo ibo ne ne, te á pē Jesu hono krusefaieda, no,

6. O yede ne; o wo kono tene o poda. Bá di tene o pedao á mu ne yi

7. Nē bá mu worewore á mu o monao lele, e mo o wo kono, nē yi o nede ámo nya, kre o nede Galili: kreno á mi no yedemo; yi ne lele ámo ne.

8. Nē o wodade wudida wīye worewore o pida hwanō o nina sãu yi: nē o gbada kwidida. o muna o monao e sã gba.

9. Nē te o yida o monao lelemo mi, Jesu mwainena no

nya, o ponō áwio. Nē o didao o blida o be kwa o bededa nō mō.

10. Hede Jesu poda no yēno á na pi hwanō; bá mu ná bebuno lele, e mō bo mude Galili, nē kre tē nēno o dide mò yimō.

11. Nē tē o yida mi, yi foo be yada orō nē o heyada pristebo hwe ke nō de e popleyino ne nuina a ta.

12. Nē te o kō nyegbade hē o kweda yibwa nō nē tē o tuda e sīda o hnyina tāhwōo wudi peplande,

13. O leleleda no, e mō, á munopo, o monao dida to, à yida mōe o yidida nō.

14. Nē te ne nede gomla bō wō ne, à mi nō bademō bō mu ámo wonō mō ha.

15. Kre o nuna o gbada wudi, nē o nuna tene o nu wa leleda; nē te neno e te e mliē kre Juwē nyē e ye nyena nono ke.

16. Hede o punodō wodao o munade Galile kre tebwe nō o lu Jesu wōda nyine.

17. Nē tē o yida nō o bededa nō mō nō: kē ote peda o te kpre.

18. Nē Jesu didao o hlida no mō, o ponō, Kpwē a popleyino e hnyie mò ne, kre yeu kō bro mō hē.

19. Nēe bá mu dako a popleyino tōde bà mu no Buo a nyine baptaise kō Yu a nyine hē nē Nēkō Šiu a nyine yedi,

20. Te e popleyino ne lele ámo bá tōde no bo mu ne nu wē; nē yi ne nemaao ámo mō, be munō konō a lugideda ye. Amen.

THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE

TO THE

CORINTHIANS,

TRANSLATED INTO

THE GREBO TONGUE,

BY THE

RIGHT REV. JOHN PAYNE, D.D.,

**MISSIONARY BISHOP OF THE PROTESTANT EPISCOPAL CHURCH AT
CAPE PALMAS AND PARTS ADJACENT, ON THE
WESTERN COAST OF AFRICA.**

NEW YORK:

**PUBLISHED BY THE AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR 1816.**

1868.

APOSLE POLO A TEDE TIBOSA-KINEDE

HENE, O KINENA

KO KORINTEWE MQ.

APOSLE POLO A TEDE TIBOSA-KINEDE

HENE O KINENA

KO KORINTEWE MŌ.

LU I.

POLO nō Nyesoa wē o dee Jesu Kraise aaposle de mo, nē Sostene nō mō à bebu, yini,

2. Ko Nyesoa a ɔ̄ne no nede Korinte hono nēe ko Jesu Kraise mō, o dee bo mu nēko nyebo nu, o kō de gbiye no ne tede gbiye he, o de Jesu Kraise nō mō à koo a nyine nō, hono mō o koo kō à nene he:

3. Grese kō worowore he be wode Nyesoa nō mō à Buo mō kō à Koo Jesu Kraise he be neo ámo mō.

4. Ne bisi nà Nyesoa ne ti gbiye ko á ta, e mō Nyesoa a grese ne dide Jesu Kraise e hnyie ámo a ta;

5. E mō te o hoe de gbiye ko ámo mō, e mō hlihlie gbiye kō teiboda gbiye he;

6. E mō tene Kraise a te a tue nu kpwē a bie kre ámo mō;

7. Kre á yee lu hini enc hnyiede a ta, á fee à Koo Jesu Kraise a didie:

8. Hono mi ámo kpwē nō pomō yi, kre e lugideda mō kre te na nenō ámo lu ne ko à Koo Jesu Kraise a nyenayedo idi.

9. Nyesoa nō da ámo o Nyebeju Jesu Kraise nō mō à Koo a nenatumode mō, o kō há te.

10. Nē ko à Kōo Jesu Kraise a nyine a ta ne bede ámo ne bebuno á, e mo bá tu te kpudo dō, nē e na ko wae kre ámo nyē; nenia á wore be ñmeo tede dō, nē bá tu te kpudo dō.

11. Kore nà bebuno à, Kloe a nablewe lele mó ne, e mo te e ko kpre e nede ámo nyē.

12. Nee te neno ne ti e mo á popleyingó bá hli, mo be kre kōde Polo mo; nē obe mo kōde Apolo mo; nē mo ne kōde Kefase mo; nē mo ne kōde Kraise mo

13. Plē Kraise gree ne? Polo krusefaieda ko ámo mo? hē Polo a nyine á baptaiseda ne?

14. Ne bisi Ñyesoa ne, te, yeda á bae te baptaise, Krispo ko Gaió dō hē;

15. O te ne te no po, mo baptaiseda no dui a nyine.

16. Nē ne baptaiseda Stefano a nablewe yi; ote bo neo, be baptaiseda no, yee ne ibo.

17. Emo Kraise yedade mo te be muna nyebo baptaise nema be muna hā tibosa pritye; e ye, be muna tō wi nune, Kraise a kroše ne te putu nu.

18. Kore ko nyono wā mo kroše a prityeda mo kupebu de, nema ámu no wa, ko ámo mo, e mo Ñyesoa a kpwē no.

19. Emo, e kinee ne, mi tōkoo a tō gbwī hiemo, nē mi naneo a teyiboaeda numo kre e na wo de wudi ne.

20. Te tōkoo nee? te kineo nee? te konō no nede a kpre poō nee? Ple Nyesoa ye konō neno a tō kupebu de mo nue?

21. Emo te Ñyesoa a tō yida ne, e mo konō a tō na iboda Ñyesoa ne, e nuna Ñyesoa a woro, e mo nyono po ne hāte bō wada no prityeda a bobote idi,

22. Emo Juwe ide yidodede, nē Grikewe pē tō no:

23. Nema ámu pritye Kraise no krusefaieda, o mo boyehlade ko Juwe mo, o nu kupebude ko Grikewe mo;

24. Nema ko nyono dee mo, e mo Juwe ko Grikewe he, Kraise hono mo Nyesoa a kpwē ko Nyesoa a tō hē.

25. Emo Nyesoa a kupebude a tō hio nyebo ne, nē Nyesoa a kpwē-yenowede a kpwē hio nyebo a nene.

26. Emo bebuno á, á yi tene á nu deeda ne; e mo te e ye konō a tōko nyebo a do poplande, e ye kpwē-neo poplande, e ye nyehwebo a do poplande o ye dee;

27. Nema Nyesoa hade konō a kupebu te te e na po tōkoo zū: nē Nyesoa hade konō a kpwēyanowede te e na po dene mo kpwēne teble zū;

28. Nē konō a de ne ye de ye kwe, nē dene ye de ye ne, Nyesoa hade, ō nē dene ye nō ne, te te ne nenō be munō we:

29. Kre nyō na yao nō pli ye ne,

30. Nema nō nu ámo á neo Jesu Kraise yi hono Nyesoa ya, bō mu á tō, nē hā kpone, nē nekoe, nē gbobra nu, we:

31. Te e na nenō, tene e nu kine-ena, e mo nyono pe pli, bō po Nyesoa a pli.

LU II.

Nē mo nō ne, bebuno á te didade ámo mo, te yida ámo Nyesoa a te ye ti, yeda yinono wi ō-o tō wī ya.

2. Kore ne gida ne ne, e mo, na ibo dede te kre ámo nyē, ké Jesu Kraise dō ko o krusefaieda a te he.

3. Nē te nenade ámo nyē, ne yide kpwē-ye-nō-wede nē hwānō, nē fe nō hnina peplande, yidi.

4. Nē nà hlile wī ko nà prityeda he e ye nyebwe a tōnopoe nane wī čobo, nema hene Šiu heyē ke nō e ne kpwē nō;

5. Kre á hātepoē na neo nyebo a tō idi ne, nema ko Nyeso a kpwē idi.

6. Kē e ye se nyono wedeyeno, no o nyē à tidede tō te; kē e ye konō nono a tō, ō e mo konō nono a wikekoo a te, hono dinō wemo :

7. Nema Nyesoa a tō a hudite à ti, e mo tō ne hudie hene Nyesoa tuda, pledō konō nō nede nueda, ko à teyi-boaeda a ta :

8. Hene e te, konō nō nede a wikekoo yeda ibo : emo bo iboda ne, nē o yeda koo nō o te boae yi krusefaie.

9. Nema tene e nu kine-eda, e mo yie yea ne yi, ō noā yea ne wē, ple e yeade nyebwe a woro kudi bi, e mo dene Nyesoa wemo ko nyono nowane nō, mo.

10. Nema àmo no Nyesoa o Šiu o tude ne ye : emo Šiu kekide de gbiye, ō e mo Nyesoa kudihlo de no.

11. Emo nyono iboe te nede o bae kudi, be ye nyebwe a šiu dō ? kre e ne, Nyesoa a te nyō ye ne ibo, kē Nyesoa a Šiu dō.

12. Nēē e ye konō a woro, a ye nō ko, kē Nyesoa a woro no ; te à na ibo dene Nyesoa gbra kwa nō o hnyi àmo ;

13. Hene e te a ti, e ye tene nyebwe a tō wī ni e todeda, nema hene Neko Šiu twede ; à pede šiu te šiu te ye.

14. Emo fe woro nyebwe ne kre Nyesoa a Šiu a te ye ne ; tenepono e mo bobo te ko nō mo ; ple o na ibo ne ne yi tenepono e yidoe ne šiuka.

15. Nema nyono mo šiu nyebwe o yidoe de gbiye ne we, kē nō o nyebwetu nyō ne yido nō.

16. Emo nyono iboe Koo a woro, bo mu nō tode ? nema àmu ko Kraise a woro.

LU III.

Nē bebuno á, nà nyebwetu yeda ne wē be hlida àmo mo Šiuka, nema feka, á ne hwō pane ko Kraise mo.

2. Ne klededee ámo nyidini, e ye swamode; kore be yede ti neno ke á yedade ne we, ple kre, ti neno idi, á yede ne we yi.

3. Emo á te á ne fe-ka: emo, te krätudida, nē kyidida, nē wae yidi nede amo nyē ple á ne ne fekae, nē á nena e ye seya nyebo a nene ye wo?

4. Emo te obe ponō mō nīmēnede Polo mō; nē obe mō nīmēnede Apolo mō; ple á ne ne fekae?

5. Nēē, nyonō moe Polo, nē nyonō moe Apolo, o ye ministabo hono nu ámo á po ne hāte, tene Koo nu de gbiye a hnyie?

6. Mō dō ne, Apolo po ne ni nō, nēma Nyesoa nu ne e wudoe.

7. Nēē nyonō dō, nē nyonō po ne ni nō, o ne be de; nēma Nyesoa nō nu ne e wudoe.

8. Nē nyonō dō ne, nē nyonō po ne ni nō o nu dō; nē o dōdō mi e peeda yimō tene o kōwa ne.

9. Emo à bi Nyesoa ke à ni kōwa kpudo dō; ámu te Nyesoa ge lo no, ámu te Nyesoa kai poe no.

10. Hwō tōkoo a seyanuo a lu, tene Nyesoa a grese ne o hnyi mò, nu e tue, mō po e tūō, nē obe pedeo ne ke; Nema de gbiye bo mādeyio hane ne o nio podeda.

11. Kore e tūō te no, nyō na poe ne, be ye dō nono ne poe, e mō Jesu Kraise.

12. Nee be nyō be podede e tūō nono seke silva yino-
nō sie, na, pidi, kpuni;

13. Dewe a kōwa mi pebe nō bimō; kore nyenā mi ne ke nō bredemo, kore na mi ne ta nō hamō; nē na mu dewe a kōwa nō yido-e-mō, be hane e ka ne.

14. Be te nyō a kōwa be seeo, hene o pode ne ke, nē o yi e peeda.

15. Be te nyō a kōwa be si nō, nē o wāeno de ne; nēma o nyebwetu minō wamō, ke na minō nō dodamō.

16. Á ye ne ibo e mo, te á mo Nyesoa a kai, nē te Nyesoa a Šiu tinde ámo fe?

17. Be te nyo bo wora Nyesoa a kai a n̄mā nē no Nyesoa mi gbw̄i hiemo yī: emo Nyesoa a kai koñe, nē kai neno á mo.

18. Nyō na boe odui: be te kre ámo nyē, nyō bo ne hwō nyō ye o ko tō kre konō no nede mo, bo nu kupebu te o na ko tō.

19. Emo konō no nede a tō e mo kupebu de ko Nyesoa mo. E mo, tene e nu k̄inee, o ni tōkoo a na e pede no.

20. Nē di Koo ibo tōkoo a wore a te te e bo.

21. Neeka nyō na poe nyebo a pli; Emo de gbiye, ámu ko ne we;

22. Bā Polo, ō Apolo, ō Kefase, ō konō ō kononee, ō koe, ō dene neno, ō dene mino dimo; e popleyino ámu ko ne;

23. Nē Kraise ko ámo; nē Nyesoa ko Kraise.

LU IV.

O nyō bo dade ámo hwō Kraise, a ministabo, nē Nyesoa a hudite a tyobo no.

2. Ebe no di, e ide nyono mo tyo bo nu lo hākā.

3. Kē, ko mò mo e mo debwe de no, e mo bá hla nà te, ō, e mo, nyō a be tu nà te: ō e ye dui a te, ne tu ne yī.

4. Hā-te ye dede ibo ko dui mo: kē de neno ne nu mò hā nyebwe mo: nema nyono hle nà te, no mo Koo.

5. Neeka, ti na yio nyine dō, á na hla te de, Koo bo te di pledō, hono minode tō a hudide pebe no pomo; nē hede de gbiye kodo e nyine kre Nyesoa mo.

6. Nē de neno bebuno á, ko á ta, ne tudio fe ko Apolo he; ko ámo mo, á mu ne kene, e mo á wore ne te nyebo a te yi boae e ne te denē kinēe lu hi, nē á bae te ne te ke boae ko o bae mo.

7. Emo nyo nue mó ko bae he a hehe yino, nē denē koē hēne yeda mó hnyiee? nee be tee, be hnyieda mó, de ámu pe e pli hwō de ye e yeda mó hnyiee?

8. Nēē, á punc, á pānee, nē ámu seo amo á dō ni kono hwō kiŋbo; nē be nee no! e mo ba seye bá nu kono hwō kiŋbo, ko ámu he bà mu kiŋbo tede dō nune.

9. Kore nà woro ye Nyesoa bodeo ámo aposlebo hwō nyo ye o tuieo ko koē mo; emo à nu tac ko kono mo nē ko angelbo mo, nē ko nyebo mo.

10. Ámu kupebwia no, Kraise a ta, kē ámu ko tō ko Kraise mo; ámu wekpwēyano, kē ámu ne kpwē; amu no o te boa yi, kē amu ye dede yekwe.

11. Be ye ti ne nede ke, kanō ko ninato he nimaa ámo no, nē a ċe wode no, nē à biēe ne kre à ye tina tede ko;

12. Nē à ni kōwa e mo àdui a kwe ne ni ne; bà tuee wi krē ye à ti hā wi; bá yi kyidida mo nie, nē à le woro;

13. Bo ponō o hic à nyine gbwī à yi bede: à nu hwō kono a gbuō ye, nē be yede nyenayedo no nede mo, à ne hwō siru o heo de gbiye fe no.

14. Ye te neno kine e mo be mu ámo twē nuc, nema te à nu nà nowāne yiru, ne pe ámo na.

15. Emo, bā Kraise a todeo tausene wē pu á ko, á ye buono poplande kō; kore hātibosa ne nu, ne koē ámo ko Jesu Kraise mo.

16. Nee ka ne bede ámo ne, bà kwe mò mo no.

17. Ko de neno a ta, ne tede ámo Timoteo mo, hono mo nà nowāne yu, o pe te huru ko Koo mo, hono mide

ámo ne kudi nò pomo, e mo dene mo nà kpone ko Kraise mo, e mo tene ni e todeda kre tede gbiye, nē kre cūc gbiye mo.

18. Nē ote ye yeu nò e ne hwō o pono na dide ámo mo ne.

19. Kē mide dimo worewore, be te Koo bo we, nē ye nò po nyono ye yeu nò be mu wa wī ibo, kē wa kpwē.

20. Emo Nyesoa a dible e yede wī kudi ne, nema kre kpwē kudi no.

21. Nē de á seye-idee? Ple be yade tu, ne yidode ámo mo di, hē bè di nowaneka nē ploekae?

LU V.

E wāene ne e mo nīmlepepa nede ámo nyē, e mo e nīmle ne e nyine yede Dako nyē ne, e mo nyō a bu o du o buo a nyine.

2. Nē á ye yeu nò, nē kre á yea we, te nyono nu de tu neno o na heede ámo nyē.

3. Kē nà nyebwetu o fe yede ámo nyē ne, nema o woro pede ámo mo ne gida ne dōdō hwo nyō ye o nede ámo nyē ko nyono nu kpone de neno mo,

4. Ko à Koo Jesu Kraise a nyine a ta, bá kwedo yibwa nò, nē nà woro ko à Koo Jesu Kraise a kpwē he,

5. Ba tude nyebwe nono ku kwa ko o fe gbwī hie a ta, te šiu na wado ko Koo Jesu a nyenayedo idi.

6. Á plipoe ye hākā ne. Á ye ne ibo te leven bwī pe kru gbiye leven nò?

7. Nee ba hade leven daa, bá mu kru idaede nu, e mo leven heede ámo nyē ne. Emo, Kraise nò mo à hinelu dibade lee ne ko à ta.

8. Neeka ba tu dibade neno yimo, e na čobo leven daa,

ke kratudida kō kpone kukwi a lēven hē; nēma bē mu hāte dibade ne ye yeyede ne, nu. ●

9. Ne kīnee ámo kīnede, e mō, á na nana nimlepao mō.

10. Kē e ye konō a nimlepao, ō wuditekrao, ō tumō-naneo, ō kusebwi-mō-bedeo; bē nee nō, nē hede á wode konō mō pledō.

11. Kēo, ne kīnee ne ámo mō, á na nana nyō mō, bē te nyōnō á dede bebu, bō nu nimlepao, ō bō nu wuditekrao, ō bō nu kusebwimōbedeo, ō be wīyehlaō, ō be nōnuō; nyebwe tu nōno á na ta nō mō.

12. Emo nyono yede ámo nyē kō, de koede o te a hlihla mō? e ye nyono kode ámo nyē no o te á hle?

13. Nēma nyono yede ámo mō kō no o te Nyesoa hle? Nēe ka nyebwe kuku nōno bá hade nō ádui nyē.

LU VI.

Hane nue á bae te boade ne ne, e mō kō o bae hē bo kō te, bō gbade ne nyebo kukwi mō, nē bō seo űeko nyebo?

2. Á ye ne ibo e mō űeko nyebo minō konō a te hlamo? nē bá yidō konō a te hlemō mi, ple a ye ne yeblede bá hla te kimede?

3. Á ye ne ibo te à minō angelbo a te hlamo? nē e na wore nō, bà hla konō ne nede a te?

4. Nē bē te, bá kō konō a te, bá yi ne ti, nē hede nyono hio kīmena kre cue nyē no bá tuo, bo mu ne hla.

5. Á twē-yibwa nō po ka no ne ti ne. Ple kre e ne, e mō tō kōo te yede ámo nyē ne? ō-o e ye nyō kō honō wēde bō hla o bebuno a te?

6. Nēma bebu kō bebu hē o mide te hlamo ko nehātepo-o ye?

7. Ne e, seye a de krā ne nede ámo nyē tenepono á gbe á bino tehlaio mo no. Dee ámu ne wē bo ha ámo ne putu? Dee ámu ne woreo ádui mo, bo mu ámo bede?

8. Ó de krā no, á nino, nē á bede no yi, e mo á bebuno.

9. Á ye ne ibo, te nyebo kukwi o na ko Nyesoa a dible ne? Á na boe adui; nyono mo nimlepaio no, kusebwimobedeo no, nyebo a nyinomonoao no, nē nyinetekrao no, nē nyono ni nyebebo nyino mo no,

10. Nē yidio no, wuditekrao no, ó nōnuó no, wīkrētuo no, ó tumonaneo no, o na ko Nyesoa a dible ne.

11. Nē, kre á do te a ka nena; kē á yedee no, kē á koeē nē, kē á hee te lu no ko à Koo Jesu a nyine a ta, ko àne Nyesoa a Šiu a ta he.

12. Yee tede yene ko de gbiye mo, kē de gbiye ye tee nu: ye tede ye ne, ko de gbiye mo, kē mo na poede de de a kpwē biyo ne.

13. Dibade kōde kudi mo, nē kudi kōde dibade mo; nema e ko ne he Nyesoa mi ne gbwī hiemo. Nee fe ye no ne ko nimle mo, nema ko Koo mo no; nē Koo neno ko fe mo yi.

14. Nē Nyesoa duda Koo ye, nē no mino ámo o kpwē ye dudemo, yi.

15. Á ye ne ibo te á fe mo Kraise a wā? Nē plē bē du Kraise fe a wā, be mu ne wraure nyine fe a wā mo nu? e ne nu ne.

16. Ple á ye ne ibo, e mo, nyono ko wraure nyine he o ánmē o nu fe dō? emo, no o pono sō no mi numo fe dō.

17. Kē nyono ko Koo he ánmē o nu šiu dō.

18. Bá kwidi nimle ye. Kpone kukwi a popleyino ne nyebwe ni e ne gbao fe: nema nyono pe nimle odui a fe no o nine kpone kukwi ye.

19. Ple á ye ne ibo tē á fe mō Nēko Šiu a kai, hono nede ámo fe, hono Nyesoa hnyi ámo, nē á ye ádui kō?

20. Emo a toē wuldi ye: neeka á fe kō á šiu he hene Nyesoa kō, be boae o te yi.

LU VII.

Nē ko dene e te á kīnena mó mō: E nu hā de e mō nyebwe na to nyine nō.

2. Kē tē wraure na boee nyebēbo gbiye bo kō wadui a nyino, nē nyino gbiye bo kō wane dui a nyebēbo yi.

3. Nyebeyo bō nō woro bō hnyi o nyine o nene, nē nyine bō hnyi nyebeyo o nene yi.

4. Nyine ye odui a fe wī ke kō nēma nyebeyo no: nē nyebeyo ye odui a fe wī ke kō yi, kē nyine.

5. Nyō na bede o bac o sō bo ye ne gida dō, e mō ko ti te idi no, tē á na po ádui kanō, nē bá mu bede, nē á mu ye didi di, ku ne te ámo tudo ko á fe a ne wede-woro-lela a ta.

6. Ne ti-te ne nede, Nyesoa a wowēka, e ye tede kō.

7. Kore nā woro ide tene nede, nyebō gbiye bo neo nō. Kē Nyesoa hnyi de gbiye wane hnyiede, obe debe no, obe e de be no di.

8. Neeka be te nyono ye nyino kō, kō tiko nyino he wa te, hmō, tene nā nyebwe-tu nee, ko bo nee nō.

9. Ke, bo ye boade bo kōo wadui wī ke, nē bo dudide: e mō, e nu hā de bo dudi, hio bo bi tō.

10. Nē ko nyono pa ble, mō no ne pe tede ye, ke e ye na nyebwe tu nēma Kōo no, Nyine o na wo o nyebeyo hono:

11. Nēma, bō ponō o weo nō o na due nyebeyo di, o

bo mu li di kre o nyebeyo mo: nē nyebeyo o na ha o nyine huru.

12. Ke ne worade ámo ne hli ámo mo ne lele ámo, e ye Koo o yea ne ti; Be tee bebu te bo du nyine hono ye hātepoe ko, nē be nu nyine a woro bo neo no hono, o na ha no huru.

13. Nē nyine no du nyebeyo hono ye hātepoe ko, be te be nu o woro bo neo no mo, o na seo no.

14. Emo nyebeyo no ye hātepoe ko, nyine po no ñe nē nyine no ye hātepoe ko nyebeyo po no ñe; be ye no ne, nē á yiru yee ñe ko; ke tinoke o koñe.

15. Nema nyono ye hātepoe ko, bo pono o weo, nē bo wo. Bebu o bebu-nyine ko de tu neno mo, o yee geya ne: nema Nyesoa da ámo worowore mo.

16. Emo O nyine, de iboe be ne yi ná nyebeyo wamo mi? o de iboe o nyebeyo, be ne yi ná nyine wamo mi?

17. Nema tene Nyesoa nu ne de gbiye a mo gradeda, nē tene Koo nu de gbiye a deda, kre bo nu nena. Nē kre ne nu poe kre Cue gbiye mo.

18. Ple ote dee o surkumsaisee? o na yi o na ha odui surkumsaisede fe. Ple o te dee o ye surkumsaisee, nē o na surkumsaisee.

19. Surkumsaiseda ye dede, nē ne-surkumsaiseda ye dede yi, nema Nyesoa a tedi a yimo-te, ñe mo ne.

20. Tene de gbiye deo no, kre bo neo.

21. Ple nu gei? na yi ñe de: nema ne boade ne be wo geya, nē e nu hā de be nee no.

22. Emo nyono mo gei, bo deeo Koo mo, nē o mo Koo a sediyu no: kre e ne, yi, nyono mo sediyu bo dee o mo Kraise a gei no.

23. Á tog wudi ye: á na nu nyebo a geiru.

24. Bebuno á tene de gbiye deeo, kre bo neo ko Nyesoa mo.

25. Nēe ko bwebo a ta, yede Koo mo tede du: nema te nu nyono Koo po wore mo no, e mo be mu hāte tu, tene nà woro pe, ne ne lele ámo.

26. Nē nà woro ye, kre swē a ti ne nede, e nu hā de, e mo, nyebwe bo ne no.

27. Ple maō nyine yi? na pō huru heha no. Ple wo nyine yi? na pō nyine no.

28. Nema, be te ne du nyine, nē ye de krā nu; nē be te bwebe bo pa ble, nē o ye de krā nu. Nema nyo nono mi swē yimo ko o fe mo; nema ne pe wore no, ye ámo e te lele pledō.

28. Nema te neno ne ti bebuno á, e wē kwaye: e dene seo, e mo nyono ko nyino bo mu ye wo, hwō nyo ye o ye de ko:

30. Nē nyono we hwō nyo ye o ye we; nē nyono ni sãu hwō nyo ye o yea sãu ni; nē nyono toe hwō nyo ye o ye de ko;

31. Nē nyono ni konō, o na hie wa ne konō gbwi: emo konō a de mi hinemo.

32. Nema ne ide ámo, e mo, á na ha adui a wore ku. Nyono ye nyine du, Koo a teble no o ti yimo, te o na blee Koo a plo:

33. Nema nyono du nyine o he odui a woro ku konō a teble a ta, hane ne bo mu o nyine a plo blee.

34. Nē dudu-nyine ko bwebe he o ne dodo yi: nyine no ye nyebeyo ko, Koo a teble no o ti yimo bo mu neko ne, ko o fe ko o šiu he mo; nema nyono ko nyebeyo konō o teble no o ti yimo, e mo bo mu o nyebeyo a plo bleemo.

35. Nē te neno ne ti áne hāka a ta: e ye be mude ámo gbā wudi po, ke ko dene noyino mo no, nē te á na tu Koo yimo, e ne te yingehada ko di.

36. Nema nyo o woro bo pono, dene o ni o bwebe mo

e ye yinonò, be te bọ hi one yinonò ti lu, nē be yi ne ide, hede bọ nu odui a woro, o ye de krā nu: hede bọ pa ble.

37. Nema nyonò o woro gbobonò, o yi ne e mọ o ne ida ne, kē o koo odui a woro wī ke, nē o gida ne ne o woro kudi, e mọ o bwebe bọ muo nọ mọ ne, o ni e hā de.

38. Nee nyonò te nọ nọ, bọ pa ble o ni hā de; nema nyonò ye nọ nọ te, bọ pa ble o hā de hio.

39. Nyine nede tede biyo ko o nyebeyo mọ be wē bo o hinde konò mọ: nema o nyebeyo bọ ko, o ye ñmā yi ne, bọ du nyonò o nowane; kē ko Koo mọ dō, no.

40. Nema o plo mi blemo, be te bọ nee nọ dōdō, e mọ, tene ne pe: nē nà woro ye ko Ñyesoa a Šiu o neo mò mọ ne ti ne, yi.

LU VIII.

Nē, ko dene lee kusebwi a ta á ibo ne ne te á popleyino à ibo te. Teaibo ye woropoe; ke nowanena peo de.

2. Nē, be te nyo a woro bọ ponò o ibo de, o ye de ibo tene o bledeye bọ ibo ne.

3. Nema be te, nyo bọ nowane Ñyesoa o dō nono, o ibo.

4. Ko de neno e didie a ta, hene o lee kusebwi, á ibo ne ne, te kusebwi ye dede kre konò mọ, nē te e yee Ñyesoa te kọ di, nema o dọ dō.

5. Emo bāa e kọ dene o dede nyesoe bā kre yeu, o be kre bro mọ, (e mọ te tene e ne e kọ Ñyesoe peplande kọ koo peplande he.)

6. Kē ko àmo mọ e kọ Ñyesoa dō, o mọ Buo hono mọ de gbiye wode, nē o mọ à neo: nē Koo Jesu Kraise dō hono de gbiye dide, nē àmu dide nọ yi.

7. Nema de gbiye ye te ne nede ibo : kore ote a wore ni kusebwi de mo, ne be ya aua no nede ke, o di dene o lee kusebwi, e ne hwō te e nu dede; ne te wa te a iboda ye gbobo wa wore nyineyino.

8. Ne dibade ne bee amo dede ko Nyeso mo: emo ba a di ne, e ne nu amo haka te; o ba a ye ne di, e ne nu amo ka kuku te.

9. Nema ba madio na kpwe neno e ne di bomohlade nu ko nyono ye kpwe ne, mo.

10. Kore, nyo bo yi mo, mo no yido te no ne yide kusebwi a kai biyo tede, ple nyono ye kpwe ne, ne o woro na bi kpwe no ne, bo di dene o lee kusebwi;

11. Ne ko na teaiboda a ta, ple na bebu no ye kpwe ne bo mu gbwi hie, hono a ta Kraise kodao?

12. Nema, di ba yi te wore ko a bebuno mo, ne ba yi wa teaiboda ne ye kpwe ne de de mo nu, ne hede a wora te ko Kraise mo.

13. Neeka, dibade be yi na bebu ni, bo yi kpone kukwi ni, ne yedo soamo-de di konō a konō, ne te bebu nu o ne di dekra nu.

LU. IX.

Ple ye aposle? ple ne po sedie? ple yea a Koo Jesu Kraise yi? ple a ye na kowa ko Kraise mo

2. Be te, ne ye aposle nu ko ote mo, e ye kpre ko, ne mo no, ko amo mo: kore ko Koo mo amu no mo na aposlede a sili.

3. Na ne ne ti nyono no yeda mo no ne ne,

4. Ple a ye kpwe ko ba ta, ne ba na?

5. Ple a ye kpwe ko ba nae bebu-nyine, e mo dudu nyine tene aposlebo be ni ne o ko bebuno he, ne Kefase yedi;

6. Hē kō Banebase hē amu dō ye e kpwē kō bà bo kōwa a nue?

7. Nyō yidae tō ke mi o nunena odui a wudi? nyō do-dae kēwe a gburo? Ō nyō klededa wudebade a ju kre o ne di e nyidi-ni?

8. Ple te neno ne ti ne nyebwe kae, hē tede ne tu te do neno yi?

9. Emo e kineede Mose a tede ke, Na ka blli, nō ne yo ke nō, o wē ne nō, a wonō. Ple bllū a te nede Nyesoā a kudi yi?

10. Hē ko à ta dō no o tu ne? Emo e ye kpre kō, ko à ta no e kinee; te nyōnō wē bro kō na kūne bro a wo-wa woro ye, nē te, nyōnō yi yō dui, o yi woro ye kūne, bō mu o woroye kūnede yi.

11. Bē te bà doee ámo šiu teble, ple e nu de hwe, bà cē áne konō teble?

12. Bē te, ote bo kōde ámo kpwē ne nede ke, ple à ye ne ye blede bà hio no? Nema à ye ámo kpwē tu neno ke kōde; nē a wo de gbiye neno mō à ne te Kraise a hātibosa ye ka.

13. Ple á ye ne ibo e mō, nyono ni űeko teble a kōwa, temple a teble no o di? nē nyono fe olta nō o yie o heo teble, yi.

14. Nē kre Kōō nu e tulue, e mō, nyono pritye hātibosa, hātibosa bo nene konō.

15. Nema de ne nede ye e de te nu: nē ye te neno kine yi, e mō bá mu ne mó mō nuie: kōre e nu hā de ko mò mō, be ko e hio nyō a be nu nà plipoē be ye de ye kwe.

16. Emo hāteo, ne pritye hā tibosa, ye de kō e pli be po: emo denē ye boade be hao neno bi mo lu nō; nē ne kō kide yi, e mō ne ye hātibosa pritye!

17. Nē ne wēne be nu denē nede, ne kō e peeda; kē be ye, e ne nu nà woro, nē e kōwa tuje mò kwa.

18. Nee denē moe nà peeda? ne mo, ne pritye hātibosa ne te nu e ne te wudi ko, nē ke nà kpwē ne ko ko hātibosa mo, ne te ne gbwī hie.

19. Emo hāte, nyō yeo mò wī ke ko, ke ne nu dui hwo gei ko de gbiye mo, te na gidi odo poplande a wore.

20. Nē ko Judawe mo ne nu Judape, te gidi Judawe: nē ko nyono nede tede biyo, mo nu hwo nyō o nede tede biyo, te na gidi nyono nede tede biyo.

21. Ko nyono ye tede ko, nu hwo nyō o ye tede ko (e ye, be yede Nyesoa a tede biyo ne, ke be nede tede biyo ko Kraise mo) te na gidi nyono ye tede ko a wore.

22. Ko nyono we kpwē ya no, nu hwo nyō o we kpwē ya no, te na gidi nyono we kpwē ya no a wore: ne nu de gbiye mo ko de gbiye mo, e mo, ko de gbiye mo, be mu ote wa.

23. Nē dene nede, ne nu ko hātibosa a ta, ko ámu he ba mu ne tede dō yi.

24. Á ye ne ibo, e mo, nyono gbēde kikli, o kwidi ne we, nema nyebwe dō yi e wudi? kre bá nu kwidida á mu ne gba.

25. Nē, ene nyō o yi kpwē pe bo mu lu nu, o ne hoede odui de gbiye mo. Nē no ni de neno te o na yi gbwī hie kraun. Kē ámu pē odo no, hene ne hic gbwī.

26. Nee mo ni kwidida, e ye hwō de ye e ko kprè: kre ni hwōwe e ye hwō-nyō ye o bi duduidu:

27. Nema ne ya dui a fe ke, nē ne yao ne wī ke koda, e ne te nu, e mo pritye nyebo be ye, pledō nanyebwetu poee wā.

LU X.

Ebe no di bebuno à, ne ida bá ye ne ibo, e mo, hane ne à buono a popleyinō nenade nukpá biyo, nē o pepe beda idu tie;

2. Nē o popleyinō poēda ni ko Mose mō kre nukpā biyo, nē kre ni mō;

3. Nē o pepe dida šiu dibade dō neno;

4. Nē o pepe nana šiu nenade dō neno, emo o nana šiu siō nō kwēda no mō nō, nē siō nono mō Kraise nenaō.

5. Kē, odo poplande no Ńyesoa a woro yedao mō nō none: nee kore kre wā kudi o kodade o sededao.

6. Nē de neno e mō àne yinanede, e mō à wore ne te de krē ida, tene wa wore nina de krē a ida.

7. Nē á na bede kusebwi mō nō yī, tene ote nina ne: tene e nu kineeda, Ńyebo nenaō nō, o tēda, nē o nena, nē o duda ye o muna šinō nu.

8. Nē à na pa nimle yī, hene ote nina, nē nyono bleđa no ye, ko nyenayedo dō biyo, o nuna tausene a woro ne nō tausene tā.

9. Nē à na tē Kraise hene ote nina, o tēna nō, nē sida lada no.

10. Nē á na hlela wonō nō, tene ote nina hlehleđa wonō nō yī, nē laō lado no.

11. Nē de a popleyinō nenō nuēda no mō ko yinanede a ta; nē e kinee ko à na nō poe a ta, àmo no konō ponō bō gideđe ke.

12. Neeka nyono o woro ponō o nyinao bō mayio o ne teo pi.

13. Á yee tudotu koe, hene ne be nyebo be ye nō: nema Ńyesoa ti hāte, honō o na woo ámo ne, kre á na ko tudotu ne a ve ve we, ne; nema kre tudotu mō o mu tide po á mude ne nvē ta, tē á na wēde, bā nyina ne ye.

14. Neeka nà seye a nowanco á, ba kwidi kusebwi a mō bedēda ve.

15. Ne hlī ámo mō hwo tōkōo ye: te ne ne ti, bā gbwēde nc.

16. Blesēda a kōbo ne à blese ple e ye Kraise a nyinō

g nenatumode? Fro ne à wē ple e ye Kraise g nenatumode?

17. Emo àmu no ho à nu fro de dō, nē à nu fe de dō; tenepono à popleyino fro de dō neno ne à di.

18. Bá tao Israele ko fe mo, mo no, bai: ple nyono di dene o le o yeo olta yi koe?

19. Nee hane ne pee? ple kusebwi mo dede, hē dene o lee kusebwi e mo dede?

20. Nema dene Dako lee o lee ne kwi, nē e ye Nyesoa; nē'ne ida á ko kwi he bá nu nenatumode.

21. Á na yi Koo g kobo kudi nene, ple á na nane kwi g kobo kudi ne, dō: á na yio Koo g teble ke tede ple á na tadeo kwi g teble ke, ne,

22. Ple á ye bá nu Koo bo tu ča? ple à ne kpwē á hio no?

23. Ko mo mo de gbiye ye ne ko, ke de gbiye ye tee nu: de gbiye ye ne ko ko mò mo, ke de gbiye ne poo mò.

24. Nyō na pō odui g teble dō no, kē dewe bo pō o bino g nene no.

25. Bedebe e pruede maeye, ne bá di, á na idao e te no ko woro g ta;

26. Emo bro ko dene yidio no ke he, Koo ko ne.

27. Be te nyono ye hātepoē ko, ote bo da ámo dibade mo, nē á wore be yide mumue ide, bedebe ne o tuo ámo ye, bá di ne, a na yeda te no ko woro g ta.

28. Ke nyō bo po ámo ye, de neno o lee ne kusebwi, na di ne ko nyono tōde mó g ta, nē ko woro g ta yi; emo bro ko dene yidio no ke he Koo ko ne.

29. Woro e te ne ti, e ye neno, ke bae a neno: emo, deeka kore na de ne nie nyebwe be g woro bee mò ne?

30. Be te ko grese g ta ne yio ne di, dee mò o tio te krē fe di, ko de neno g ta ne bisio?

31. Nēe bā á yi tē ō á yi ne, ō bedebe á yi ni, bá nu ne Nyesoa a teyiboada a ta.

32. Á na poo bomohlade tide idi, e mo ko Judawe ye, ō Ko Dako ye, ō ko Nyesoa a čue ye:

33. E mo tene ne ni ko de gbiye mo, ne tene bè blee nyebo gbiye a ple, kre ne pō dui a hāka no, ke nyebo poplande a hāka, te o na wa.

LU XI.

Bá senane mò y' bá kwe mò mo no, tene ne ni ne kwe Kraise mo no, yi.

2. Nē ne ze ámo ne bebuno á, tenepono, ko de gbiye mo, na te nede ámo kudi, nē dene e te leleda ámo á ti ne yimo tee.

3. Nē ne ide ba ibo ne te nyebebo a popleyino a lu tee Kraise; nē te nyene a lu tee nyebeyo; nē Kraise a lu tee Nyesoa.

4. Ene nyebwe bo yi bede, ō o yi profesaie bo tu de lu, o lu no o ne tuo.

5. Nē ene nyine o yi bede, ō o yi profesaie bo ha de lu, o lu no o ne tuo: kore de neno e ne hwo nyo ye o kide.

6. Emo nyine bo ye de lu tu, hede bo če luyo; kore be te be nu twē de ko nyine mo bo če luyo ō bo kide, nē hede bo tu de lu.

7. Hāte nyebeyo o ye ye blede bo tu de lu tenepono o mo Nyesoa a yisenanede ko o teyiboada he: nema nyine mo nyebeyo a teyiboada.

8. Emo nyebeyo yede nyine mo wode; nema nyine wode nyebeyo mo.

9. Nē nyebeyo yedao nyine a ta nue yi: nema nyine nuēda ko nyebeyo mo.

10. Ko de neno a ta, nyine blede ye bo poo lupode lu ko angelbo a ta.

11. Nemase nyebeyo na neo ne nyine bo yeo ne, ple nyine na neo ne be ye nyebeyo ko ko Koo mo.

12. Emo tene nyine nu o wodede nyebeyo mo kreno nyebeyo nu o dide nyine yi: nema de gbiye wodede Nyesoa mo.

13. Bá gbade ne ádui kudi, ple e nu tee, e mo, nyine yi Nyesoa mo bede bo ha de lu?

14. Ple woro do ne tode ámo, e mo nyebeyo a lu hwi-nyaie be blo, nē e ne twē ko no mo?

15. Nema nyine a luhwinyaie be hlo, nē e nu teyiboae-de ko no mo; tenepono o luhwinyaie hnyie no lunobudi-de a ta.

16. Nema nyo bo krā kyidida te, a ne nu kpone tu neno, o ne nu ne ene Nyesoa čue biyo, yi.

17. Nē de neno, e te lele ámo, a te, ne ze ámo, e mo, bá kwe yibwa no kre e ne nu hā de a ta, ke de kuku a ta.

18. Emo, bá kwe yibwa no kre čue biyo ne wāe ne ne, ne mo á nu wae; nē ne pe e waa be hāte, yi.

19. Emo e bledeye be ko gegra kre ámo nyē te nyono o seye o ni hā nyebo o na bi pebe, kre ámo nyē.

20. Nee bá yi yibwa no kwede ko tede dō e ye bá mu Koo a widedibade di a te.

21. Emo bá yi te obe hi wa bino nya o di wa nene widedibade; nē obe kanō ni no, nē obe nō ni no.

22. Dee! Ple á ye kiya ko bá tadede nē ba nanede? hē Nyesoa a čue á pede me ke, nē á pono á niē nyono ye de ko twē? Hane bè poe ámo ye? ple bè ze ámo ko de neno a ta. Ne ze ámo dō.

23. Emó te ne dudade Koo mo, ne ne todeda ámo yi, E mo Koo Jesu wide dō ne o podeda no o nyāo kwa, duda fro:

24. Nē tē o bisida, o wōda ne, nē o poda nō, Bá du ne, ba di ne: de neno ne mō ná fe hene kinee ko á ta: ne bá nu nà te mude ámo kudi nō ne.

25. Nē kre o nuna o duda kobo yi, tē o wēda teda mō, o pono kobo neno, ne mō yede idaede ko nà nyino mō: de neno, betibe á yi ne ni, nà te be mude ámo kudi nō ne.

26. Emō betibe á mi frō neno dimo, o a mi kobo neno namo, Koo a koe ne á po pebe po bō tedode di.

27. Nee be nyō di frō neno, o o na Koo a kobo neno, o ye ne ye blede nē o po te ko Koo a fe kō o nyino he a ta.

28. Nee nyō bō gbwēde odui, nē ple bō mu frō neno di, nē bō mu kobo neno na.

29. Tenepono, nyono ye ne yeblede, o di ne, o o ne ne, nē o die, nē o nee odui kyidida, tē o ye Koo a fe nō yido.

30. Ko de neno a ta kre ámo nyē, odo poplande we kpwē ya nō, nē o kekreno, nē odo poplande moene.

31. Emo bà ha àdui nē, nē à na hee nē di.

32. Nema bà hee nē, nē Koo nō pe a mo na, à kō kono he à ne te kyidida mō nuē tede dō,

33. Nee nà bebuno á, bà kwe yibwa nō bá yi tē, ba fodede.

34. Nē be te kãno be yi nyō ni, nē bō tadede o blikai biyo: ba te yibwa nō kwe á ne te ádui kyidida mō ya. Nē be kō tede be neo, ne dido, mino ne hmlenemo.

LU XII.

Nē ko šiu hnyiede a ta, bebuno á, ne ida, o mō bá ye ne ibo.

2. Á ibo ne ne, tē á mona Dako no ne powī kusebwi gbeda tide idi, tene o nina á naena.

3. Nē ne yidoe ámo ne nō, e mō nyonō Ñyesoa a Šiu tu wī wonō o na gididi Jesu ne ; nē nyō yede wē bō ponō Jesu mō Kōō no, Ñeko Šiu bō ye nō nu dō.

4. Nē e kō hnyiede a kplikpli, ke e nu Šiu dō.

5. Nē e kō kōwa a kplikpli, ke e nu Kōō dō.

6. Nē e kō nunude a kplikpli, ke Ñyesoa no o ninede de gbiye fe we.

7. Nema Šiu a dene o po pebe e hnyiee de gbiye bo muo po.

8. Emo obe Šiu hnyino tō-wī; nē obe Šiu dō none hnyino teiboda-wī;

9. Nē obe hātepoe Šiu dō none o hnyino; nē obe Šiu dō none hnyino nyepēyāe;

10. Nē obe seyānode a nue; nē obe profese; nē obe šiu a dieyidoe; nē obe wī kplikpli a poe; nē obe wī a danowora.

11. Nema e popleyino neno Šiu dō none, o ni o grede ne de gbiye nō tene o ni e idae.

12. Emo, tene nyebwe a fe ne o nu dō nē o kō wae poplande, nē fe a wae neno e ho e nu fe dō; kreno Kraise a ka ne, yi.

13. Emo Šiu dō no à popleyino baptisee ko fe dō mō, bā a nu Judawe ō Dako, bā à nu geiru ō sediyiru; nē à popleyino nuie bà naneo Šiu dō mō.

14. Emo fe ye waa dō, ke e wac ho ne.

15. Nē bo bō ponō, tenepono ye sō mō ne yeo fe mō kō; ple kre e yeo fe mō kō?

16. Nē noā bō ponō, tenepono ye yie, mō ne yeo fe mō kōe; ple kre e yeo fe mō kō?

17. Be te fe gbiyē be mōe yie, te te-wōwē mie nemo? Be te e popleyino be nu te wōwē, te wōnede mie nemo?

18. Nema kre Ñyesoa nu o tuo wae gbiye e dōdō fe yie, tene o woro ni e idae.

19. Nē e popleyino be nu waa dō, tē fe gbiye mie nemo?

20. Nē kre ne nee, e wae ho ne, ke e nu fe dō no.

21. Nē yie na po kwa ye nō, ne ida mó: nē di lu na po be ye nō, ne ida ámo.

22. Ō-o fe a wae e ne hwō de ye e ye de boade e no-deo nō:

23. Nē fe a wae ne à wore pono e te ye yiboa, ne à pe te yiboade peplande nō: nē à fe a wae ne ye yinono né e yinono teble hwe.

24. Emo à yinono wae e ne ida de: ke Nyesoa nō kōko fe a wae yibwa nō, nē o hnyi teyiboa peplande waa ne ide ne;

25. Kre e na kō monohēyae ko fe yie; nema tē fe a wae na tudide yimo.

26. Nē be te waa be dō be yi ku we, nē wae a popleyino bi ne ke e we ku wē; ō obe dō a te be boac yi nē cbe kō ne he ni sau wē.

27. Nee á mō Kraise a fe nē á mō wae ne kokweo nō.

28. Nē kre čue mō, e tede de Nyesoa tudc aposlebo, e sō a de profetebo nē tā a de todeo, woo de neno mō seyanode, nē pēyāe a kpwē, nē heeo, nē wīkekōe, nē wī kplikpli a poe.

29. Ple o mō aposlebo wē? O mō profetebo wē? o mō todeo no wē? hē o popleyino ni seyanode?

30. Ple o popleyino kō pēyā a kpwē? o hli seya wī wē? hē o hehe wī ke nō wē?

31. Nema dene mō hā hnyiede, ne á seye bá sīdede: nemase e hā waa mi ámo todemo e mu dene nede hi.

LU XIII.

Bā kōde nyebo a wī kō angelbo a wī hē yi ne hli, ne ye nowanena kō, nē ne hwō hedenopo seni nāmo, ō hwō dabe keya ne e wī kekrēde.

2. Nē bā kō profese a kpwē nē ne yido huhudite gbiye nō, nē ne ibo te a popleyinō; nē bā kō hātepoē gbiye, e di mò numō be mu tebwi tuō nō ha, ne ye nowanena kō ne ye dede

3. Nē bā ne tē nà wudi a popleyinō nō, swēyio a kle-deda a ta, nē bā ne hnyi nà fe be mu tō poe, ne ye nowanena kō, nē e na poo mò de ne.

4. Nowanena kō woro lela, nē e nō kpone: nowanena ye čatue kō; nowanena ne po edui a pli, e ne boae edui a te yi,

5. E kpone ye yinonyine, e ne pō edui a teble nō, e ne bi yero worewore, e ne po de krā a worosiba;

6. E ne nu de krā a sāu, nēma e ni hāte a sāu:

7. E lede de gbiye woro ke, e pe de gbiye hāte, e kō woro yekūkūe ko de gbiye mō, e kpā wore ke nō ko de gbiye mō.

8. Nowanena ne weo: ke bā profese te nenō e mio we-mō; hā wī kplikpli a hlihle nenō e minō bomo; bā te iboda nenō e minō sedemo.

9. Emo e waa no à ibo, nē à profesaie ko waa be mō.

10. Nēma e dene wedcyenō be dido, nē hede dene mō e waa boedone.

11. Te mona hya, ne hliḍa hyaka, ne iboda te nō hyaka, ne hieda te woro mō nō hyaka: nēma kōre ne nu nyebwe, hede ne poo hya teble ne.

12. Nē ti nenō ke kudinopū yida no à tēde kudi, nēma

ti neno ke e munõ yibwi yidemo: tinokẽ e waa no ne ibo; nema ti neno ke minõ ibomo, e mo tene nue iboda.

13. Nee e dene neeo ne mo hãtepoẽ woroyekũe nẽ nowanena, e tã neno, nema de neno a de hwe ne mo nowanena.

LU XIV.

Bá kwẽ nowanena mo nõ nẽ bá ida šiu hnyiede, nẽ bá seye bá ida bá mu profesaie.

2. Emo nyõõ hlihlide seya wĩ, e ye nyebo o ne hli no mo, ke Nyesoa no: emo n yõ ne yidoõ wĩ nõ, nema ko šiu mo hudite no o ti.

3. Nema nyõõ profesaie nyebo no o hli mo ko o poe a ta, nẽ ko hã de a kpwẽ nõ poe a ta, nẽ ko woro-kudi tue a ta.

4. Nyõõ hli seya wĩ õdui nõ o peo: nema nyõõ profesaie, çue no o peo.

5. Ne ide á pepe bá po seya wĩ, nema seye ide bá profesaie: teneponõ nyõõ profesaie nõ o te hio nyõõ hli seya wĩ, bo ye o ne heya ne ke nõ te e na poo çue.

6. Nee bebuno á, be te ne didẽ ámo mo, ne yi seya wĩ hli, hã de be no ne peeo ámo ne ye ne, e mo ne ye hudite pebe po, õ dieyidode te õ profesaieda, õ to-dewĩ?

7. Nẽ bã e dene ne po hõnõ e hli, be namo, be hoba, be yi e ne heya wĩ ke nõ, hane o mie e iboda numõ dee namo o bi, õ hane ne hoba pe?

8. Nẽ di, wonõfõna bo hli seya wĩ, nyõ mi õdui mo wemõ ko tõ mo.

9. Kre ne ne yi, e mo á me be ye e ne hli wĩ ne ye krã, e wede be yido nõ hane e mi iboda nuemõ te ne tuec? emo ne duduidu nyẽ no á hlihlide.

10. E kō wī a de peplande a kplikli e nede kono mo, nē e ye e de kō hene ne hē de nyine.

11. Nee, ne yi ne wō wī no, nē ko nyono hli mo, mo ne hwō dabe, nē nyono hli, ko mō mo o ne hwō dabe, yi.

12. Nee, tenepono anyebwetu kra šiu hnyiede, hede bá pō hihie no ko čue a poe a ta.

13. Neeka nyono hli seya wī bō bede te o na wora o te da.

14. Emo ne yide seya wī kudi bede nà šiu bede ne, nema nà dieyodeete ne poo dede.

15. Nee hane? Ná šiu bō bede kō nà dieyidoe he: nē nà šiu bō blede kō nà dieyidoe he.

16. Be ye no ne, hede ná šiu bō yi blese, nyono kō mo he nede kai biyo o ye ne ibo, hane o mie amen a poe numo e mo ne yi bisi, te o ye ibo te ne ti?

17. Emo hāte, bisi ne hāka, ke bae yeo poo.

18. Ne bisi Nyeso a te pe wī a kplikli hio ámo we:

19. Nema kre čue biyo nowane bè hli wī de hm e mino yidoemo, te nà wī na tode ote yi, e hio wī a tausene wō kre seya wī kudi.

20. Bebuno á á na nu hyeyiru ko te a dieyidoe mo: ke ko krätudeda mo bá nu hyeyiri, nema ko te a dieyidoe mo bá nu nyebebo.

21. Ko tede ke e kinee ne, e mo seya nyebo be a me kō wa woni he mi nyono ne mo hli demo, nema e popleyino neno a ta kre o na wō nà wī, Koo no tu ne.

22. Nee seya wī e nu yidodede, e ye nyono kō hātepoe a ta, nema ko nyono ye hāte kō mo no: nē profesaieda ye nyono ye hātepoe kō a ta, nema ko nyono kō hātepoe mo no.

23. Nee, čue gbiye bo kwe yibwa no ko tede dō, nē o popleyino bo yi seya wī hli, nē nyono ye ibo, o o ye hātepoe kō bo pa, o na hli ne, e mo hāe ni ámo?

24. Nema á popleyino bá yi profesaic, nē nyono ne po ne hā te, ō hono ye ibo o nyo bō pa, nē o popleyino heya nō ke nō, nē o yidoec o popleyino nō :

25. Nē hede ʼo woro a hudite bi pebe ; nē kre o mi nu-mo o mi o yibwa huru pomō o mu Nyesoa mō bde, nē o mu ne tu, e mō Nyesoa nede ámo nyē, hāte.

26. Nee bebuno á hane e nuē? bá kwe yibwa nō á popleyino obe dō gbē psamo, ō Nyesoa a tōde te, ō seya wī a poe, ō pebe-bi-te, ō te a dawora.—De gbiye ne mio pomō ne be nuee.

27. Nee nyo bō yi seya wī hli bē nu sō ō e na li tā lu nē bo nu e dōdō ; nē obe bō wora ne da.

28. Nema daworaō bō yeeo ne nē bō nu kpwe ; nē bō hli odui kō Nyesoa hē mō

29. Profetebo a nyono mi hlimo, bo nu sō, tā, nē obe bo kida ne nō.

30. Nyono neo nō, te be wo ta kre nō kudi e tede nyebwe bō nu kpwe pledō.

31. Emo á popleyino mi profesaiemo bá yi e dōdō ni, tē á popleyino na khe, nē bá mude wore kudi tuē wē.

32. Nē profetebo a siu ni profetebo a wī.

33. Emo Nyesoa ye hede a dieyadeo, ke worowore nō ya, tene e nide ne nekō nyebo a cue a popleyino nyē.

34. Á nyino bo nu kpwe kre cue biyo : tenepono e kōne bo tu te : nema bo kōeeo wī ke, tene tede pe yi.

35. Nē bo yi de a khee ide, nē bo yeda wa nyebēbo nō kre wa bli kiya biyo nō : emo e nā twē de ko nyine mō bō tu te ko cue biyo.

36. Ple, kre Nyesoa a wī wode ámo mō? hē ámo dō mō e dide?

37. Nyō o woro bē ponō o mō profete, ō siu nyebwe, nē bō wēne ne ye e mō te ne kine ámo mō, e mō Nyesoa a tede no.

38. Nema nyo bo pono o ye ne ibo nē bá wo no mo, o na ibo ne.

39. Nee bebuno á bá kra profesaieda a te, nē á na ka seya wī a hlihlie ye.

40. De gbiye ne mi nuemo be noyino, nē be nu tee.

LU XV.

Nē bebuno á hātibosa ne prityeda ámo hene á krreye, hene ni ámo á nyinao, ne e te ne heye ámo ke no;

2. Hene á wade idi yi, be te, te ne prityee ámo, bá bli-maa ne kwa, e mo áne hātepoē be ye putu nu.

3. Emo e tede kene, ne tode ámo te ne nanyebwetu wō, e mo hane Kraise nu koē ko à kpone kukwi a ta tene kinede pe:

4. Nē, e mo, o hadao no, nē nyenayedē hā a nyenayedo o woda konō tene kinede pe;

5. Nē, e mo, Kefase yida no, pledō o punosō yida no yi;

6. Nē pledō di bebuno odo no hi hubwi so neno wore hm lu, yida no tede dō: hono odo poplande o te o ne konō, nema ote moene.

7. Woo dene nede mo Jakobo yida no; nē pledō aposlebo yida no we.

8. Nē e diebodede nanyebwetu yida no yi, e ne hwo, nyo o ti yeo nyine o ko.

9. Emo mo te aposlebo a hya, kre e ye yēblede bo dade mò aposlepe, tenepono ne tuda Nyesoa a cue swē.

10. Nema Nyesoa a grese nu mò ne mo dene mo: nē o grese ne o hnyi mo e ye putu nu; kore nu kōwa hio o popleyino, nema e ye mo ke Nyesoa a grese ne neo mò mo no.

11. Nēe bā e nu mō ō nono, kre à nu prityce nē kre á nu e hāte a poe.

12. Nē bā pritye Kraise a te, e mō o be wo konō, hane nyebo te no nede amo mō ni e tue, e mō e ye konowoe kō ke koo mō?

13. Nema be yee konowoe kō kre koo mō hede Kraise yeda konō wo:

14. Nē Kraise bō yee konō wo, nē hede à prityeda nu putu, nē á hāte poe nu putuputu de no, yi.

15. Nē hede e nu àmo à po Nyesoa se ke nō yi: tencponō à tu ne, e mō Nyesoa ha Kraise konō; honō o ye konōha, e mō, be te koo bo yi o na wo konō ne.

16. Emo bo yi o na wo konō ne, nē hede Kraise yee konō wo:

17. Nē Kraise bō yee konō wo, hede á hātepoē nu putu; nē á te a nede á kpone kukwi nyē.

18. Nē hede nyono moene ko Kraise mō o wā ne.

19. Be te kre konō ne nede mō dō à kūne Kraise woro ye nē àne konō ne ware ko nyebo a popleyino a de mō.

20. Nema, nēe Kraise wo konō, nē o nu nyono moe wa tededo.

21. Emo kore nyebwe koē dideda nyebwe no konowowe dideda yi.

22. Nē tene e ne ko Adam mō de gbiye kweo, kre e ne ko Kraise mō de gbiye mio konō nemo.

23. Nema de gbiye tene o nuo diekoē; Kraise mō o tededo: nē pledō nyono mō Kraise a nyebo bō dido.

24. Nē hede e seda nyinedo ne tine o mino diblc Nyesoa o mō Buo kwa tumo; e mō bō hado wikekoē kō wikekoo he, nē kpwē yedi.

25. Emo, nō mi kinde nūmo bō tedo nyāo a popleyino bo ke tu.

26. Nyāo nō o bodeli o mino hamo nō mō koē.

27. Emo de a popleyino o tue no bo ke: Nema te o pono de a popleyino poede no biyo, e neo pebe e mo, no o hao hono podade no de a popleyino biyo.

28. Nē bo dudoe de a popleyino, nē hede Nyebeju a nyebwetu mino nyono podade no de gbiye biyo nemo, te Nyesoa na nu de gbiye ko de gbiye mo.

29. Nee hane nyono baptisee ko koo a ta mie numo, be tee koo bo yi o na du ye ne iduidu? Nē deeta o baptisee ko koo mo di?

30. Nē dee à nemaade koē a jo biyo aue gbiye yi?

31. Á sãu ne ni ko à Koo Jesu Kraise mo, ne pode, te seyeseye ne kwe nyenayede gbiye.

32. Be te, kre Efeso ne hwōnade wã mllū nyebeka, hã de bee e die mò numo, e mo koo bo yi o na wo konō ne di? nē ba ta ba na, emo nyenadiade à mia komo.

33. A na boe ádui: nenatumo krē e nyine hã kpone no.

34. Ba wo nyino ko hã kpone mo, nē á na nu kpone kukwi: emo ote ye Nyesoa ibo: áne twēka ne ti ne.

35. Nema ote mino pomo, Hane koo mi konowoē numo di? Ōo fe a kpru be no o minoē yamo?

36. Bo ne! emo dene joe e ne ne konō, be ye ko pledō:

37. Nē dene doe yi e ye dene mi konō nemo, ke e nu yee dō, be bla a yee ōo be seya yee te:

38. Nema Nyesoa hnyi ne e nene tu tene e nu o woro, nē yo gbiye cne ti.

39. Fe gbiye ne nu kpru dō: e ko e kpru be e nu nyebo fe, ebe nu mllū fe, ebe nu hni fe, nē ebe nu neble fe.

40. Kre e nu yi e ko yeu fe ko bro fe he: ke yeu a nene a teyiboae ne dō, nē bro a nene teyiboae ne dō.

41. Wē a nene teyiboae ne dō, nē hōbo nene teyiboae ne dō, nē hneyo a nene teyiboae ne dō: nē hneye be woo o bae hneye yie ko te a yiboae mo.

42. Kre koo a konowoe a ka ne. E dweede seode nyē; e weekono nesode nyē:

43. E dweede twē nyē: e weekono teyiboae nyē: e dweede kpwēyanowoe nyē: e weekono kpwē nyē:

44. E dweede hā fe a ka: e weekono šiu-fe a ka. E ko hā fe nē e ko šiu fe.

45. Nē kre e nu kineeda tede nyebwe Adamo nuna konone šiu; nē kedenobode Adamo nu kononoha šiu.

46. Nemase dene mo šiu de e yeda tede de, nema dene mona fe de no, ple šiu de bodedao no.

47. Tede nyebwe wodade bro mo, o mo bro de nena: nyebwe no kweo no mo Koo no wode yeu.

48. Tene bro de a ka ne, kreno nyono mo bro nyebo a ka ne, yi: nē tene yeu de a ka ne, kreno nyono mo yeu nyebo a ka ne yi.

49. Nē tene à nu à pode bro de a nyuotu, kre à mino numo, à muno yeu de a nyuotu po yi.

50. Nē bebuno á te ne ne ti, e mo fe ko nyino he na kode Nyesoa a dible nyē ne: nē seo de na kode neso de nyē ne, yi.

51. Yi, hudite no ne lele ámo; à popleyino na mone, ke à popleyino mino mo hinemo.

52. E mo wondōata, yi a koboda a ti tine diebode wonofōna mino hlimo: emo wonofōna mino hlimo, nē koo mino nesoka konowomo, nē hede à hinenoemo.

53. Emo seo de neno mino neso de no pomo, nē koo de neno muno neko de no po.

54. Nē seo de neno be podoe neso de no, nē koo de neno be podoe neko de no hede wī ne kineeda yadewao ne, e mo Dudue mla koē ne.

55. O koē, te ná sūwe nee? O hades te ná dudue nee?

56. Koē a sūwe mo kpone kukwi: nē kpone kukwi a kpwē mo tede.

57. Nema Nyesoa bo ko bisida hono nu amo à du ko à Koo Jesu Kraise a ta.

58. Nee amu bebuno ne nowane bá kũkũno, á na tuno-
no, nẽ ti gbiye bá nu Koo a kowa baka, kore á ibo ne te
áne kũwoe e ye putu nu ko Koo mo.

LU XVI.

Nẽ ko ñeko nyebo a yibwanokwe teble a ta, tene nu Galatiawe a eue a leleda, kre bá nu ne yi.

2. Ko sonde e mo wie a tede nycayedo idi, á pople-
yingo, tene Nyesoa nu á hnyie bá seo de be tedo di, e ne
tedo yibwano-kwee ko.

3. Nẽ ne dido, be nyo be á hadode, no mino lede hnyi-
mo ko á grese hnyiede he bo munõ ne Jerusalem gbade.

4. Nẽ be nenõ hãka be munõde yi, bo munõ mo mo
kwe.

5. Nẽ minõ amo mo dimõ ne yido Makedonia tie be;
emo mi Makedonia tie bemo.

6. Nẽ bedane nenõde amo mo, õ nẽ bè munõde amo
mo khe a ti hi, nẽ tene yido mi bá munõ mò tide idi
gba.

7. Nẽ kore mo mi nenõ, na yi amo ne; nema Koo bo
wẽ, nẽ ne kũne ne woro ye e mo be hinõde amo mo wẽ.

8. Nema kre Efeso mide nemo Pentekoste be tedo
nyine.

9. Kore meyu a do hwe kreee mò ye e hnyie mo fuo
we, nẽ nyono hwã mò ye o hode ne.

10. Nẽ Timoteo bo didode, bá tu ne yimo o ne tede
hwãno ko kre amo nyẽ: emo Koo a kowa no o ni, tene
ne ni ne.

11. Nee nyo na pode no me ke: nema ba ya no tide

idi wonowonoka, bo munode mò mò di : kore fe ne ne e mo o ko bebuno he bo dido tide idi.

12. Nē ko à bebu Apolo a ta, ne idada ne baka, e mo bo kweda bebuno mo bo munade ámo mò di : nema o yeda wē iduidu, e mo, bo di ti neno idi : nema o minode dimo fuo be pedo no ye.

13. Bá fo, bá kūkūno ko hātepoē mo, bá nu nyebebo no, bá ne kpwē no.

14. Áne de gbiye be ne nowanena.

15. Ne bade ámo ne bebuno á, (emo á ibo Stefano a nablewe ne, te o mo àne tedede kre Akaia, nē te o pe űeko nyebo a yimotne a te huru)

16. E mo, nyebo kpru nono, bá nu o wī, o ko dewe no o ma ámo no, à ko no he à ni kōwa.

17. E blee nà plo te Stefano ko Fotonato he nē Akaiko yedi o dide mò mò : kore dene idee ko á waa ke neno o tuo

18. Emo á ko mò he, o po à wore kpwē no : Neeka nyono o ka neno, bá wēne o te ye.

19. Čue-bo no nede Asia yeda ámo no. Akula ko Priskila he o yeda ámo no baka ko Koo mo, o ko čue no nede wa kai biyo, he.

20. Bebuno a popleyino no yeda ámo no. űeko kise bá podede wio no.

21. Mo Polo dui a kwa ne ni, ne yeda ámo no.

22. Be te nyo bo ye Jesu Kraise nowane nē bo ne Anatema Maran-ata.

23. Á Koo Jesu Kraise a krubwe be neo ámo mo.

24. Na nowanena be neo á popleyino mo ko Kraise Jesu mo. Amen.

¶ Korintewe a tede tibosakinede e kineda kre Filipi, nē Stefano ko Fotonato he nē Akaiko ko Timoteo he yedi no o hnyina ne o yada ne.

YA 08450

9855

BS 325
G77M4
1868

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY

